

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
2016 – YL-069

TÜRKİYE’DE MİLLİ EĞİTİMDE E-DEVLET
UYGULAMALARI: AYDIN ÖRNEĞİNDE FATİH
PROJESİ

HAZIRLAYAN
Ahmet Erhan DİNÇER

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ

AYDIN-2016

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim dalı öğrencisi Ahmet Erhan DİNÇER tarafından hazırlanan “Türkiye’de Milli Eğitimde E-Devlet Uygulamaları: Aydın Örneğinde FATİH Projesi” yüksek lisans tezi, tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan : Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ	ADÜ
Üye : Prof. Dr. Hüseyin ÖZGÜR	PAÜ
Üye : Yrd. Doç. Dr. Osman NACAĞ	ADÜ

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans Tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun Sayılı kararıyla tarihinde onaylanmıştır.

Prof. Dr. Recep TEKELİ
Enstitü Müdürü

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

.../.../2016

Ahmet Erhan DİNÇER

ÖZET

TÜRKİYE'DE MİLLİ EĞİTİMDE E-DEVLET UYGULAMALARI: AYDIN ÖRNEĞİNDE FATİH PROJESİ

Ahmet Erhan DİNÇER

Yüksek Lisans Tezi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ

2016, 159 sayfa

Bilgi teknolojileri 21. yüzyılda, her alanda kendini göstermektedir. Bilgi ve teknolojiye uyum sağlanmaya çalışılması resmi işlemlerin daha hızlı ve modern yapılabilmesi için e-Devlet uygulaması kullanıma konulmuştur. E-Devlet, devletin her alanında gelişmeye başlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde gelişimini hızlandıracak projeler yapılmaktadır. Bu projelerin en önemlileri arasında FATİH Projesi bulunmaktadır.

Bu yüksek lisans tez çalışmasında, e-devlet uygulamasının eğitimdeki devamı olan FATİH Projesi'nin Aydın'daki okullarda uygulanması ve bu uygulamanın kamuya yararı incelenmiştir. Aydın İl'indeki 95 liseden 51'inde akıllı tahtanın kurulumu ve öğretmenle öğrenciye tablet dağıtımı tamamlanmıştır. Bu 51 liseden 24 tanesi ile anket çalışması yapılmıştır. Aydın İl'inin 12 İlçesi'nde, 24 lisede; 346 öğretmen ve 1.336 öğrenciyle anket uygulaması yapılmış, FATİH Projesi'yle ilgili öğretmen ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Bu anket uygulaması yapılırken sonuçlarının daha güvenli olabilmesi için anket yapılacak bütün liselere gidilerek, öğretmen ve öğrencilerle birebir görüşülmüştür. Yüksek lisans tez çalışmasının alan çalışması olan anket uygulamasında FATİH Projesinin üç ana unsuru olan akıllı tahta, tablet bilgisayar, EBA incelenmiştir. Çalışmada akıllı tahtanın faydalı olduğu, tablet ile ilgili ise özellikle programlar bazında çalışmaların artırılması, iyileştirilmelerin yapılması gerektiği kanısına varılmıştır. EBA ise sürekli geliştirilmekte olan elektronik bilişim ağıdır. EBA'nın ders içeriğiyle ilgili yeterliliği anket sorularına verilen cevaplar yardımıyla değerlendirilmiştir.

FATİH Projesi'nin bu üç unsuru irdelenerek kamuya daha faydalı hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bunun yapılabilmesi için de hangi çalışmaların yapılması gerektiği saptanırken, FATİH Projesi'nin Aydın'daki eğitim kurumlarına katkıları araştırılmış, projenin varsa eksik yönleri belirlenmeye çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER: FATİH Projesi, Akıllı Tahta, Tablet, EBA, Öğrenci, Öğretmen.

ABSTRACT

APPLICATIONS OF E-STATE IN NATIONAL EDUCATION IN TURKEY: FATİH PROJECT IN SAMPLE OF AYDIN

Ahmet Erhan DİNÇER

Term Project, Department of Political Science and Public Administration

Supervisor: Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ

Information technology in the 21st century reveal themselves in all areas. E-Government has been put into use to adapt information and technology and to perform faster and more modern in formal process. E-Government began to develop in all areas of the state. Projects which will accelerate the development are carried out within the Ministry of Education. Fatih Project is the most important one among these projects. In this master thesis, implementation in education in schools in Aydin Fatih Project which is the continuation of e-government and the benefits to the public of this application was examined. 51 from 95 high schools in Aydin province, the installation of smart boards and distribution of tablets to the teachers and students was completed. This survey was conducted with 24 of the 51 schools. Aydin province 's 12 district , 24 schools ; 346 teachers and 1,336 students were conducted in a survey, the opinions of teachers and students about Fatih Project were taken .To take safer results in this survey,teachers and students were interviewed individually by going to all schools. Master's thesis of the field study , which surveys the three main elements of the Fatih Project in the implementation of smart boards , tablet computers , EBA was investigated. In the study it's concluded that the interactive whiteboard is useful ,in regarding tablets studies especially in some programs should be increased. EBA is an electronic information network which is continuously being developed. The adequacy of the course content of EBA was evaluated by answers to questionnaires . Making them more useful for the public was intended by examining these three elements of Fatih Project. For this to work well when determining what work needs to be done, contributions of Fatih Project to educational institutions in Aydin were researched, the missing aspects of the project was aimed to determine.

KEYWORDS: FATİH Project, Smart Boards, Tablets, EBA, Student, Teacher.

ÖNSÖZ

Milli Eğitim Bakanlığının eğitim sistemimizi geliştirip, dünya standartlarının üstüne çıkarmak için arayışlar içinde olması sonucunda FATİH Projesi ortaya çıkmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan FATİH Projesi, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından desteklenmiştir. Ortaöğretim okulları, ilköğretim ikinci kademe, ilköğretim birinci kademe ve okul öncesi kurumlarının BT donanım ve yazılım altyapısı, e-içerik ihtiyacı, öğretmen kılavuz kitaplarının güncellenmesi ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Öğretmenler için hizmet içi eğitimler ve bilinçli, güvenli, yönetilebilir BT ve internet kullanımı ihtiyaçlarının tamamlanması konusundaki çalışmalar ise devam etmektedir. Projenin eğitim öğretim açısından olumlu yanları kadar, olumsuz yanları da çalışmalara konu olmaktadır. Bu tezde daha iyi değerlendirme yapabilmek için FATİH Projesine benzer çalışma yapan ülkelerdeki çalışmalar incelenmiş olsa da uygulama biçimi, özellikleri ve içeriği bakımından FATİH Projesi farklı bir proje olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu yüksek lisans tez çalışmasında anketin Aydın İl'indeki okullarda uygulanmasına izin veren İl Milli Eğitim Müdürüm Pervin TÖRE'ye yapıldığı okullarda yardımını esirgemeyen okul idarecilerine; anket uygulamalarına katılan öğretmen ve öğrenci arkadaşlara, anket düzeni konusunda yardımcı olan Rehber Öğretmeni Nuri PAZARLI'ya, anketlerin bilgisayar ortamında değerlendirilmesinde yardımcı olan Bilişim ve İletişim Teknolojileri Öğretmeni Emrah ŞAHAN'a; görev yaptığım okulda anketin güvenilirliğini test ederken yardımcı olan öğretmen arkadaşlarıma ve öğrencilerime, anket uygulamaları sırasında ilçelere gitmeme izin veren ve okul müdürüm Âdem UZAN'a, çalışmalar esnasında bana yardımcı olan eşim Arzu DİNÇER'e, anketlerin güvenilirliğini test etmeme yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÜNLÜ'ye, kaynaklarıyla destek olan Yrd. Doç. Dr. Halil MUTİOĞLU'na ve özellikle de anket uygulamaları sırasında ve yüksek lisans tezinin yazım aşamalarında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ'e teşekkür ederim.

Ahmet Erhan DİNÇER

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xv
TABLolar DİZİNİ	xvii
EKLER DİZİNİ.....	xxi
GİRİŞ	1
1. ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR	5
1.1. Problem	5
1.2. Hipotez	5
1.3. Amaç	6
1.4. Önemi.....	6
1.5. Sınırlılıklar	7
1.6. Tanımlar	7
2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Bilgi Toplumu	9
2.2. Elektronik Devlet (E-Devlet)	12
2.2.1. E-Devletin Kullanım Alanları	18
2.3. Türkiye’de Elektronik Devlet Uygulaması	24
2.3.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP).....	25
2.3.2. Elektronik İmza	29
2.3.3. Merkezi Nüfus İdare Sistemi Projesi (MERNİS).....	31
2.3.4. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP)	32
2.3.5. SAY 2000 PROJESİ	33
2.3.6. Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi (GIMOP)	35
2.4. Türkiye’de E-Devlet Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar	35
2.5. Yerel Yönetimlerde E-Devlet Yapısı İçindeki Rolü	37

3. TÜRKİYE’DE MİLLİ EĞİTİMDE E-DEVLET UYGULAMALARI.....	40
3.1. Bu Başlık Altında Türk Eğitim Politikalarının Kısa Tarihçesi.....	40
3.2. Kalkınma Planlarında Eğitimle İlgili Hedefler.....	41
3.3. Milli Eğitimde E-Öğrenme Uygulamaları.....	45
3.4. MEBBİS.....	48
3.4.1. E-Okul.....	49
3.5. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE).....	50
4. FATİH PROJESİ.....	52
4.1. FATİH Projesinin Amacı.....	53
4.2. FATİH Projesinin Aşamaları.....	57
4.3. EBA (Eğitim Bilişim Ağı).....	59
4.3.1. EBA E-Haberler Bölümü.....	60
4.3.2. EBA E-İçerik Bölümü.....	61
4.3.3. EBA E-Dergi.....	62
4.3.4. EBA E-Kitap.....	62
4.3.5. EBA E-Video.....	63
4.3.6. EBA E-Ses.....	64
4.3.7. EBA E-Görsel.....	64
4.3.8. EBA Tartışalım.....	65
5. FATİH PROJESİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ.....	66
5.1. Aydın’da Milli Eğitimin Genel Görünümü.....	66
5.2. Aydın İli’ndeki FATİH Projesi Uygulamaları.....	69
5.2.1. FATİH Projesi- Aydın İli’ ndeki Anket Çalışması.....	69
5.2.2. Öğretmen Tanıma Anketi Sonuçları.....	79
5.2.3. Öğrenci Tanıma Anketi Sonuçları.....	84
5.2.4. FATİH Projesi Aydın’da Yapılan Öğretmen ve Öğrenci Anket Uygulamasının Sonuçları:.....	87
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	132
KAYNAKLAR.....	139
EKLER.....	139
ÖZGEÇMİŞ.....	159

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ASBİS	: Araç ve Sürücü Bilgi Sistemi
BDE	: Bilgisayar Destekli Eğitim
BT	: Bilişim Teknolojileri
E-DEVLET	: Elektronik Devlet
EKAP	: Elektronik Kamu Alımları Platformu
FATİH	: Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
GİMOP	: Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MERNİS	: Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
MTK	: Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sistemi
POLNET	: Polis Bilgi Ağı
TUENA	: Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı
ULAKBİM	: Ulusal Akademik Ağ Ve Bilgi Merkezi
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi
VEDOP	: Vergi Daireleri Otomasyonu Projesi
BBYKP	: Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı
İBYKP	: İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında
ÜBYKP	: Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında
DBYKP	: Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı
BBYKP	: Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı
ABYKP	: Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı
YBYKP	: Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı
SBYKP	: Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı
DBYKP	: Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 5.1. Türkiye geneli ve Aydın İli toplam nüfus.....	66
Tablo 5.2. Türkiye geneli ve Aydın İli eğitim durumu.....	67
Tablo 5.3. Aydın İl’inde okullaşma oranları.....	68
Tablo 5.4. Aydın ve ilçelerindeki liseler, öğrenci ve öğretmen sayıları.....	70
Tablo 5.5. İlçelerdeki Liselere Göre Toplam Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı	73
Tablo 5.6. İlçelere Göre Tablet Dağıtılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı ve Anket Yapılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.....	75
Tablo 5.7. İlçelere Göre Tablet Dağıtılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı ve Anket Yapılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.....	77
Tablo 5.8. Öğretmen anketi güvenilirlik oranı.....	78
Tablo 5.9. Öğrenci Anketi Güvenirlik Oranı.....	78
Tablo 5.10. Anket Yapılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımları.....	79
Tablo 5.11. Anket Yapılan Öğretmenlerin Görev Süreleri.....	80
Tablo 5.12. Anket Yapılan Öğretmenlerin Branşları.....	81
Tablo 5.13. Anket Yapılan Öğretmenlerin Eğitim Durumu.....	82
Tablo 5.14. Anket Yapılan Öğretmenlerin Okul Türü.....	82
Tablo 5.15. Anket Yapılan Öğretmenlerin İlçelere Göre Dağılımı.....	83
Tablo 5.16. Anket Yapılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı.....	84
Tablo 5.17. Anket Yapılan Öğrencilerin Hane Geliri.....	85
Tablo 5.18. Anket Yapılan Öğrencilerin İlçeler.....	85
Tablo 5.19. Anket Yapılan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumu.....	86
Tablo 5.20. Anket Yapılan Öğrencilerin Ders Başarıları.....	87
Tablo 5.21. Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.....	89
Tablo 5.22. “Öğrencilerin Ders Başarısı”ile “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadelerin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi).....	90
Tablo 5.23. Tabletlerle sakıncalı sitelere girilmiyor.....	90

Tablo 5.24. Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.	91
Tablo 5.25. “Öğretmenlerin Branşı” ve “Tablet Sayesinde Derste Daha Çok Soru Çözülebiliyor.” Anamlılık testi (Ki-Kare Testi).	93
Tablo 5.26. Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.	94
Tablo 5.27. Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.	95
Tablo 5.28. Bilişim Teknolojileri öğretmeni” ile “Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.” ifadeleri arasında anlamlılık testi Ki-Kare Testi)	96
Tablo 5.29. Boş zamanlarımda, tableten kitap okumayı seviyorum.	96
Tablo 5.30. Tabletlerin şarj süresi dersler için yeterli.	97
Tablo 5.31. Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.	98
Tablo 5.32. Derslerin kitaplardan çalışılması, tableten çalışmaya göre daha faydalı.	99
Tablo 5.33. Tableti kendi paramla alsaydım daha hassas kullanırdım.	100
Tablo 5.34. Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.	101
Tablo 5.35. Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.	102
Tablo 5.36. Öğretmen ve öğrencilerin derslerde tabletleri yanında oluyor.	103
Tablo 5.37. Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.	104
Tablo 5.38. “Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.” ifadesinin İngilizce öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi.	105
Tablo 5.39. Tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak ders için kaynak sıkıntısı olmuyor.	106
Tablo 5.40. Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.	107
Tablo 5.41. Akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.	108
Tablo 5.42. Akıllı tahtalar için MEB’in hazırladığı görselleri ve yardımcı kaynakların yeterli buluyorum.	109
Tablo 5.43. Akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmiyor.	110

Tablo 5.44. Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.	111
Tablo 5.45. “Öğretmenlerin Branşları”ile “Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi).....	112
Tablo 5.46. Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.....	114
Tablo 5.47. “Öğretmenlerin Branşları”ile “Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi).....	115
Tablo 5.48. Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.	117
Tablo 5.49. “Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.” ifadelerinin İngilizce öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi.	118
Tablo 5.50. Akıllı tahtalar dikkatin toplamasında yardımcı oluyor.	118
Tablo 5.51. Genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.....	119
Tablo 5.52. Yaşlı öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.....	120
Tablo 5.53. EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.....	121
Tablo 5.54. “Öğrencinin ders başarısı” ile “EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi).....	1212
Tablo 5.55. EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibiyim.....	123
Tablo 5.56. EBA-Eğitimin içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerekir.	124
Tablo 5.57. EBA’da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerekir.	125
Tablo 5.58. MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliyor.....	126
Tablo 5.59. “Öğretmenlerin Branşları”ile “MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi).....	128

Tablo 5.60. “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.” ifadeleri arasındaki anlamlılık ve korelasyon değerleri.	129
Tablo 5.61. “Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.” ifadeleri arasındaki anlamlılık ve korelasyon değerleri.....	130
Tablo 5.62. “Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.” ifadesiyle “Akıllı tahtalar dikkatin toplamasında yardımcı oluyor.” ifadeleri arasındaki anlamlılık ve korelasyon değerleri.	131

EKLER DİZİNİ

EK 1. Öğrenci Anketi.....	153
EK 2. Öğretmen Anketi.....	155
EK 3. İzin Yazısı.....	157

GİRİŞ

İnsanoğlu tarihinde tarım önemli bir yer tutmuştur. Tarım yapmayı öğrenen insan yerleşik hayata geçmeye başlamıştır. Yerleşik hayat ve buna bağlı tarım tarımsal faaliyetlerin 14 bin yıllık geçmişı bulunmaktadır. Bu dönemden sonra tarımsal yaşam yerini Endüstri Devrimine bırakmıştır. Endüstri Devrimiyle birlikte, toplumlar artık geri dönüşü olmayan bir yola girmiştir. Değişme olgusunun hızı ve yoğunluğu tüm ulusları ilgilendiren süreci başlatmıştır. Bugün gelinen nokta ise bilgi, toplumda en merkezi konuma yerleşmiştir.

Endüstri Devrimiyle başlayan sanayi alandaki yarışa bilgi ve teknoloji çağında bilişme ve teknolojik alandaki gelişmeler dâhil olmuştur. Bilişim ve teknolojik alandaki gelişimler çok hızlanmıştır. Türkiye 'de Milli Eğitim Bakanlığı bu çağa uyum sağlayabilmek için e-devlet kapsamında çalışmaları okullarda da başlatmıştır. Bu çalışmalar kapsamında "Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi" kısaca FATİH Projesini uygulamaya koymuştur. FATİH Projesiyle e-dönüşüm Türkiye kapsamındaki bir ayağı da eğitim oluşturmuştur. Milli Eğitim Bakanlığının Stratejik Planı ve BT (Bilişim Teknolojisi) Politika Raporunda yer alan hedeflerin tamamlanması sonucunda BT destekli eğitimin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

FATİH Projesi bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olmasının yanında öğrencilerin, öğretmenlerin BT'lerini etkin kullanımına yardımcı olacak bir proje olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgi toplumu yaratmak ve eğitimde teknolojiyi etkin kılmak bu projenin asıl amacını oluşturmaktadır. FATİH Projesi ülkemiz ve öğrencilerimiz için büyük bir fırsat olarak görülmektedir. Bilişim teknolojilerini kullanırken öğrencilerimiz için güvenli ortamların hazırlanması gerekmektedir. Güvenli ortamların hazırlanmadığı takdirde öğrenciler, tehdit odakları tarafından hedef haline gelmektedirler.

Bu çalışmada e-devlet uygulamasının eğitimdeki devamı olan FATİH Projesi'nin Aydın'daki okullarda uygulanması ve bu uygulamanın kamuya yararı incelenmiştir. E-Devlet uygulamasını eğitimdeki devamı olan FATİH Projesi'nin Aydın'daki okullarda uygulanmasının araştırılması için Aydın'daki liselerde anket çalışmaları yapılmıştır. Anket çalışmalarıyla FATİH Projesi'nin faydalı olan ve eksik olan yönleri tespit edilerek projenin uygulanmasında daha başarılı olabilmesi

için öğrenci ve öğretmenlerin değerlendirmeleri alınmıştır. FATİH Projesinin aktif uygulayıcı olan öğretmen ve öğrenci gözüyle FATİH Projesi değerlendirilmiştir.

Öğretmenlerin anketlere verdikleri cevapların kendileri için sıkıntı oluşturabileceğini düşünmeleri ve öğrencilerinde verdikleri cevaplar doğrultusunda tabletlerinin elinden alınabileceğini düşünmeleri anket çalışmalarını zorlaştırmıştır. FATİH Projesinin alt yapı çalışmaları Aydın'daki bütün okullarda tamamlanmadığı için bütün ilçelerdeki okullara ulaşmak da mümkün olmamıştır. FATİH Projesi ile ilgili akademik alanda aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır.

Muhammed Fatih SAYIR, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesi Kapsamında Kullanılan Akıllı Tahtalara Karşı Öğretmen Ve Öğrenci Tutumları Ve Akıllı Tahtaların Konuşma Becerisi Üzerindeki Etkileri,”*

Ali GÖK, 2014 yılında hazırladığı doktora tezinde: *“FATİH Projesi Kapsamındaki Akıllı Sınıf Teknolojilerinin Mevcut Durumu, Kullanımları, Yönetimi ve Entegrasyonu Hakkında Bir Çoklu Durum,”*

Pınar Yeni PALABIYIK, 2013 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesinden Alıntılar Yaparak, Hizmet İçi İngilizce Öğretmenlerinin Teknoloji Entegrasyonu İlgili Öz-Yeterlilik İnanışları,”*

Mustafa Tefvik HEBEBCİ, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesi Uygulamalarına Yönelik Gözlemleri İçeren Çevrim İçi Örnek Olay Kütüphanesinin Tasarlanması Ve Değerlendirilmesi,”*

Mahmut KANTAR, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesi Paralelinde 9. Sınıf Fizik Dersi Kuvvet ve Hareket Konusunda Ders Materyalleri Geliştirme,”*

Ezgi ALBAYRAK, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesi Kapsamındaki Okullarda Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının Sınıf Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi,”*

İbrahim HÖRKÜÇ, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesi'nin İstanbul İlinde Uygulamasına İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşleri,”*

Esra ÇİÇEKLİ, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin FATİH Projesi Kapsamında Akıllı Tahta Kullanımına Yönelik Görüşleri,”*

Halis ARICAN, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“Tablet Bilgisayarın Orta Öğretimde Kullanımı: FATİH Projesi,”*

Ebru POLAT, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“Öğretmen Adaylarının FATİH Projesi Çerçevesinde E-İçerik Geliştirme Becerilerinin Değerlendirilmesi,”*

Abuzer KARATAŞ, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“Lise Öğretmenlerinin FATİH Projesi'ni Uygulamaya Yönelik Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Yeterliliklerinin İncelenmesi: Adıyaman İli Örneği,”*

Yeşim SEZGİN, 2014 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesine İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi,”*

Tayfun YÖRÜK, 2013 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“Genel Lise Yöneticileri, Öğretmenleri ve Öğrencilerinin Teknolojiye Karşı Tutumları Ve Eğitimde FATİH Projesinin Kullanımına İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma,”*

Çiğdem KARAKAYA, 2013 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesi Kapsamında Pilot Okul Olarak Belirlenen Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Kimya Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Yeterlilikleri,”*

Şerife SALMAN, 2013 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“FATİH Projesi Kapsamında Yer Alan Öğretmen ve Öğrencilerin Projeden Beklentileri Ve Bilişim Teknolojilerine Karşı Alguları Üzerine Bir Araştırma,”*

Bayram KOCAOĞLU, 2013 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde: *“Lise Öğretmenlerinin FATİH Projesi Teknolojilerini Kullanmaya Yönelik Öz-Yeterlik İnançları: Kayseri İli Örneği,”* adlı çalışmalar yapılmıştır.

Yapılan bu tez çalışmasının yapılan diğer tez çalışmalarından farklı olan yönleri ise FATİH Projesine Kamu Yönetimi çerçevesinde, kamuya yararı

açısından bakılmış olmasıdır. Yukarıdaki çalışmalar eğitim yönetimi bakımından FATİH Projesi unsurları olan öğrenci, öğretmen; tablet, akıllı tahta, EBA ve bunlarla ilgili sınıf yönetimi ve yabancı dil derslerindeki işlevleri ayrı tez çalışmalarında incelenmiştir. Bu tez çalışmasında ise FATİH Projesi unsurları olan tablet, akıllı tahta ve EBA birlikte incelenmiştir. Aydın İl'ine bağlı 12 ilçedeki 24 lisede, 1336 öğrenci, 346 öğretmenle yapılan anket çalışmasıyla desteklenen tez çalışması, Aydın İl'inde bu çerçevede geniş ölçüde yapılmış tek tez çalışması olması bakımından diğer tez çalışmalarından ayrılmaktadır.

1. ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR

1.1. Problem

Bu çalışmada FATİH Projesi kapsamında hizmete sunulan tablet, akıllı tahta ve EBA adlı siteyi inceleyerek hazırlanan anketlerle öğretmenlerin cinsiyet, hizmet süresi, branş, çalışılan kurum ve ilçe değişkenlerine bağlı olarak; FATİH Projesinin birleşenleri olan tablet, akıllı tahta ve EBA'ya ilişkin değerlendirmeler incelenmektedir. Öğrencilerin ise cinsiyet, hane geliri, ilçe, babanın eğitim durumu, annenin eğitim durumu, ders başarısı değişkenlerine bağlı olarak FATİH Projesinin birleşenleri olan tablet, akıllı tahta ve EBA'ya ilişkin değerlendirmeler incelenmektedir.

Bu kapsamda anket çalışmasının alt problemleri şunlardır:

1. Tablet bilgisayarlar okul dersleri için faydalı mıdır?
2. Tablet bilgisayarlar okul kitaplarının yerlerini alabilecekler midir?
3. Akıllı tahta derslerde ve üniversiteye hazırlıkta faydalı mıdır?
4. Öğretmenlerin ve öğrencilerin EBA'ya yönelik görüş ve önerileri nelerdir?

1.2. Hipotezi

E-Devlet uygulamasının eğitimdeki devamı olan FATİH Projesi'nin Aydın'daki okullarda uygulanması ve bu uygulamanın kamuya yararlı olup olmadığının değerlendirilmesi, çalışmanın asıl hipotezini oluşturmaktadır. Çalışmamızla amaçlanan analizleri yapabilmek için sınanan alt hipotezler şunlardır:

HİPOTEZ 1: "Akıllı tahta, internet alt yapısıyla eğitim-öğretimin her kademesindeki öğrencilerin görsel ve işitsel kaynakları sınıf ortamında etkili kullanabilmesi bakımından faydalıdır."

HİPOTEZ 2: "Tablet bilgisayarların geliştirilmesi gereken yönleri vardır. Program içeriklerinin ve güvenliğinin artırılması gerekmektedir."

HİPOTEZ 3: “EBA’nın sürekli geliştirilme ihtiyacından dolayı, EBA’nın içeriği hazırlanırken öğretmen ve öğrencinin çalışmalara aktif katılımı EBA’nın daha verimli kullanılmasını sağlayacaktır.” hipotezleridir.

1.3. Amaç

MEB’in öğretmenler ve öğrencilere dağıtmış olduğu tablet, akıllı tahta, “www.eba.gov.tr” adresli “Eğitim Bilişim Ağı” adlı eğitim portalının öğretmenler ve öğrenciler tarafından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Anketlerden çıkan sonuçlarla hipotezler arasındaki ilişkilerin test edildiği bu çalışma, aynı zamanda FATİH Projesinin getirdiği yenilikleri de incelemektedir. Bu projede FATİH Projesi’nin eğitime olan faydalarını ve eksik yönlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan bu çalışmanın bir diğer amacı ise öğretmenlerin ve öğrencilerin eğitimde teknolojinin kullanımı için yapılan çalışmalara karşı olan duyarlılığını ve ilgilerini ölçmektir.

1.4. Önemi

Tez konusu belirlenirken, kamu yönetimi ve eğitim alanında yürürlükte olan güncel projeler, yapılmış olan testler incelenerek konu seçimi yapılmıştır. Yapılan araştırma ve değerlendirmeler sonucunda FATİH Projesi’nin birleşenleri olan akıllı tahta, tablet ve EBA adlı sosyal eğitim platformu olarak hizmet veren sitenin incelenmesine karar verilmiştir. Yapılan literatür taramasında daha önceden FATİH Projesi ile ilgili Aydın İl’inde öğrenciler ve öğretmenlerle yapılmış kapsamlı bir araştırmaya ulaşılamamıştır.

FATİH Projesi kurulum ve uygulama aşaması birlikte gelişen bir uygulama olduğu için yapılacak farklı çalışmalarla kurulum ve uygulama aşamaları gözlenip öneriler getirilebilir. Bu çalışma, araştırma probleminin durumunu belirleyerek çıkan sonuçlara öneriler getirme açısından da önemlidir. FATİH Projesi ile ilgili farklı araştırmalar bulunsa da, bu tez çalışması Aydın İl’indeki 12 ilçedeki 24 lisenin öğrenci ve öğretmenlerine ulaşılarak yapılmış bir tez çalışması olması bakımından da önem arz etmektedir. Ayrıca çalışma sonucunda çıkan sonuçlar farklı araştırma konuları üretilmesine de imkân vermektedir.

FATİH Projesi'nin başarılı olabilmesi için öğretmenlerin eğitimleri önem arz etmektedir. Bunun için de eğitim fakültelerinde FATİH Projesiyle ilgili çalışmaların yapılması gerekmektedir.

-Öğrencilerin akıllı tahta ve tabletlerle sakıncalı internet sitelerine erişimin engellenmesini sağlayacak gerekli çalışmalar arttırılarak devam ettirilmelidir. EBA'nın da ders konuları ve üniversite hazırlığa yönelik veri hazırlamalarında öğretmen ve öğrencilerin aktif olması gerekliliğini ortaya koyması bakımından önemli bir çalışma olmuştur. EBA'nın gelişmeye açık ve her geçen gün zenginleşen bir içerik yapısı bulunmaktadır. Bu çalışma, öğretmenlerin EBA'nın en çok ve en az hangi bölümlerini kullandıklarını bularak yapılacak çalışmalara çıkış noktası sağlayacaktır. FATİH Projesi ve EBA sitesi uygulanmaya devam ettikçe bu çalışmalar tekrarlanarak veya benzeri çalışmalar yapılarak FATİH Projesi'nin daha faydalı hale gelmesine yardımcı olacaktır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1) 2014/2015 eğitim-öğretim yılında yapılmıştır ve Aydın İl'inin 12 İlçesi'nde 24 lisedeki 346 öğretmen ve 1.336 öğrenci ile sınırlıdır.
- 2) Araştırmada veri toplamak amacı ile anket kullanılmıştır. Anket sonuçları öğretmenler ve öğrenciler tarafından verilen cevapların içtenliği ile sınırlıdır.
- 3) Öğrencilerin tabletlerin ellerinden alınabileceği düşüncesi, öğretmenlerin soruşturma korkusu anketlere verilen cevapların içtenliğini sınırlamaktadır. FATİH Projesi çalışmamalarının sadece liselerde tamamlanmış olması nedeniyle ortaokullarda ve ilköğretim okullarında anket çalışmaları yapılamamıştır.

1.6. Tanımlar

FATİH Projesi: Türk milli eğitim sisteminde bilişim teknolojileri odaklı bir gelişim süreci olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2013).

EBA: FATİH projesinin uygulamaya konulması ile "E-Dönüşüm Türkiye" başlığı altında BİT'i verimli kullanarak topluma yaymak amacıyla; sosyal bilgi

kütüphanesi olarak adlandırılabilir, MEB'in bütün eğitim ve bilgi sistemini taşıyabilecek, genişletilebilir bir web uygulaması projesidir (Alkan ve ark., 2011).

Etkileşimli Tahta: Standart LCD ekran büyüklüğünde, çeşitli cihazlarla (bilgisayar, tablet PC vb.) etkileşimi sağlanabilen, dokunmatik özelliğe sahip, daha çok dokunmatığe duyarlı bir kalemle kullanılan, içerisine kişisel bilgilerin aktarılabilirdiği ve çeşitli program veya uygulamaların yüklenilebildiği teknolojik cihazdır.

Tablet PC: Klavye ve fare olmadan ekran üzerinden yazı yazılabilen, veri girişlerinin yapımına uygun olarak etkinleştirilmiş bir dokunmatik ileri yazılım sistemleriyle donatılmış bir dizüstü bilgisayardır.

2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Bilgi insanlarla doğmuş ve insanlarla gelişmiştir. Bilgi, avlanmaya yarayan bir sopa veya bir tekerlek olarak ortaya çıkmıştır. Kuşaktan kuşağa aktarılarak geliştirilmiş ve günümüze kadar gelmiştir. Bu gelişim bilişim ve teknoloji çağını oluştururken bilgi toplumu ortaya çıkmıştır. Bu çağa uyum sağlamak isteyen devlet; e-devlet portalı oluşturmuş, bunun milli eğitimdeki uzantısı olarak da FATİH Projesi karşımıza çıkmıştır. Bu başlık altında tez ile alakalı olarak tablet, akıllı tahta, EBA kavramları üzerinde durulmuş ve tezin kavramsal çerçevesi çizilmeye çalışılmıştır.

2.1. Bilgi Toplumu

Toplumlar 300 yıllık endüstri çağından yeni bir çağa geçmektedir. Bu çağ, esasta tarım ve endüstri çağlarının birçok temel özelliğinden farklılaşmış yeni yaşamsal pratikler üreten elektroniğin ve bilişimin öne çıktığı bir dönemi oluşturmuştur. Bilgi çağı, dönüştürücü gücünü insan zekâsından ve karşılıklı etkileşimden alan, temeldeki insani gelişmişliğe dayanan bir toplumsal dönüşüm olarak ortaya çıkmıştır. Bilgi toplumu araştırmacılarından Masuda, endüstri toplumlarının merkeziyetçi özelliğine karşı, enformasyon toplumlarının 'çok-merkezli' olduğunu söylemiştir (Bozkurt, 1996: 165).

Bilgi teknolojilerinin sınır tanımayan özelliği, geleneksel yapı ve değerleri yaşantıyı merkezileştirmektedir. Bu 'çok-merkezlilik' ya da 'merkezleşme' ulusal devlet özelliğini, onun anlam özelliklerini değiştirmektedir. Küreselleşme ile yerleşme aynı anlamda tanımlanmış, böylelikle 'Bilgi Toplumu' küresel bir toplumu içine alan geniş bir anlamı ifade etmektedir.

Bilgi toplumunun özellikleri özetle şöyle sıralanabilir:

- 1) Bilgi, toplumun gelişiminde merkezi bir öneme sahiptir.
- 2) İşletmenin içeriği küresel olmasıyla ilgilidir.
- 3) Sivil toplum kuruluşları aktiftir.
- 4) Tüm kurumsal aktivitelerde kişinin merkezde olması önemlidir.
- 5) Bilişim teknolojileri önem kazanmıştır.

Tarım toplumlarında insan, iklimsel koşullara bağlı bir tarım ekonomisine bağımlı olarak yaşamını sürdürmekteydi. Endüstriyel dönüşümle birlikte, kırsal kesimlerden gelen eski çiftçiler fabrikalarda işçilere dönüşmüşlerdir. Bunlara, sanayi üretimi karşısında tutunamayan küçük esnafların da eklenmesiyle, nüfus içindeki payı giderek artan bir işçi sınıfı ortaya çıkmıştır. İşçilerle ve memurlarla birlikte modern toplumda nüfusun çoğunluğunu ücretli çalışanlar oluşturmaya başlamıştır. Modern toplum, feodal toplumun imtiyazsız bir sınıfı olan burjuvazi tarafından inşa edilmiştir. Bu nedenle kanun önünde her bireyin eşit kabul edilmesi ilkesi modern toplumun özelliklerinden bir tanesi olmuştur. Modern sanayi toplumunun kapitalist versiyonunda eşitsizlikler hukuki olmaktan çıkmıştır. Ancak sınıflar arasındaki fiili ekonomik eşitsizlikler sürmüştür. Günümüz dünyasında modern toplumlar birbirlerinden oldukça farklı yapısal özellikler göstermişlerdir.

1960'lı yıllarda bazı Batılı sosyal bilimciler tarafından, insanlığın yeni bir toplumsal aşamaya geçmesi ile ilgili birçok iddia öne sürülmüştür. Alvin Toffler'e göre insanlık tarihinde iki büyük dönem yaşanmıştır ve şimdi üçüncüsü yaşanmaktadır. Birincisi Neolitik dönemde 14 bin yıl önce insanlığın yerleşik hayata geçmesini, ikincisi sanayi devrimi olarak kabul etmektedir. Üçüncü dönemi ise enformasyon (Bilgi) devrimi olarak değerlendirmektedir. Artık sanayi toplumu özellikleri aşılarak, bilgi üretimi hayatın merkezine yerleşmeye başlamıştır (Toffler, 1991: 111).

1970'lerden sonra uzay teknolojileri ile askeri alandaki teknolojik gelişmeler kısa sürede toplumsal yaşamın tüm katmanlarında etkilerini göstermiştir. Bilgisayarlardaki gelişim, radyo, televizyon, iletişim araçları, uçaklar, hızlı trenler, internet ağları, uydular vs. insanlığı bilişim çağına taşımıştır. Bu da toplumların bütün teknik yapılarını etkileri altına almıştır. Rüzgârgülüyle ve suyla hidroelektrik santrallerinde elektrik üreten teknoloji, yerini büyük oranda nükleer santrallere bırakmıştır. Bütün enerjinin üretimi ve tüketimi ile ilgili alışkanlıklar değişmeye başlamıştır. Bilimsel çalışmalar teknolojinin çok hızlı gelişmesini sağlarken, ulaşım teknolojilerindeki değişim ise klasik mekân kavrayışını yok etmiştir. Mesafeler yok olmuştur. Dünyanın her yeri ulaşılabilir hale gelmiştir. Elektronik çağ, sonsuz bilgi ağlarını birbirine bağlanmasıyla her yeri ulaşılabilir hale getirmiştir. Sanayi devrimi yerini enformasyona bırakırken farklı bir anlam kazanmıştır. Bilgi trafiği, üretimin de temelini oluşturmuştur. Toffler'e göre sanayi ülkelerinde bürokratik üstünlük, enformatik toplumlarda özel seçilerek kurulan

örgüt anlamına gelen adhokratik üstünlükle yer değiştirmiştir. İyi eğitilmiş geniş kitlelere adhokrasiyi anlattığını belirtmiştir.

Adhokrasi, bürokrasinin tam tersi olarak işlerin yavaşlamasını değil, çözülmesini sağlayan bir örgütlenme şeklidir. Bunlar verimlilik anlayışı ile çalışırlar. Bu sebeple küresel işletme ile aynı özellikleri taşımaktadır. Böylelikle toplumlarda yeni sınıflar oluşmuştur. Enformatik toplumdaki bu sınıflar teknolojik değişimlerin tüm halkı etkilemesine neden olmuştur. Enformatik toplumların sürekliliği için:

- 1) Bilimsel etkinliklerde gelişme,
- 2) Teknolojinin sürekli olarak gelişimi,
- 3) Nitelikli milli eğitimin verilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda bilgidan yaralanma, bilişim teknolojileri için gereksinim hale gelmiştir. Bilgi teknolojileri bilgiyi doğru kullanma üzerine kurulmuştur. Sosyal alanda da teknoloji sürekli karşımıza çıkmaktadır. Özellikle internet ve cep telefonu bireylerin yaşamını etkilemektedir. Buna bağlı olarak da tüm algılarıyla bu bilişim araçlarına bağımlı hale gelmiş kişiler ortaya çıkmaktadır. Teknolojinin gelişmesi ile birçok iş hızlı ve kolayca çözümlenirken, birçok meslek dalı da yok olmuştur. Birçok evde internet ve modern teknolojilerin bulunması sebebiyle uzakları yakın eden, insanlara dünyaya açan bu bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler olmuştur. Bilişim teknolojileri kişileri hem bireysel, hem de sosyal açılarından etkilemiştir. Bu etkileşim birçok alana konu olmuştur. Bu alanlar arasında sosyoloji, psikoloji ve kişilerin haklarını korumak için de hukuk bulunmaktadır. Bilişim teknolojileriyle oluşabilecek bilişim suçlarını engellemek için önlemler alınmaya çalışılmış, bunun için de internet hukuku adı altında birçok düzenlemeler yapılmıştır. Enformatik topluluklarda bilişim teknolojileriyle toplumsal değişimler arasında bağlantı bulunmaktadır. Bu bağlantılar:

- 1) Bilgi, teknoloji ve sosyal yapıdaki değişiklikleri hızlandırmıştır.
- 2) Bu hız sosyal bölünmelere, bireylerin ailelerindeki parçalanmalara yol açmıştır.

Çağdaş toplumun üç özelliği bulunmaktadır. Bunlar enformasyon, bilişim ve yönetişimdir. Enformasyon: Toplumların ve kurumları en ince uçlarına kadar nüfus etmektedir. Yönetişim bütün enformasyon alanların bulunduğu verimli bir işletim ağını oluşturmakta, her şeyi ile yeni bir yönetsel bir model olarak oluşturulmuştur. Bilgi sayesinde toplumların kurumsal eksenini oluşturmuştur. Bilişim ve iletişim teknolojisiyle birlikte kişiler artık sanayi ürünleri yerine bilgilerin pazarlama yoluna gitmişlerdir. Toplumdaki bireylerin üretken olması bu sebeptendir. Teknoloji yaşamın her alanına girmiştir. Teknoloji, yaratıcı imkânların geniş bir alan üzerinde dağılmasını sağlamaktadır.

Teknolojinin gelişimi ve internetin yaygınlaşması pratiklerde vatandaşına daha verimli hizmeti daha kısa sürede ve zaman kısıtlamasına gidilmeden sunulmasını gerekli kılmıştır. Bunun sonucunda da e-devlet ortaya çıkmıştır.

2.2. Elektronik Devlet (E-Devlet)

İnternet özel sektörde elektronik ticaretin gelişimi, e-devletin yükselişe geçmesi açısından adeta bir dönüm noktası olmuştur. Aslında, kamu yönetiminde BİT'lerin kullanımı yeni bir olgu değildir. Kamu yöneticileri ve seçilmiş kişiler internetin icadından önce de işlerin görülmesi için bilgi teknolojilerini kullanmışlar ve bir anlamda bu araçlara olan inançlarını ifade etmişlerdir (King, 1982: 25; Norris ve Kramer, 1996: 568). 1990'lı yıllar bilgi teknolojileri kamu yönetiminde daha içerik ve yönetim odaklı olarak işlemlerde etkinliği ve kurum içi iletişimi güçlendirmek için kullanılmıştır. Özellikle internetin icadıyla birlikte dışsal kullanım ön plana çıkmış ve vatandaşlara kamu hizmetlerini sunmak ve sistemdeki diğer aktörler ile iletişime geçmek amacıyla BİT'lerden faydalanılmaya başlanmıştır (Ho, 2002: 435).

Devletin iş görme yöntemlerinde tekrar düşünmeyi gerekli kılan, yönetilenlerle diyalogu sorguya açan ve örgütsel yapısında değişikliklere sebep olan e-devlet, kamu yönetimi unsurlarında çok önemli bir değişim ve dönüşümün olacağını göstermektedir. Kamu yönetiminde tecrübe edilen bu değişim sürecini kamu hizmeti sunumunda paradigmatik bir kayış olarak algılayanlar söz konusudur. Nitekim Ho (2002: 436-437) internetin ve bilgi teknolojisinin: standartlaşma, departmanlara ayırma, emir ve kontrol, hiyerarşik içsel iletişim, merkezi ve biçimsel dışsal iletişim ve işlemlerde maliyet etkinliğini vurgulamaktadır. Geleneksel bürokratik paradigmadan kullanıcı memnuniyeti,

esneklik, koordineli ağ inşa etme, işbirliği, merkezi koordinasyona dayalı çok yönlü ağ iletişimi, biçimsel ve dışsal iletişim, doğrudan ve hızlı geribildirim ve müşteri hizmetlerini ön plana çıkaran e-devlet paradigmasına doğru bir kayışa yol açtığını da ifade etmektedir. E-Devlet, kavram olarak ilk defa 1993 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) gerçekleştirilen ve Federal hizmetlerin sunumunda e-devletin rolüne güçlü bir vurgu yapan Ulusal Performans Değerlendirmesi (National Performance Review) başlıklı reform girişiminin raporlarında yer alarak ün kazanmıştır (Heek ve Bailur, 2007: 244; Relyea, 2002; 9; Grönlund, 2007: 634).

Kamu yönetimi literatüründe farklı akademisyenler, uzmanlar veya kurumlar tarafından yapılmış çeşitli e-devlet tanımları vardır. Özellikle e-devletin uygulamadaki dinamik doğası gereği, herkesin üzerine uzlaşya vardığı bir e-devlet tanımından söz edebilmek mümkün değildir (Halchin, 2004: 407; Roy, 2003: 3). Yıldız (2007: 647), e-devlete odaklanan araştırmaların, e-devlet kavramının tanımsal muğlaklığı nedeniyle sorun yaşadığını iddia etmektedir. Bu sorunu ortadan kaldırmak amacıyla, e-devletin tanımlanması meselesine odaklanan veya e-devlet literatüründe yer alan makale ve akademik çalışmaları çeşitli yöntemlerle incelenmektedir. Geniş ölçüde kabul edilmiş bir e-devlet tanımına ulaşmayı amaçlayan akademik çalışmalar literatürdeki yerini almaya başlamıştır (Misra, 2006). E-Devletin dönüştürücü niteliğine vurgu yapan bu tanımlar, amaç odaklı tanımlardır. Örneğin, amaç odaklı bir tanımlı benimseyen ASPA ve UN'e göre (2002: 1), e-devlet, yurttaşlara bilgi ve hizmet sunmak için internette yaralanmaktadır. Gil-Garcia ve Pardo'ya göre (2005: 187-188), e-devlet, kamu hizmetlerinin sunumunda, yönetsel etkinliğin geliştirilmesinde ve demokrasi ile ilgili mekanizmaları teşvik edilmesinde BİT'lerin kullanımı önemli yer tutmaktadır. Yine, amaç odaklı bir tanımlımayı tercih eden Cook ve arkadaşları (Cook vd., 2002: 3), e-devlet vatandaşlara ve iş dünyasına daha iyi hizmet sunmak amacıyla BİT'lerin mümkün kıldığı araç ve sistemleri kullanmak olarak tanımlamıştır. Etkin bir e-devletin örgütler ve süreçler üzerine yeniden düşünmeyi ve davranışları değiştirmeyi gerektirdiğini ifade etmiştir¹.

E-Devlet literatüründeki bazı tanımlar ise, devletin politik ve toplumsal sistemdeki diğer aktörlerle ilişkileri açısından BİT'lerden yararlanmayı merkeze almışlardır. Örneğin, Evans ve Yen (2006: 209), e-devleti bilgisayarlar ve web-

¹ http://ec.europa.eu/information_society (Erişim: Ağustos 2015)

temelli araçlar vasıtasıyla devlet ve vatandaşlar arasındaki iletişim olarak tanımlamıştır. Hernon ve arkadaşları (2002: 388), e-devleti, devletin bilgi ve hizmetlerine erişimi ve vatandaşlara, iş dünyasına, kamu personeline ve diğer birimlere devletin söz konusu bilgi ve hizmetlerini sunmak için teknolojinin ve özellikle internetin kullanımı olarak tanımlamıştır. Benzer şekilde, ilişki odaklı bir e-devlet tanımını benimseyen Dünya Bankası, vatandaşlarla, iş dünyasıyla ve diğer kamu kurumlarıyla ilişkileri dönüştürebilen bilgi teknolojilerini kamu kurumları tarafından kullanımını e-devlet olarak tanımlamıştır².

Yukarıda sıralanan tanımların ve akademisyenlerin listesini uzatabilmek mümkündür. Ancak, çalışmanın amacı çeşitli kurum veya yazarlar tarafından yapılan e-devlet tanımlarına odaklanarak, bir tanımlar manzumesi oluşturmak değildir. Burada önemli olan husus, söz konusu tanımlardan yola çıkarak, e-devlet tanımlarını içinde barındırdığı unsurlara dair çıkarımlarda bulundurmakta; böylelikle daha geniş ve kapsamlı bir tanıma ulaşılmaktadır.

E-Devlete ilişkin bütün tanımlar şu dört unsurdan bazılarını içine almaktadır (Annttiroiko, 2008: 13):

1) Teknolojik araçlar: Bütün e-devlet tanımlarının ilk ve temel unsuru BİT'lerin benimsenmesine ve kullanılmasına yönelik ifadeleri içermektedir. Bu unsur, e-devlet uygulamalarının teknolojik boyutunu ifade etmekte ve e-devlet kavramındaki "e" kısaltmasına işaret etmektedir.

2) Amaçlar ve devletin aktif rolü: e-devlet tanımlarında yer alan bu unsur, devlet tarafından BİT'lerin neden benimsendiğini ortaya koyan amaç ifadeleridir. Genel olarak, tanımlarda kamu sektörünün dönüştürülmesi ve reformu gibi büyük amaçlar veya etkinliği arttırmak, daha iyi hizmet sunmak ve yönetime bireylerin katılımını özendirmek gibi somut hedefler yer almaktadır.

3) Vatandaşlar ve Paydaşlar: Çoğu e-devlet tanımında, başta vatandaşlar ve özel sektör olmak üzere, e-devletin benimsenmesinden etkilenen önemli paydaşlara vurgu yapılmaktadır. Bu unsur, e-devlete dair ilişki odaklı tanımları yansıtmaktadır ve yönetim fikri ile yakından ilişkilidir.

²<http://web.worldbank.org> (Erişim: Ağustos 2015)

4) Uygulama Alanları: e-devlet, kamunun yönetimi, ekonominin yönetilmesi, hizmetlerin sunulması, demokratik politikaların oluşturması ve yönetim gibi işlevlerin uygulama alanlarına referansta bulunarak da tanımlanabilir.

İçerdiği unsurları da hesaba katarak, e-devlete dair geniş ve kapsamlı bir tanıma ulaşılabilmektedir. E-Devlet kavramının “bilgi”, “iletişim” ve “işlem” olmak üzere üç genel hizmet alanı ve “idare”, “siyasal”, “günlük ihtiyaçlar” olmak üzere üç genel uygulama alanı vardır³. Bilgisayarlar, vatandaşların istek ve taleplerine daha uygun, kolay ve hızlı bilgiler sunmakta, işlemleri kolaylaştırmakta, çoğu durumda personeli devreden çıkarmakta ve dolayısıyla kırtasiyeciliği ve zaman kayıplarını önlemektedir (Eryılmaz, 2002: 240). Bu tanımlarda kamu hizmetlerinin aktif olması, yönetim alanlarını iş yükünü hafifletme ve kişilere karar alma ve politika oluşturma süreçlerine dâhil etmek gibi hususlar ön plana çıkarmaktadır. E-Devletin amaç odaklı tanımlarında ve vatandaşları, özel sektörü, sivil toplum örgütlerini ve diğer kamu kurumlarıyla iletişimin güçlendirilmesini vurgulayan ilişki odaklı tanımlamaların bir potada eritilmesi suretiyle, e-devlete dair geniş ve kapsamlı bir tanıma ulaşılabilmesi mümkün olabilir. Ayrıca, BİT’lerin devletin kendi içindeki iletişim ve bilgi akışının sağlanması açısından da önemli fırsatlar sunduğu daha kapsamlı e-devlet şöyle tanımlanabilir. Kamu hizmetlerinin etkili, verimli, erişilebilir ve yaygın bir şekilde sunulması; kamu kurumları arasındaki iş birliğini ve bilgi bütünlüğünü sağlanmasıyla yönetimin geliştirilmesini sağlamaktadır. Vatandaşın, özel sektör ve diğer paylaşımcılarla iletişimin kolaylaştırılması ve demokratik değerlerin ve demokratik uygulamaların teşvik edilmesi için BİT’lerin ve özellikle internetin kamu tarafından kullanılmasıdır (Sobacı, Yıldız, 2012: 8).

E-Devletin kamu kurumlarında verimliliği artırması ile vatandaşlara verilen hizmet kalitesinin artırılması çağdaş toplum olabilmek gerekli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. E-Devlet, yönetenler ile yönetilenler arasındaki her türlü ödev ve yükümlülüklerin karşılıklı olarak elektronik ortamda sürekli ve güvenilir olarak gerçekleştirilmesini ifade eder. E-Devlet projesi, en geniş anlamıyla, iyi bir devlet yapısının oluşturmasını amaçlamaktadır. E-Devlet, elektronikten çok, devlete odaklanmaktadır. E-Devletin temel unsurları olan e-vatandaş, e-şirket, e-kurumun her biri kendi içerisinde elektronik olgusunu

³ Aicholzer www.abgs.gov.tr/dokuman/Berlinkonferansi.htm (Erişim: Ağustos 2015)

gerçekleştirmeye çalışacak ve bu çaba sonunda bu unsurlar birbirinden etkilenecek güçlenip gelişecek e-devleti oluşturacaklardır. Bunların en güzel örneklerinden bir tanesi Milli Eğitim Bakanlığının hazırlayıp öğretmen, öğrenci, veli ve idarenin kullanımına sunduğu e-okul sistemidir. E-Devletin bir parçası olan e-okul sayesinde okul idareleri kırtasiye israfından kurtulmakta, öğretmen ve idareciler e-okul sistemi üzerinden öğrencilerle ilgili bilgileri yayınlamakta, öğrencilerle veliler anında bu bilgilere ulaşabilmektedir. Bu sayede Mardin’de yaşayan veli Nazilli İlçesi’nde bulunan bir lisede öğrenim görmekte olan öğrencisinin bilgilerine anında ulaşabilmektedir. Öğrencisinin durumu hakkında istediği zaman bilgi alabilen veli öğrencisinin durumunda kötüye gitme varsa yetkililerle irtibata geçerek en kısa zamanda gerekli önlemleri almaktadır. E-Devlet sayesinde: devletin şeffaflaşması, devletin hızlı ve etkin bir şekilde işleyişinin sağlanması, her düzeyde vatandaşın yönetime katılımının sağlanması, kurumlar arası bilgi alışverişinin sağlanarak iş ve veri yinelemesinin önlenmesi, kamunun hizmet verdiği vatandaşların yaşamalarının kolaylaştırılması, karar vericilerin bilgiye dayalı karar verme süreçlerinin geliştirilmesini ve hızlandırılmasını sağlamaktadır. Vatandaşın doğru bilgilere ulaşabilmesi ve bilgi edinme özgürlüğünün olabilmesi için devletin şeffaf olması gerekmektedir. Devlette şeffaflık, hesap verme zorunluluğunu ortaya çıkaran en önemli unsurlardandır. Şeffaflık; devletin hedeflerini, bu hedeflere ulaşmak için hayata geçirdiği politikaları ve bu politikaların yarattığı sonuçları izlemek için gerekli olan bilgiyi düzenli, anlaşılabilir, tutarlı ve güvenilir biçimde sunulmasını sağlamaktadır⁴.

Günümüzde bilgi teknolojileri, organizasyonların yapısını, kurum içi ilişkileri değişmesine sebep olmaktadır. Yeni kamu yönetimi anlayışının unsurları olan etkinlik, katılımcılık, tasarruf, sorumluluk, bağımsız hukuk kamu yönetiminin kalitesinin artırılmasında yardımcı olmaktadır⁵. E-Devlet modeli sayesinde, şeffaflık ve hesap verilebilirlik yanında kamu hizmetlerinin en az emek ve maliyetle üretilmesini içeren “verimlilik” hedefi de gerçekleştirilmektedir. İşletmelerin kendi aralarında ve müşterileriyle, bazen de devletle olan işlemlerde interneti kullanmaları sadece işlem maliyetinin azaltılmasıyla kalmayacak, bunun yanında kurumların daha şeffaf, daha açık ve daha hesap verebilir olmalarına da önemli katkılar sağlayacaktır. E-Devlet uygulaması sayesinde, zamandan ve kâğıttan tasarruf sağlanacaktır. Maliyetler düşerken ve verimlilik artacaktır.

⁴ http://www.tesev.org.tr/proj.../kamu_maliye_metin_tebliğ1.ph ((Erişim: Ağustos 2015)

⁵ www.sayistay.gov.tr (Erişim: Ağustos 2015)

Müşteri ve vatandaş memnuniyeti artarken ekonomik gelişmelerin desteklenmesiyle, yaşam standartları da artacaktır. Bu sayede kişilerin bu sürece olan katılımların da gözle görülür artışlar gerçekleşecektir. Kişilerin, kamuyla ilgili işlemlerde, talep ettikleri bilgilere bir noktadan ve doğru şekilde ulaşımı kolaylaşacaktır. İnsandan kaynaklanan hataların en aza indirilmesi sağlanacak ve kamu için de vatandaşa karar alma süreçlerinde yardımcı olacaktır. Vatandaşa odaklı bir yönetim olacaktır. Vatandaş ile devlet arasındaki ilişki gelişecek, güven ortamı oluşacaktır. Vatandaşın kısa bir sürede doğru ve şeffaf bilgiye ulaşımının sağlanmasıyla kamuya olan güveni de artacaktır.

Bilişim çağının nimetleri olan en son teknolojileri kullanan e-devlet modelinde, bir evrakın kamu kurumuna ulaştığı andan itibaren, yetkili kişiler tarafından herhangi bir zamanda, nerede ve ne aşamada olduğunun elektronik ortamda bilinmektedir. İzlenmesine ilaveten konusuna, ilgisine veya diğer herhangi bir kritere göre elektronik ortamda evveliyat arama ve inceleme yapılabilmesine olanak veren yapısıyla BİT teknik üstünlüğünü de ortaya koymaktadır⁶.

E-Devlet uygulamalarıyla etkin çalışma araçları, teknolojiyle birlikte sağlanmaktadır. İletişim araçları sayesinde daha resmî iletişim yöntemleriyle mümkün olmayan bağların kurulmasında ve ilişkilerin geliştirilmesinde ve bu ilişkilerin beslenmesinde etkili rol oynarken çalışanların iletişimini güçlendireceği düşünülmektedir. Verilerin görsel hale getirilmesinde, bilgi çıkarımlarının yapılmasında, veri birleşmesinde ve sayısal kütüphane gibi bilgi yönetimi araçlarının, bilginin kullanımı ve yaygınlaştırılmasına olumlu katkılarda bulunmaktadır.

Yeni teknolojiler, yöneticilerden beklentileri artırmakta, kamu yönetimi faaliyetlerinin bir sır olmaktan çıkarması ve kamu yönetimindeki bilinmezlikten kaynaklanan kutsal büyülerin bozulmasını sağlamaktadır. Bilgi teknolojileri ve internet yurttaşlığın tanımına yeni bir anlam kazandırmakta ve vatandaşlık olarak ifade edilen kavramla e-demokrasiye farklı bir bakış açısı oluşturmaktadır.

E-Devlet uygulamasının yaygınlaşmasına yol açan faktörler dört temel başlık altında toplanmaktadır. Bunlar: yasal düzenleyici ortam, telekomünikasyon

⁶ www.sayistay.gov.tr (Erişim: Ağustos 2015)

altyapısı, malî kaynaklar ve kamu organizasyonlarının bilgi teknolojileri ile olan bağılılığıdır. (Ulusoy, Ahmet; Karakurt, Birol, 2002: 139-140).

2.2.1. E-Devletin Kullanım Alanları

Kamu yönetimi, vatandaş merkezli anlayışının bir yansıması olan e-devlet girişimi, “e-hizmet”, “e-yönetim”, “e-demokrasi” ve “e-ticaret” gibi dört temel boyutta toplanmaktadır (Cook vd., 2002: 3; Moon, 2002: 425).

E-Yönetim: Yönetimsel süreçleri hızlandırmakta ve etkinliğini artırmaktadır. Kayıtların elektronik ortamlarda tutulması, kurumlar arasındaki bilgi akışının sağlanması ve farklı kamu kurumlarının sahip olduğu bilgileri bütünleştirilmesi için bilgi teknolojilerinin kullanımı şeklinde ifade edilmektedir (Cook vd., 2002: 3). E-Yönetim, bilgi teknolojileri kurumların olağan günlük işlerinde; planlama, organizasyon, yönlendirme, işe alma ve denetleme gibi kamu kurumlarının temel işlevlerinde kullanılmaktadır (Annttiroiko, 2008: 13).

E-Hizmet: Başta yurttaşlar olmak üzere, kişilere kamu hizmetlerinin BİT’ler aracılığıyla sunulması şeklinde ifade edilmektedir. Avrupa Komisyonu’na göre, e-hizmetler: bilgi hizmetleri, işlem hizmetleri, iletişim hizmetleri, şeklinde üç başlık altında toplanmıştır. Bilgi hizmetleri, devletin sahip olduğu ayrıntılı ve sınıflandırılmış bilginin, vatandaşları merkez alarak sunulmasını ifade etmektedir. İletişim hizmetleri, kişiler ve gruplarla e-mail veya çevrimiçi tartışma ortamları aracılığıyla iletişime geçme anlamına gelmektedir. İşlem hizmetleri ise, çevrimiçi olarak hizmet ürünlerini sunmaktadır. Borç ve vergi ödemekten oy kullanmaya kadar çeşitli hizmetleri içine almaktadır.

E-Demokrasi: Vatandaşlar tarafından aktif katılımın teşvik edilmesi; zamana, mekâna ve diğer fiziksel koşullara bağlı kalmaksızın politika oluşturulması amacıyla aktörler arasındaki işbirliğinin desteklenmesi için BİT’lerin kullanılması olarak ifade edilmektedir (Kubicek ve Westholm, 2008: 4122). Bu anlamda, e-demokrasi, demokratik değerlerin içselleştirilmesi, kurumsallaştırılması ve yaşama geçirilmesi sürecinde BİT’lerden yararlanılmasını sağlamıştır. Nitekim Henderson, Hogarth ve Jeans (2008: 2858), e-demokrasinin elektronik oylama, çevrimiçi politika danışma, web-temelli tartışma forumları, elektronik dilekçe, dijital anket ve kamuoyu yoklaması gibi demokratik süreçlerde yurttaş katılımını destekleyen birçok faaliyeti kapsadığını ifade etmiştir. BİT’lere

dayalı olarak demokrasinin yeniden canlandırılması için e-demokrasi, siyaset bilimi ve kamu yönetimi alanındaki araştırmacılar için başlıca çalışma alanı olmuştur (Aström, 2004: 98).

E-Ticaret: Devletin merkezde olduğu e-ticaret kamu kurumlarının ihtiyaç duyduğu girdilerin ve materyallerin elektronik ortamda temin edilmesi olarak ifade edilmektedir. Elektronik kamu alımı, bu uygulamanın en tipik yansıması olarak değerlendirilmektedir. Elektronik olarak sunulan kamu hizmetlerine bakıldığında, e-devletin kullanım alanları günlük yaşam, uzaktan yönetim ve politik katılım olmak üzere üç başlık altında toplamaktadır (İnce, 2001: 9-10):

Günlük yaşam için:

1. Bilgi Verme Hizmetleri: iş hayatı, eğitim, kültür, konut, ulaşım, sağlık, evre gibi hizmetleri kapsamaktadır.

2. İletişim Hizmetleri: günlük yaşama ilişkin konularda danışmanlık, e-posta iş ya da konut ilanları, gibi hizmetleri kapsamaktadır.

3. Çevrimiçi İşlem Hizmetleri: Çeşitli programlara kayıtları yapılması, bilet rezervasyonu yapılması gibi hizmetleri kapsamaktadır.

Uzaktan Yönetim: Kamu görevlileri ile e-posta iletişiminin yapılmasını; kamuyla ilgili: kamu hizmetleri rehberlerini, idari süreçler için kılavuz kitaplarını, kamu kayıtlarını ve veri tabanları gibi hizmetleri içine almaktadır.

Politik Katılım: Vatandaşın politikacılarla ulaşması, referandumun ve seçimlerin elektronik ortamda yapılması, anketlerin yapılması, yasal düzenlemelerin, siyasi programların duyurulması, meclis kayıtlarına, görüş belgelerine, karar alma sürecinde hazırlanan belgelere ulaşımın sağlanması gibi konuları içine almaktadır.

İletişim hizmetleri, kamu kurum ve kuruluşları ile tek yönlü bir iletişim sağlayabileceği gibi matbu formların doldurulması, e-dilekçe, başvuru formları vs. gibi çift yönlü iletişime de imkân verecek hizmetleri (kurum ve kuruluşlarla bağlantı kurup ilgili konularda görüşmek, evrimii soru sorup cevap alabilmek vs.) kapsamaktadır. Çevrimiçi hizmetler ise, aynı anda, aynı yerde olması gereken işlemlerin elektronik sistemler yardımıyla aynı anda ancak farklı yerlerde bulunan

insanların, kurumların ve kuruluşların aynı şeyi paylaşmalarını; kamu ihalelerine katılım ücretlerinin ve cezaların ödenmesi vs. anlatmaktadır (Köseçik ve Karkın, 2004: 111).

E-Devlette vatandaş kuyrukları, uzun beklemeleler, pahalı çözümler yoktur. Küçük alımlarla başladığı gözlemlenen devletin ticari kurum ve tedarikçilerden çevrimiçi satın alma sistemleri giderek yaygınlaşmakta, kamu kuruluşları arasındaki ilişkilerin bütünüyle elektronik ortamda gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır (Arifoğlu, 2002: 19-21).

E-Devlete ulaşımının sağlanabilmesi için bilişim ağlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkenin coğrafi özellikleri ve telekomünikasyon altyapısının kurulmasındaki çalışmalarda, uygun amaç ve parametrelerin doğru kullanılmasında önemli bir yere sahiptir. İnternet ile ilgili hizmetlere geçiş sırasında teknolojik altyapının tasarımlarının ve uygulama planının doğru yapılması gerekmektedir. Hizmet mekanizmasını oluşturmak için servis mekanizmasını oluşturmak, sistem bileşenlerinin bir arada çalışma prensiplerini belirlemeyi gerektirmektedir. Bilgiye ulaşılması, bilginin saklanması, paylaşma prensipleri servis mekanizması tarafından belirlenir. E-Devlette tüm birimler arasında etkin bir veri paylaşım sistemi oluşturulmakta ve içerik meydana getirilmektedir. (Yıldız, 2003: 318).

Yönetim birimlerinin vatandaşlara ve kurumlara hizmet sunarken kullandığı gizli bilgilerin kötü niyetli üçüncü şahısların eline geçmesinin engellenememesi gibi bir sorun bulunmaktadır. Gizlilik ve güvenilirliğin diğer yönü ise, kamusal bilgilerin ulusal güvenliği tehlikeye düşürebilme ihtimalini oluşturmaktadır. Buna benzer nedenlerle e-devlet hizmetleri kullanıcıların bilgilerini güvenli bir ortamda saklamalı ve kullanıcılar gizlilik prensiplerinin uygulandığından emin olmalıdır.

E-Devlet uygulamaları günümüzde dünyada çok sayıda ülke tarafından hayata geçirilmeye çalışılmaktadır. E-Devlet projelerinin amaçları, ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmaktadır. Her ülkenin e-devlet uygulamasının karakteristiği farklılık oluşturmaktadır. E-Devlet uygulamaları ilk olarak olarak yerel yönetimlerde yapılan çalışmalarla başlamıştır. Gelişmekte olan ülkelerdeki e-devlet uygulamaları ile gelişmiş ülkelerin e-devlet uygulamaları arasında

amaçların belirlenmesi bakımlarından farklılıklar bulunmaktadır (Arifoğlu, 2002: 37).

Ülkelerin demokratikleşme seviyesi, sosyal ve ekonomik durumları ve toplumsal ihtiyaçları her ülkenin e-devlet uygulamalarının özelliklerini belirleyen faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Yolsuzlukla mücadele konusunda geri kalmış olan bir ülkede, e-devletin amacı yolsuzlukla mücadele olarak belirlenirken, Belçika, Danimarka, Hollanda gibi ülkelerde amacın teknolojinin tüm imkânlarından yararlanmak olduğu görülmektedir. Güney Amerika’da başlatılan e-devlet uygulamalarında amaç yolsuzluğu önleme iken, ABD’ de ise eyaletler arası rekabette öne çıkarak vatandaşına daha iyi hizmet sunabilmek önem kazanmaktadır. 2004 yılında Brown Üniversitesi’nce dünya genelinde 198 ülkedeki yerel hükümet, bölgesel birimler, kentlere ait kamu web siteleri dışındaki 1935 web sitesinde belirlenen 28 internet hizmetine göre araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma e-devlet performansı açısından Amerika, Asya, Pasifik Okyanusu Adaları, Batı Avrupa, Doğu Avrupa, Rusya ve Merkezi Asya ve son sıralarda Afrika gelmektedir⁷.

ABD birçok alanda olduğu gibi e-devlet uygulamalarında da gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır. Bunun için örnekler arasında ABD bulunmaktadır. 1993’te başlatılan ve tüm kamu hizmetlerinin tek duraklı internet hizmetlerinin sunulması hedefini güden Amerika, e-devlet programı kapsamında 2003 yılına kadar, bağımsız olarak verilen kamu hizmetlerini bir portal bünyesinde toplamayı amaçlamıştır. Program kapsamında “firstgov” adlı İnternet portalı tasarlanmış ve 2001 yılında hizmete girmiştir (Uçkan, 2003: 75). ABD: 2003 yılında halkın formlara elektronik erişimi artırılmış, e-devletle hesap verilebilirlik ve tasarruflarda artış olmuştur.

ABD’nin e-devlet stratejileri üç temel üzerine kuruludur. Bunlar: vatandaş odaklı devlet, sonuç odaklı devlet, yenilikleri destekleyen, pazar odaklı devlettir. ABD’de 2002 tarihinde yürürlüğe giren “e-devlet Yasası” bilişim ve iletişim teknolojilerinin daha etkin kullanımıyla federal hükümetin yurttaşlarla ilişkisine daha çok etkileşim getirmeyi amaçlamaktadır. Yasa kapsamında Beyaz Sarayın Yönetim ve Bütçe Ofisi bünyesinde bir e-devlet ofisi kurulması öngörülmektedir (Uçkan, 2003: 76).

⁷ www.sayistay.gov.tr (Erişim: Ağustos 2015)

ABD’de federal düzeyin yanı sıra eyaletler bazında da pek çok çevrim içi hizmet verilmektedir. Örneğin; California Eyalet portalı trafik vergisi, lisans yenileme gibi pek çok hizmetin sunulduğu kişiselleştirilebilir bir portaldır⁸. Indiana eyaleti kamusal bilgilere abonelik ücreti karşılığında erişim sağlamaktadır (İnce, 2001: 64).

23-24 Mart 2000’de Lizbon’da toplanan Avrupa Konseyi zirvesinde, Avrupa Konseyi Aralık 1999’da Avrupa Komisyonu tarafından benimsenen e-Avrupa girişimini geliştirerek desteklemeye karar verdi ve Avrupa’yı gelecek on yılda “Dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi tabanlı ekonomisini yapmak” gibi çok iddialı bir hedef belirledi⁹.

E-Avrupa 2002 eylem planı üç temel amaca yöneliktir. Bu amaçlar:

- 1) İnsanlara ve becerilere yatırım
- 2) İnternet kullanımını özendirmek
- 3) Ucuz, hızlı ve güvenli internet

Buna göre bütün Avrupa Birliği’ne üye devletler, temel kamu hizmetlerini elektronik olarak erişilebilir hale getireceklerdir. Söz konusu elektronik hizmetlerin ihtiyaç doğrultusunda etkileşimli olması sağlanacaktır.

Finlandiya e-devletin gereği olan rekabetçi bir toplumu yaratma amacını gerçekleştirilmede başarı sağlamış bir ülkedir. Bu başarı ulusal karakteristiklere dayandırılmaktadır. Gelişmiş bilgi altyapısı, aktif politika uygulamaları, yüksek nitelikli iş gücü, uzmanlaşmış BİT uygulamalarının kullanılmasına imkân vermektedir. Bilgi Merkezli bölgesel programlarla internet ve diğer teknolojilere ulaşım yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Tüm okullarda internet erişimi vardır. (Öz, 2004). E-Devlete yönelik altyapı istendik yönde gelişim göstermektedir. 2005 için konulan bir milyon geniş bant hedefine daha 2004 Nisan’ında 700.000 geniş bant bağlantısının kurulmasıyla büyük ölçüde varılmıştır. Finlandiya Dünya Ekonomik Formu’nun 82 ülkeyi kapsayan Küresel Bilgi Teknoloji Raporu’nda: Bilişim teknolojilerinin kullanımında ve gelişiminde sağladığı pazar açısından en

⁸ Bilgen; e-Devlet.tripod.com ((Erişim: Ağustos 2015))

⁹ www.tbv.org ((Erişim: Ağustos 2015))

üstlerde yer almaktadır¹⁰. Bilgi teknolojilerinin vatandaşlar ve işletmelerce kullanımında ileri bir ülke olan Finlandiya “İletişim ve Haberleşme Süper Gücü” olarak nitelendirilmektedir¹¹.

Finlandiya: 2005’de 1 milyon gibi geniş banda ulaşma başarısına ulaşarak, büyük e-devlet yatırımları yapmış bu sayede de dünyanın “en şeffaf” devleti olmuştur.

Güney Kore 1988 yılında eğitimde bilişimli tahta kullanılmasını ulusal politika haline getirmiştir. Eğitimde iyileştirmeler süreci çerçevesinde birçok reformlar yapmıştır. Bu reformlar 1997-2000 yıllarını kapsayan öğrenci ve öğretmenlerin BT kullanım becerilerin artırmayı hedefleyen bir plan oluşturmuşlardır. Bu doğrultuda okullardaki elektronik ağ donanımları artırılarak eğitimin seviyesinin yükseltilmesi planlanmıştır. Çoklu zekâ kuramına uygun eğitim materyallerinden oluşan ders hazırlanmıştır. KERIS tarafından da içerik geliştirme rehberi ve hizmet sistemi hazırlanmıştır. Bu plan doğrultusunda öğretmenlere, ders işlerken 5-10 dakika BT kullanmaları önerilerinde bulunulmuştur. 2001 yılında BT kullanımını kapsayan başka bir plan yapılmış ve bunu 2006-2011 yıllarını kapsayan diğer bir plan takip etmiştir. Bu planla: Eğitim için eğitsel bilgi gelişimi için altyapının yapılarak bu sürecin BT uygulamalarıyla desteklenmesi, eğitim yönetiminin daha iyi hale getirilmesi, akademik araştırma veri tabanlarının çoğaltılması, çalışma alanları geliştirilmesi yer almaktadır. (Keris, 2007).

2007’de, Güney Kore Eğitim ve İnsan Kaynaklarını Geliştirme Bakanlığı 25 ayrı ders için elektronik kitap geliştirme çalışması yapmıştır. Daha sonra 100 pilot okulda deneysel amaçlı plan hazırlamıştır. Bu plan ile hem elektronik kitapların avantajları hem de bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim sistemi ile ilgili sonuçları değerlendirilmiştir. 2001-2006 yılları arasında 4 yıllık yapılan bu plan BT’nin eğitime olumsuz etkilerinin ve sorunlarının belirlenerek, bu sorunların giderilmesine yönelik bir çalışma olmuştur. Bu süreç 2007-2011 yılları arasında da izlenmiştir. (Lee, Yoon ve Lee, 2009:1320) Eğitimde BT ile ilgili çalışmalarının yürütülebilmesi için çalışma alanları oluşturulmuş ve eğitimde BT’nin önemini anlatan tanıtımlar yapılmıştır. E-Yaşam adı altında ömür boyu öğrenme kapasında

¹⁰ www.kablenet.com ((Erişim: Ağustos 2015))

¹¹ www.e.finland.fi (Erişim: Mayıs 2015)

e-öğrenme destek ve güvenlik ağları oluşturulmuştur. Güney Kore’de BT teknolojilerini eğitime uyarlayabilmek için çalışmalar 1988 yılında başlamış, 2007 yılına gelindiğinde kapsamlı program içinde ulusal bir plan oluşturulmuştur. Her ayrıntısı özenle tasarlanan bu planın pilot uygulaması 4 yıl sürmüştür. (Keris, 2007).

2.3. Türkiye’de Elektronik Devlet Uygulaması

1980’den itibaren Türkiye’de e-devlet uygulamalarına geçiş süreci başlamıştır. 1990-2000 gibi 10 yıllık süreçte teknoloji ve bilim politikaları yeniden şekillenmiştir. Bu 10 yıllık çalışmalar sonucu e-devlet uygulamalarına geçiş süreci oluşmaya başlamıştır. 1990 yılında dünyada yaşanmaya başlayan bilgi ve teknoloji eksenli büyük dönüşüm Türkiye’yi de yoğun olarak etkisi altına almıştır. Bu kapsamda ilk büyük projelerden birisi Dünya Bankasının desteği ile 1993 yılında gerçekleştirilen “Türkiye Bilişim ve Ekonomik Modernizasyon” projesidir. Türkiye ilk defa internet ile 1993’te tanışmıştır. İnternet bağlantısının gerçekleştirilmesi için ODTÜ’den Ankara-Washington arasında kiralık hat kurulmuştur. İnternet ağının yaygınlaştırılması ile çok hızlı bir yaygınlaşma sürecine girilmiştir.

“Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurul’u tarafından 1997 yılında Türkiye’de bilgi alt yapısının yaygınlaştırılmasına ilişkin kararlar alınmıştır. Alınan kararlar:

- 1) Ulusal Enformasyon Altyapısı ana planının (TUENA) hazırlanması,
- 2) Ulusal akademik ağ ve bilgi merkezinin (ULAKBİM) kurulması,
- 3) Elektronik Ticaret ağının kurulması, şeklinde sıralanmıştır.

Daha sonra 1998 yılında Başbakanlık genelgesiyle oluşturulan “Kamu Net Teknik Kurulu” gerek e-Avrupa gerekse E-Türkiye çalışmaları doğrultusunda e-devlete geçiş süreci ve vizyonunun oluşturulmasında önemli bir yer tutmaktadır.

Türkiye’nin 15-16 Haziran 2001’de gerçekleştirilen Avrupa Birliği liderler zirvesinde “E-Avrupa Projesine” imza atmasıyla “E-Türkiye” adı verilen çalışma yapılmıştır. E-Türkiye’de amaç bilgi toplumunun alt yapısının hazırlanması olmuştur.

Türkiye’de 2004 yılında Bilgi Edinme Hakkı Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte, kamu hizmeti sağlayan kurum ve kuruluşlara ait internet sitesi sayısı hızla artmıştır. Kamu kuruluşlarının uygulamanın etkin olarak devam ettirilebilmesi için kullanıcıların da yeterli ölçüde teknik donanıma ve bilgiye sahip olmaları gerekmektedir.

Kamudaki birçok kuruluş, çok sayıda e-devlet projesini uygulanmaya koymaktadır. Türkiye’de hizmet veren e-devlet uygulamalarından bazıları şunlardır: (DPT, 2004)

- 1) Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS),
- 2) Kimlik Paylaşım Sistemi,
- 3) Adres Kayıt Sistemi,
- 4) Vergi Daireleri Otomasyonu Projesi (VEDOP I-II),
- 5) Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP),
- 6) Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi (GİMOP),
- 7) Polis Bilgi Ağı (POLNET),
- 8) Saymanlık Otomasyon Sistemi (Say2000i),
- 9) E-Bildirge,
- 10) Başbakanlık Mevzuat Bilgi Sistemi,

Türkiye’de kurumlar, kendi faaliyet alanlarına giren çalışmalarını elektronik ortama taşıma gayreti içine girmektedirler. Bu bölümde son yıllarda hayata geçirilen bazı projelere değinilecektir.

2.3.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)

Ulusal Yargı Ağı Projesi, Adalet Bakanlığı ve bağlı kuruluşları bünyesinde yürütülen faaliyetlerin ve yargı sistemi ile ilgili işlevlerin bilgisayar yardımı ile tam bütünleşmiş bir şekilde otomasyona geçirmektedir. UYAP’ın ana amacı, zaman kaybetmeden adaletin yerine getirilerek vatandaşın mağdur olmasını

engellemek, Türkiye Cumhuriyeti Adli Sisteminin işleyişinin güvenilirliğini ve doğruluğunu koruyarak sisteme hız kazandırmaktır. Yargıtay Bilgi Sisteminin de UYAP kapsamında alınmasıyla, adliyelerde başlayan süreç kesintiye uğramadan ve zaman kaybedilmeden devam edecek, böylece teknoloji adaletin hizmetinde olacaktır. Proje ile tüm yargı birimlerini kapsayan otomasyon ve dış birimlerle entegrasyonu sağlamak suretiyle yargılama sırasında usul hatalarının önlenmesi ve hataların en aza indirilmesi, yargılamanın sağlıklı ve sürekli bir şekilde gerçekleştirilmesi ve adalete güven kazandırılması hedeflenmektedir¹².

UYAP yazılı evrak ve daktilo kullanımını kaldırarak kâğıdın kullanılmadığı ofis ortamını oluşturmayı amaçlamaktadır. Sistemle birlikte dava adliyeye intikal ettiği andan itibaren elektronik ortama geçirilerek, tekrarlardan kaçınılacaktır. Bu kapsamda Cumhuriyet Savcılığında girilen bilgiler mahkeme aşamasında tekrar bilgisayara girilmeyecek, bilgilerin tekrarlı olarak girilmesi engellenerek zaman ve işgücü kaybı önlenecektir. Yargılama, üst mahkemeye gidiş, üst mahkemeden dönüş(Yargıtay ve Danıştay da dâhil), kesinleşme, cezanın infazı ve adli sicile intikali aşamasına kadar tüm evreler bilgisayar ortamında gerçekleşecektir. Bu projenin uygulanmasının belli ayakları vardır:

1) Avukat Bilgi Sistemi, UYAP'ın avukatlara sağladığı bir hizmettir. Avukat Bilgi Sistemi'nde sunulan hizmetlerin bir kısmı 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, elektronik ortamdan gönderilecek her türlü evrakın elektronik imzalı olması yasal bir zorunluluk olduğundan bu şekilde gönderilmeyen evraklar dikkate alınmayacaktır.

2) UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) ile duruşma tarihi ve dava aşamaları adliyelere gitmeye gerek kalmadan internetten öğrenilebilmektedir. Ayrıca savcılıkta girilen veriler, mahkeme aşamasında, Yargıtay'da temyiz aşamasında ve kararın kesinleşmesi sonrası infaz aşamasında Ceza Tevkif Evlerinde kullanılmaktadır.

3) UYAP e-vatandaş Bilgi Sistemi; vatandaşa kaliteli, güvenli, etkin hizmetlerin elektronik ortamda ve bürokratik engellere takılmadan kolayca sunulmasını, vatandaşın, adli mekanizmalara internet üzerinden erişmesini ve dosyası hakkındaki kapak bilgilerini öğrenmesini sağlamaktadır. UYAP ile vatandaşların

¹² <http://www.adalet.gov.tr>, (Erişim: 24.12.2015)

artık duruşma tarihini ve dava safahatını öğrenmek için adliyelere gitmesine UYAP'ın işletimde olduğu yerlerde gerek kalmamıştır. Yakın gelecekte e-İmza sahibi olan vatandaşların, zaman ve mekândan bağımsız olarak, çevrimiçi dava açma, yargılama sürecinde bulunan dosyalarına dilekçe ve evrak gönderme, harç ve masraf yatırma işlemlerini de yapabilmektedirler. (Arslan, Karapınar, 2007: 44)

Projenin geldiği son durumda:

“Uygulama yazılımları ve Doküman Yönetim Sistemi” in hazırlanması ve uyum çalışmaları tamamlanmış, tüm birimlerde kullanıma hazır hale getirilmiştir. Kullanıcıların ve yetkilerinin belirlenmesi, sisteme tamamlanması gerçekleştirilmiştir. Birim kodlarını oluşturulması ve aktarımı çalışmaları tamamlanmıştır. Mevcut verilerin aktarımı tamamlanmıştır. Birimlerde programlar işleme alınmıştır (Arslan, Karapınar, 2007: 45). Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan UYAP Mevzuat Programı mobil ortamda siz kullanıcılarımızın hizmetine UYAP MOBİL MEVZUAT ismiyle ücretsiz olarak sunulmuştur.

UYAP Mobil Mevzuat Uygulaması Tüm Mevzuat ve İçtihat verilerinin indirilmesi halinde cihazınızda 1,8 GB yer kaplamaktadır. Günlük güncelleme paketleri ise 1 MB kadar çıkabilmektedir. UYAP Mobil Mevzuat Uygulaması ile Günlük güncellenen mevzuatlara; Mevzuat Türü, Mevzuat Adı, Mevzuat Numarası, Mevzuat içeriği, Resmi Gazete Tarih ve Resmi Gazete Sayısı kriterlerine ulaşım sağlanabilmektedir. Yine 38.000'i aşan Yüksek Yargı içtihadına; İçtihat Türü, Metin İçeriği, Daire/Kurul Adı, Esas Numarası, Karar Numarası, Aranacak Kavram kriterleri kullanılmak suretiyle kullanıcının aradığı mevzuat veya içtihada kolayca ulaşması sağlanmıştır.

- 1) UYAP Mobil Mevzuat Uygulaması ile ulaşabileceğiniz;
- 2) Her gün yapılan güncelleme ile en güncel mevzuata
- 3) Değişen Kanun metinlerinin eski haline
- 4) Metin içeriğine göre Mevzuat ve İçtihat sorgulamaya
- 5) Tüm Anayasa Mahkemesi Kararlarına
- 6) AİHM Türkiye ile ilgili verdiği kararlarına
- 7) Yargıtay ve Danıştay emsal kararlarına

8) Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına

28.03.2007 Tarihinde T.C. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı İle Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (UEKAE) Arasında "Nitelikli Elektronik Sertifika Temini Sözleşmesi" imzalanmıştır. 30.000 adet Nitelikli Elektronik Sertifika teminini içeren sözleşmeyi T.C. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı adına Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Hâkim Ali KAYA imzaladı. Bilindiği üzere 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi kanunların resmi şekle tabi tuttuğu veya özel bir merasime bağladığı hukuki işlemler (gayrimenkul satışı, evlilik akdi gibi) ile teminat sözleşmelerinin güvenli elektronik imza ile gerçekleştirilememektedir. Fakat bunun haricinde kalan tüm elle atılan imza ile düzenlenen her türlü resmi belgenin güvenli elektronik imza ile de düzenlenebileceğine amirdir. Borçlar Kanununun 14. maddesinde üzerine borç alan kişilerin el yazısı ile borcu yüklendiğine dair imzası borçlanmanın hukuksal anlamda geçerliliği için zorunlu görülmüştür. 5070 sayılı Kanununun 22. maddesi ile Borçlar Kanununun 14. maddesine ek yapılarak güvenli elektronik imza ile yapılan borçlanmaların da aynen elle atılan imzanın sonuçlarını doğuracağı hükme bağlanmıştır. Aynı şekilde HUMK'a 5070 sayılı kanununun 23. maddesi ile eklenen 295/A maddesi gereğince; usulüne göre güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik verilerin senet hükmünde olacağı ve kesin delil olacağı açıkça zikredilmiştir. Bu yasal düzenlemeler çerçevesinde yapılan bu sözleşme ile ¹³;

- 1) TÜBİTAK yakın bir gelecekte tüm hâkim, Cumhuriyet savcısı ve diğer adli personel için güvenli e-imza sertifikası üreterek teslimini sağlayacaktır.
- 2) Sertifikalar ve diğer gerekli yazılım ve donanım sağlandıktan sonra e-imza kullanımı başlayacaktır.
- 3) E-İmzanın kullanılması ile UYAP daha verimli kullanılabilir hale gelecektir.
- 4) Kâğıt ortamına bağımlılık azalacak ve işlemler sadece elektronik ortamdan yapılarak hız ve performans sağlanacaktır.

¹³ www.adalet.gov.tr, Erişim:24.12.2015

- 5) Özellikle e-imza olmadığı için elektronik ortamda yapılan işlemlerin bir kez de hukuksal geçerliliği bakımından kâğıt ortamında yapılmasına son verilecek ve böylece hem ormanlarımız yok olmayacak, kâğıt tasarrufu ciddi boyutlarda artacak, hem de elektronik ortamdan beklenen faydalar elde edilecektir.
- 6) Elektronik ortamın daha fazla kullanılması ve tüm belge ve bilgilerin elektronik ortamda saklanması sonucu özellikle UYAP Vatandaş ve Avukat Bilgi Sistemleri aracılığı ile işlem yapan sayısı artacak ve böylece hem adliyelerin iş yükü azalacak, hem de daha kaliteli ve masrafsız hizmet verilmiş olacaktır.
- 7) Mahkemeler ve kurumlar arası talimat, yazışma vs. gibi bürokratik işlemler saniyeler bazında gerçekleşecek ve posta yolunu gözleme artık son bulacaktır.
- 8) Adliyeler arası ve adliye içinde katlar arası dosya taşımaları asgari seviyeye inecek ve bu esnadaki fiziksel sıkıntılar sona erecektir.
- 9) Memurların yazdığı yazılar kâğıda dökülmeden hâkimler ve Cumhuriyet savcıları tarafından anında ulaşılabilir, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra tüm tarafların zaman ve mekândan bağımsız olarak her an hizmetinde olacaktır.
- 10) Bunlar e-imzanın ilk akla gelen faydaları e-imza kullanıldıkça daha çok faydaları görülecek ve vazgeçilmez bir araç haline gelecektir.

2.3.2. Elektronik İmza

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nda imza tanımı: “Başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi tanımlamaktadır.” şeklinde tanımlanmıştır. Elektronik imzada bilgilerin farklı kişilerin erişimlerine kapalı olmalıdır. Bütünlüğü bozmadan, bilgiyi ileten tarafın oluşturduğu orijinal haliyle ve kişilerin kimlikleri doğrulanarak iletişimin gerçekleştiğini elektronik veya benzeri araçlarla kontrol edebilmek için; harflerden, karakterlerden veya sembollerden oluşmaktadır. Kişilerin elle atmış olduğu imzaların tarayıcıdan geçirilmiş hali olan sayısallaştırılmış imzaları, kişilerin göz retinası, parmak izi ya da ses gibi biyolojik özelliklerinin kaydedilerek kullanıldığı biyometrik önlemleri kapsayan elektronik imzaları veya bilginin bütünlüğünü ve tarafların kimliklerinin doğruluğunu sağlayan sayısal imzaları kapsamaktadır. Elektronik imza, imzalanan metine göre farklılıklar göstermektedir. İçerik matematiksel fonksiyonlardan geçirilmekte, eşsiz olduğu düşünülen bazı değerler bulunarak elde edilmektedir.

Kişilerin, elle atılan imzada olduğu gibi elektronik imzada da tek bir imzası yoktur. Bunun yerine imzalamada bazı anahtarlar kullanılmaktadır. Elektronik İmza Kanunu'nda ve bu metinde geçen “elektronik imza” kavramı sayısal imzayı ifade etmektedir¹⁴. Sayısal imza da e-imza gibi güvenlik açısından önem taşımaktadır. Elektronik imzanın özel bir çeşidi olup, bir anahtar çifti, açık ve kapalı anahtarlar ile elektronik ortamda iletilen veriye vurulan bir mühürdür. Gönderici kapalı anahtar 42 ayrı veri ile mühürlemekte ve alıcı bu dosyayı ancak kullanıcının açık anahtarını kullanarak açabilmektedir. Sayısal imzalar doğrulanabilmekte ve inkâr edilememektedir¹⁵. Devlet-Vatandaş ilişkisi her zaman güven esasına dayanmalıdır. E-Devlet uygulamalarında bu ilişki sanal ortama taşındığından ilk zamanlar tereddütler oluşmaktadır. Güven ortamı yaratılamazsa elektronik bilgi ve hizmetlerin yerleşmesi ve devamlılığının sağlanması mümkün görülmemektedir (Yıldız, 2002). Bilgilerin amacı dışında kullanılmaması için bilgilerin gizliliğinin korunabilmesi için tedbirlerin alınmasına özen gösterilmesi, yasal önlemlerin alınması bireylerin e-devlete kuşkuyla bakmalarını engellemesini sağlayacaktır¹⁶. Konuyla ilgili olarak ülkemizde de hukuki çalışmalar devam etmektedir. Elektronik İmza Yasası çıkarılması bu hususta yapılan çalışmalardandır. Amacı, elektronik imzanın hukukî ve teknik yönleri ile elektronik imzanın kullanımı ile ilgili esasları içine alan düzenleme, elektronik imzanın yasal yapısını, elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerini ve her alanda elektronik imzanın kullanımına ilişkin işlemlerini içermektedir. Bu yasayla birlikte, güvenli elektronik imza; sadece imza sahibine ait olan sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan, güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulan, nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin tespitini ve imzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlayan araç elektronik imzalar olacaktır. Elektronik devlet hizmetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi, gizlilik ve güvenirliliğin sağlanabilmesi için Elektronik İmza Yasası çıkartılmıştır¹⁷.

¹⁴ www.adalet.gov.tr, Erişim:24.12.2015

¹⁵ Özgören, <http://www.angelfire.com/hero/e-Devlet/alt.htm>, Erişim : 30.01.2010

¹⁶ www.edevlet.net/eTurkiye/edevlet/, Erişim: 20.12.2015

¹⁷ Kamu Sertifikasyon Merkezi Oluşturulması Hakkında Başbakanlık Genelgesi, Sayı: 2004/21, 06.09.2004 Tarih ve 25575 Sayılı Resmi Gazete

2.3.3. Merkezi Nüfus İdare Sistemi Projesi (MERNİS)

1972 tarihli Nüfus Kanunu ile İdare Sistemi fikri ortaya atılmıştır. 1976 yılında ise DPT bunun üzerine çalışmalar yapmıştır. Bu çalışma ile ilk e-devlet sisteminin temeli atılmıştır. Çalışmanın amaçları arasında bilgilerin güvenli şekilde paylaşımına açılması, zamana göre uyarlanması da yer almaktadır.

Bu Çalışmayla tüm bilgilere elektronik ortamdan ulaşılabilmektedir. Bu bilgiler 923 merkezden değişiklikler yapılarak paylaşımına sunulmaktadır. Proje kapsamında ülkemizde kurumların vatandaşlar için kullandığı farklı numara ve işaretler de sona erdirilmiştir. Proje güvenilir bilgi desteği ile devletin iş ve işlemlerinde hızın artmasını sağladığı gibi uyguladıkları elektronik devlet projelerinin de giriş anahtarı olmuştur. Bu kapsamda projenin devamı niteliğinde olan Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi ile birlikte de bilgileri kurumların kullanımına açarak güvenilir, hızlı, verimli bir hizmetin yanı sıra kırtasiyeciliğin önlenmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda MERNİS Projesinin genel anlamda sağladığı hizmetler şunlardır (Arslan, Akıncı, Karapınar, 2007: 45,46):

- 1) Nüfus kayıtlarının bilgisayar ortamına aktarılarak ilçe nüfus veri tabanlarının oluşturulması ve hizmetin modernizasyonu sağlanması,
- 2) Nüfus hizmetlerinin ilçelerde bilişim teknolojileri kullanılarak verilmesini; ilçe nüfus veri tabanlarını merkezde bütünleştirerek Merkezi Nüfus Veri Tabanının kurulmasını gerçekleştirmesi,
- 3) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına birer kimlik numarası verilmesini sağlanması,
- 4) Kimlik numaraları aracılığıyla, kamu ve özel kesim bilişim teknolojileri arası kişi bilgileri alışverişinin, kişilerin biricik tanımladığı bir alt yapı üzerinde çevrimiçi yürütülmesini sağlanması
- 5) Nüfus istatistiklerinin bilişim teknolojileri ile daha sağlıklı bilgi elde edilmesinin sağlanması,
- 6) Kimlik bilgilerini kamu kurum ve kuruluşları ile kamu hizmeti veren kurumlarla paylaşarak hizmet akışını hızlandırması,

- 7) Bilgileri güvenilir hale getirerek vatandaşlarımızın hizmetleri kolay, hızlı ve güvenilir olarak almasını sağlanması,
- 8) Bürokrasiyi azaltıcı, devletle vatandaş yakınlaştırıcı bir hizmet güvenliğinin sağlanmasıdır.

2.3.4. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP)

Bu projede e-beyanname uygulamasıyla vergi yükümlüleri gerekli belgelere elektronik ortamdan ulaşabilmektedir. Bu sistemi kullanan vergi dairelerinde kişiler aşağıdaki bilgilere ulaşabilmektedirler (Arslan, Akıncı, Karapınar, 2007: 46):

- 1) Vergi Dairesinde mevcut mükellef kimlik bilgilerine,
- 2) Beyan edilen vergilerle ilgili tahakkuk, tahsilat, vadesi gelen ve gelmeyen borç bilgilerine,
- 3) Bu dönemle ilgili olarak verilen ek beyanlar ve vergi inceleme sonuçlarına göre ikmalden ve resen tarh edilen vergilerle ilgili tahakkuk, tahsilat, vadesi gelen ve gelmeyen borç bilgilerine,
- 4) Son 1 ay içerisindeki tahakkuk, tahsilat ve düzeltme işlemlerine,
- 5) 15 gün içerisinde beyan etmesi gereken vergiler ile ilgili borç takvimine,
- 6) 414 Seri Nolu Tahsilat Genel Tebliği gereği tecil imkânlarından faydalanmış olan mükellefin yeniden yapılandırılmış ödeme planı ve yapmış olduğu taksit ödemelerine,
- 7) Yurt Dışı Çıkış Yasağı ile ilgili detay bilgilerine,
- 8) Gümrük Çıkış Beyannameleri tecil numarası, gümrük İdaresi, kapanma tarihi bilgilerine,
- 9) İşlenemeyen ödemelerini; vergi ödemelerinde bilgi eksikliği yanlışlıklar ya da fazla ödeme olması gibi nedenlerle hesaplara işlenemeyen kayıtlarına,

10) 4811 Vergi Barışı Kanunu'nun yararlanılan maddelerine ilişkin, mükellefin yeniden yapılandırılmış ödeme planlarına ve yapmış oldukları taksit ödemelerine ulaşabilmektedir.

E-Beyannamelere ilişkin tahakkuklar otomatik olarak mükelleflerin hesaplarına işlenecek, tahsilatları banka aracılığıyla gerçekleştirilen mükellefler vergi dairesine gitmek zorunda kalmayacaktır. Projeden beklenen somut faydalar, işgücü ve kâğıt kullanımından tasarruf yapılmasının sağlanmasıdır. Proje sayesinde, internet aracılığıyla yılda 75 milyon vergi beyannamesinin elektronik ortamda alınmasını sağlayacak Türkiye'nin en büyük kamu portalının oluşturulması e-beyanname ile her yıl 6000 ton kâğıt (117000 ağaç ve 3 milyon dolar) tasarrufu sağlanacaktır (Arslan, Akıncı, Karapınar, 2007: 46).

Vergi Dairesi banko işlemleri iş yükünün hafifletilmesi ile diğer işlemler için yıllık 14000 adam /ay (4,2 milyon dolar) işgücü tasarrufu sağlanacaktır (Türkiye Bilişim Derneği, e-devlet Yolunda Kamu Kurumları Uygulamaları,7 Mart 2005).

2.3.5. SAY 2000 Projesi

Bu çalışmada devlet harcamalarının takibi, internet aracılığıyla kontrol edilebilir olması amaçlanmıştır. Bu çalışma 2001 yılında hizmete sunulmuştur. İçerik olarak Türkiye'deki en geniş ağa sahip bir projedir. Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından aşağıdaki projeler de gerçekleştirilmiştir (Arslan, Akıncı, Karapınar, 2007: 46):

- 1) Kamu personeli ve bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin eczanelerden alacakları ilaçlarda hak sahipliği, doz ve fiyat kontrollerinin Emekli Sandığı Reçete Kontrol Sistemi üzerinden yapılmasını sağlayan “Reçete Kontrol Sistemi”,
- 2) Muhasebe birimlerinin Ziraat Bankası nezdindeki hesapları üzerine düzenleyecekleri gönderme emirlerinin elektronik ortamda bankaya aktarılmasını sağlayan “Elektronik Gönderme Emri Düzenleme Projesi”,
- 3) Maaş tahakkuk sisteminin değiştirilerek, bordro kullanımının kaldırılması ve memur maaşlarının say 2000 sistemi üzerinden hesaplanmasını sağlayan “Maaş Otomasyonu Projesi”,

- 4) Muhasebe birimlerine gönderilen ödeneklerin elektronik ortamda aktarılması ve evrak sirkülasyonunun kaldırılmasına yönelik “Ödeneklerin Elektronik Ortamda Gönderilmesi Projesi”,
- 5) Kesin hesabın ödenek hesaplarından otomatik olarak çıkarılmasını sağlayan “Kesin Hesabın Muhasebe Sisteminden Üretilmesi Projesi”,
- 6) Kamu hizmetlerinin birim maliyetlerinin hesaplanması suretiyle tahakkuk dairelerinin birbiriyle mukayese edilmesi ve bu şekilde performanslarının karşılaştırılması ve değerlendirilmesini sağlamaya yönelik “Kamu Harcamalarında Risk Alanları Tespit Projesi”,
- 7) Özel Bütçeli kamu idarelerinin muhasebe işlemlerinin say 2000 üzerinden yürütülmesini sağlayan “Özel Bütçeli İdareler Muhasebe Sistemi Projesi”,
- 8) Gümrük Müsteşarlığı ve Vakıfbank ile yapılan ve gümrükte alınan vergi ve harçlarının doğrudan banka hesabından ödenmesi sağlanacaktır. (Arslan, Akıncı, Karapınar, 2007: 48)

Gümkart Projesiyle kamu personelinin personel ve maaş bilgileri merkezi veri tabanında tutulmakta, kamu personeli ve bakmakla yükümlü oldukları yakınlarının ilaç fiyatları, dozları ve sağlık harcamalarının kontrolü yapılmaktadır. Hesapları kontrol etmede etkinlik artırılmaktadır.

- 1) Tahakkuk dairelerinden say 2000’i sistemine bilgi akışının elektronik ortamda aktarılmasını hedefleyen Tahakkuk Dairelerinin Sisteme Alınması Projesidir.
- 2) Taşınır Mal İşlemlerinin say 2000 üzerinden yapılmasını sağlayacak Taşınır Mal Yönetimi Projesi ise 2007 yılı sonuna kadar sonuçlandırılması hedeflenen projelerdendir.

Ayrıca yapılan çalışmalar sonucunda say2000 sistemi; Gümrük Müsteşarlığının gümrük Bilgi Sistemi (BİLGE), Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP), Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Bilgi işlem sistemi (E-Bütçe) ile doğrudan veri alışverişinde bulunabilir hale getirilmiştir¹⁸.

2.3.6. Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi (GİMOP)

Gümrükleri daha aktif hale getirmek, yenilemek, uygulamalarda tek düzeyliği getirmek için gerçekleştirilen bir projedir. Bu çalışmayla gümrükteki işler internet ortamında yapılmaktadır. Bilgiye ulaşımın kolaylaşması, kâğıt kullanımında tasarrufun sağlanması bu çalışmanın hedefleri arasındadır ve 2001 yılında tamamlanmıştır.

GİMOP çerçevesinde gümrük idareleri Türkiye genelinde otomasyona geçtiğinde, otomasyon kapsamı dışında kalan ve bu nedenle risk analizi uygulamayan gümrük idarelerine suistimal amaçlı kayma olacağı, bu itibarla projeden beklenen faydanın sağlanamayacağı gerçeği karşısında, otomasyona dâhil olmayan gümrük idarelerinin kapatılması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, 17.09.1999 tarihli 23819 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 99/13314 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenleme sonucunda, mevcut gümrük idarelerinin yaklaşık 1/3'ünü oluşturan 98 Gümrük İdaresi ve 22 Gümrük Muhafaza İdaresi kapatılmış, gümrük idarelerinin birleştirilmesi sonucunda 120 gümrük idaresinden tasarruf edilmiştir. Böylece toplam 414 olan gümrük ve gümrük muhafaza idare sayısı 294'e, toplam 204 olan gümrük müdürlüğü sayısı ise 130'a indirilmiştir. Otomasyon yazılımı ile eşyaların gümrük sahasına gelişinden ithalat ve ihracat işlemlerinin tamamlanmasına kadar geçen tüm aşamalarda işlemler gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yapılmaktadır¹⁹.

2.4. Türkiye'de E-Devlet Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar

E-Devlet çalışmalarıyla birlikte karşımıza bazı sorunlar çıkmaktadır. Bunlardan birincisi idari sorunlar, ikincisi yasal sorunlar, üçüncüsü ise teknik sorunlardır²⁰.

A) Türkiye'de e-devlet Uygulamalarında İdari Sorunlar:

¹⁸ www.adalet.gov.tr, (Erişim:24.12.2015)

¹⁹ <http://www.gumruk.gov.tr>, (Erişim:24.12.2015)

²⁰ Çetin, 2003: <http://inet-tr.org.tr/>, Erişim: 24.12.2015

- 1) Alışkanlıklar,
- 2) Bilgi işlem merkezlerinin aktif çalışması ihtiyacı,
- 3) Kalifiye personel ihtiyacı,
- 4) Koordinasyon kurullarının oluşturulamamış olmaları,
- 5) Kullanıcı giderlerinin çok fazla olması,
- 6) Sistem ile ilgili güvenilirlik alanında sıkıntıların olması,
- 7) Hizmetleri konusunda kamu tarafından belirlenmiş standart ücretlerin olmamasıdır.

B) Türkiye’de e-devlet Uygulamalarında Yasal Sorunlar:

- 1) Elektronik belgelerin devlet tarafından kabul ediliyor olması,
- 2) Genel devlet politikasının ve stratejisinin olmaması,
- 3) Girişimciliğin desteklenmemesi,
- 4) İnternet ortamında işlenen suçların olması,
- 5) Kaynak israfının olması,
- 6) Kişisel bilgilerin mahremiyetinin sağlanması doğan aksaklıkların oluşması, Kurumlar arası bilgi paylaşımı yapılırken bazı kural ve standartların ortaya çıkartılması,
- 7) Sanal kurum kimliğinin tanımlanması,
- 8) Sözleşme Hukuku ve Devlet İhale Mevzuatı,
- 9) Tüketicilerin korunması,

C) Türkiye’de e-devlet Uygulamalarında Teknik Sorunlar:

- 1) AR-GE çalışmalarının desteklenmesi,
- 2) Bilgi paylaşımında belirli standartların oluşturulması,
- 3) Gizliliğin ve güvenliğin sağlanması konusunda sıkıntıların yaşanma ihtimallerin olması,
- 4) İletişim altyapısının yetersiz olması,
- 5) İlk yatırım maliyetinin yüksek olması,
- 6) Bölgeler arasında, şehirlerin içinde ve mahalleler arasında hizmete ulaşım için gerekli olan altyapı çalışmalarının yeterli olmayışı,

7) Hizmetten eşit düzeyde yararlanmayı olanaksız kılmaktadır.

2.5. Yerel Yönetimlerde E-Devlet

Yerel yönetimlerde e-devlet internet üzerinde bir web sitesinin faaliyete dönüşüm hareketi olarak kabul edilmektedir. E-Devlet hareketinin merkezinde yerel yönetimlerin bünyesinde bulunan bütün birimlerin bilişim teknolojileri ile birleştirilmesine önem verilmektedir. Yerel yönetimlerde yönetim alanında hem siyasi alanda internetin değer katma gücü olsa da, bu değerın oluşması, sonucu ortaya çıkartmaktadır. Bu nedenle elektronik yerel yönetimle birimlerin bir idari organ olarak bütünleştiği yapısal bir dönüşümden bahsedilmektedir. E-Devletin önemli bir unsuru olan yerel yönetimlerdeki faydaları şunlardır (Şahin, 2007:168):

- 1) Yerel yönetimin daha hesap verebilir ve şeffaf bir birim haline gelmesi,
- 2) Yerel hizmetlerin internete aktarılmasıyla bürokratik işlemlerin azaltılması,
- 3) Farklı bölgelerde yaşayan halka adil olunması ve eşit hizmet verilmesi,
- 4) Yerel yönetimlerde imara açma, parsel alanları belirleme, kamulaştırma ihaleler gibi etkinliklerde rüşvet ve yolsuzlukların engellenmesi,
- 5) Yerel yönetimlerde internetle sunulan hizmetlere hafta boyu, tam gün ulaşılabilmesi,
- 6) Merkez yönetimlerle, yerel yönetimler arasında etkili bir bilişim ağının oluşturulması ve bilgilerin aktif olarak paylaşılması.
- 7) Yerel yönetimlerde yurttaşlarla aradaki engellerin ortadan kalkması ve iletişimin artması,
- 8) Yerel yönetimlerde, halkın istek ve sorularına kısa sürede cevap verebilen bir birimin oluşturulması,
- 9) Yerel yönetimlerde, halkın, etkinliklere ve demokratik süreçlere daha etkin bir şekilde katılabilmesi,
- 10) Yerel yönetimlerde hizmet maliyetlerinin azaltılması,
- 11) Yerel yönetimlerin hizmet ve çalışmalarının, yönetim kararlarının kontrol edilebilmesidir.

Kent bilgisi, şehir yaşamını bütünüyle içine almaktadır. Şehir su içme kaynaklarından nüfus yapılarına, katı atık kanallarından parklara ve bahçelere

kadar büyük bir bilgi birikimini içine almaktadır. Yerel yönetimlerinin, e-devlet çalışmaları bünyesinde, kurumlar arası bilgi paylaşımı, verileri ve uygulamaları içeren tümleşik bir yapıyı oluşturması, karar destek mekanizmalarını oluşturması önem arz etmektedir. E-Devletin yerel ölçekte sağlıklı işlemesi için uygun bir ortamın hazırlanması, yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir (Kaya Bensghir ve Akay, 2006: 33).

Şehir enformasyon sistemleri, finansal olarak yüksek maliyeti olan bir uygulamadır. Bu sistem uygulanırken kuşkular oluştursa da öz kaynaklarını oluşturmaktadır. Bu sistem uygulamaya konulması sırasında kuşku oluştursa da kendi kaynaklarını üreten çalışmalardır. Şehir enformasyon Sistemi kullanımı ile hedeflenenler şunlardır (Uzun, 2003: 28-29):

- 1) Kent yönetimlerinde altyapı planlamasının ve sistemlerin daha iyi hale getirilmesi,
- 2) Kent yönetimlerinin diğer kurumlarla sağlıklı ve yaygın iletişim kurmasının sağlanması,
- 3) Kent yönetimlerinde harcamaların daha şeffaf yapılarak kontrol edilebilir hale getirilmesi,
- 4) Kent yönetimlerinde hizmetlerin tanımlanması, sınıflanması ve denetimin daha verimli, daha hızlı hale getirilmesi,
- 5) Kent yönetimlerinde internet tabanlı uygulamalarda aynı anda birden çok kullanıcıya ulaşılması,
- 6) Kentin maddi ve manevi değerlerinin daha aktif şekilde korunma altına alınması, kentin kaynaklarının gerçekçi olarak belirlenmesi ve bütçelendirilmesi,
- 7) Kent yönetimlerinde saydamlık sağlanarak her kesimden insanın katılımının sağlanması,
- 8) Kent yönetimlerinde çarpık yapılaşmanın önlenmesi ve yapı denetiminin sağlanması,
- 9) Kent yönetimleri bu fonksiyonları yerine getirirken, bu sistemin kendini finanse etmesi hedeflenmektedir.

Yerel yönetimlerin bütün iş alanlarına yayılan, kent bilgi sistemlerini kapsayan bazı örnekler şunlardır: Coğrafi Bilgi Sistemleri, Otomatik Haritalama, Altyapı Haritalama, Bilgisayar Destekli Çizim ve Tasarım Sistemleri, Arazi Bilgi

Sistemleri (Emrealp, 1993: 51). Şehir enformasyon Sistemi içinde ön planda olan, coğrafi bilgi sistemidir. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS); bilişim teknolojisi ile ilgili bilgi toplama, veri işlemi ve veri sunulması gibi bilgilerin kontrol edilebildiği bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Belediyelere ağ sayfası ile sunulan olanaklar şunlardır (Bensghir, 2000: 82-83):

- 1) Belediyelerin her zaman gelişime açık olması,
- 2) Belediyelerin halkın ihtiyaçlarını ve fikirlerini sunma imkânı sağlaması,
- 3) Belediyelerin halk ilgili genel sorumluluğunu yerine getirebilmesi,
- 4) Halkın görüşlerini toplanmasında ve ayrıştırılmasında da kolaylıklar sağlaması,
- 5) Halkın, yönetime karar alma sürecine katılımının kolaylaştırılması
- 6) Halkın tutanaklara erişiminin sağlanması,
- 7) Halkın, belediyenin yönetsel yapısı, birimleri, işlemleriyle görevli kişiler konusunda bilgilendirilmesi,

Gelişmiş ülkelerde, yerel yönetimin faaliyetlerinde internet kullanımı önemsenmektedir. İnternette (Çukurçayır, 2000: 219):

- 1) Belediye otobüs ve minibüslerinin saatlerinin duyurulması,
- 2) Belediye yönetim birimleri üyelerinin bilgilerine ulaşılması,
- 3) Özel çalışma saatlerinin duyurulması,
- 4) Sosyal faaliyet zamanlarının belirtilmesi,
- 5) Şehir faaliyetlerinin belirtilmesi
- 6) Şehir hakkındaki istatistiksel bilgilere, haritalara, resimlere ve tarihi bilgilere ulaşılması gibi duyurular yapılmaktadır.

3. TÜRKİYE’DE MİLLİ EĞİTİMDE E-DEVLET UYGULAMALARI

3.1. Bu Başlık Altında Türk Eğitim Politikalarının Kısa Tarihçesi

Mili Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi’nin başkanlığında Ankara’da Maarif Kongresi 1921 yılında toplanmıştır. Misak-ı Maarif genelge olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1923’te yayımlanmış, bu genelgeyle laik eğitim, çağdaş eğitim ve milli eğitim ilkeleri önem kazanmıştır (Palazoğlu, 2007: 286–288).

Cumhuriyetin ilk anayasası 1924 yılında kabul edilmiştir. Bu anayasa ile birlikte eğitim herkese serbest olmuştur. Eğitim ücretsiz olurken devam zorunluluğu esas olmuştur. Tevhid-i Tedrisat Kanunu 3 Mart 1924 yılında çıkartılmıştır. Bu kanunla birlikte fırsat eşitliği ve eğitimde birliğin sağlanması hedeflenmiştir. 1 Kasım 1928 Latin alfabesi kabul edilmiştir. 1929 yılında Latin alfabesiyle okuma yazma oranının artırılmasına yönelik ‘Halk Mektepleri’ ve ‘Halkevleri’ önemli rol oynamıştır. 1933 yılı üniversitelere yönelik düzenlemelerin yapıldığı yıl olmuştur. 3 yıl sonra Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi ve Devlet Konservatuvarı açılmıştır. 1936’da öğretmen yetiştirmek için kurslar açılmaya başlanmıştır. Bundan bir yıl sonra da Köy Öğretmen Okulları açılmış, 1940 yılında da köylerde görev yapacak öğretmen yetiştirmek için Köy Enstitüleri açılmıştır. Köy Enstitüleri 1954 yılında siyasi nedenlerden dolayı kapatılmıştır. 1950 sonrasında eğitimde gerekli bilgiler öğrencilere öğretilmeye çalışılmıştır. Türkiye’de bu dönemde eğitimle ilgili yapılan yenilikler siyasi izler taşımaktadır. 1960’lı yıllardan sonra üretilen politikalarda da eğitimin milli olmasına önem verilmiştir. 1971 muhtırası sonrası öğrenci hareketlilikler başlamıştır (Şimşek, 2012: 87-89). 1980 yılında askeri yönetimin başa geçmesi ile birlikte Atatürk ilkeleri, sol ve dini akımlara karşı ön plana çıkartılmıştır. Atatürk’ün, solun ve dinin karşısında gibi bir izlenimin oluşturulması “Atatürkçülük” ilkesine zarar vermiştir.

1990’lardan sonra küreselleşme süreci Türkiye’deki eğitim alanında da aktif olmaya başlamıştır. 1997 tarihinde yapılan MGK toplantısı sonrasında halka açıklanan bildiride laiklik ilkesinin korunması üzerinde durulmuştur. Bu konuda dönemin MGK Genel Sekreterliği tarafından rejim aleyhtarı faaliyetlere karşı alınması gereken tedbirleri içeren bildiri yayınlanmıştır. Bu bildirimler sonunda 5+3 olan eğitim sistemi yerini 8 yıllık kesintisiz eğitime bırakmıştır. Kur’an kursları Milli Eğitim Bakanlığına eğitim vermeleri için gerekli idari ve yasal düzenlemeler

yapılmıştır. Çağdaş din adamları Cumhuriyet ve Atatürk ilke ve inkılâplarıyla milli eğitim bünyesinde ihtiyaç düzeyinde yetiştirilmesi, tarikatlarla bağlantılı özel yurt, vakıf ve okulların Milli Eğitim Bakanlığı'na aktarılması tavsiyesinde bulunulmuştur. TSK'da aşırı dincilere karşı alınan önlemlerin bütün kurum ve kuruluşlarda ve yargıda da alınması gerektiği vurgulanmıştır. Tüm kurum ve kuruluşlarda tepki olarak ortaya çıkan çağdışı kıyafetlerle ilgili önlemlerin alınması sağlanmıştır (Çavdar, 2004: 339,341).

Karakaş göre 1997 tarihinde MGK kararları sonrasında kesintisiz eğitimin 5 yılda 8 yıla çıkarılmış olması eğitim ile ilgili bir amaçtan dolayı değil, İmam-Hatip Ortaokulları' nın kapatılması ile ilgili olduğunu öne sürmüştür. Bu dönem sonrasında 8 yıllık eğitimin 12 yıla çıkarılması İmam-Hatip Ortaokullarının tekrar yürürlüğe girmesiyle ilgili bir çalışma olduğu iddia edilmiştir. Bu düzenlemelerin sonuçlarının pozitif olması eğitimdeki sayısal değişikliklere değil niteliksel değişikliklere göre yapılmasına bağlı olduğu ifade edilmiştir (Karakaş, 2012: 22).

3.2. Kalkınma Planlarında Eğitimle İlgili Hedefler

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (BBYKP) 1963-1967 yıllarını içine almaktadır. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plan'ında eğitime ilişkin hedefler arasında, Türkiye'nin ihtiyaçları doğrultusunda, şartlara uygun olarak insanların yetiştirilmesi ve eğitim imkânlarının kişilerin kabiliyetleri doğrultusunda sağlanması yer almıştır. Eğitimde dikey ve yatay geçişlerin sağlanması, sağlık hizmetlerinin dağılışı arasında çok yakın bir ilgi bulunmaktadır. İlköğretim yaşına gelen okul çağındaki öğrencilere okul imkânlarının sağlanması planlanmıştır. BBYKP' de teknik eğitime önem verilmiştir. Sanayi ile örgün ve yaygın eğitim arasında sağlam bir bağın kurulması ve gece eğitimi gibi konuları düzenlemesi hedeflenmiştir. BBYKP' de yeni okulların yapılabilmesi için yetkili bir mekanizmanın kurulması ve bu mekanizmanın, eğitim kademelerine göre okul tipi ve okul standartları konusunda araştırma yaparak kararlar alabilecek yetkilerle donatılması amaçlanmıştır. Okulların yapılmasında halkın da desteğinin alınmasının önemli olduğu vurgulanmıştır. BBYKP döneminde önemli sorunların başında öğretmen açığı ve öğretmenin yetiştirilmesindeki oluşan problemler gelmektedir²¹. Bu planda bölgeler arasındaki eğitim-öğretim seviyelerinin eşit hale getirilmesi, yetişen kalifiyeli insan gücünün alanları dışında çalışmak zorunda

²¹ 1. Beş Yıllık Kalkınm Planı (1963-1967). Ankara: DPT Yayını. (1968).

bırakılmaları veya iktisadi yapı ile toplumsal yapının ihtiyaç duyduğu alanlarda yetişmiş eleman sıkıntısının büyük oranlarda yaşanıyor olması ile ilgili konular bulunmaktadır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (İBYKP) 1968-1972 yıllarını içine almaktadır. İBYKP özel eğitim kurumları ve yaygın eğitim konuları bulunmaktadır. İlköğretim, ilkokul yaşındaki bütün öğrencileri içine alacağı ve yükseköğretim kurumlarının ise, ekonomik kalkınmayı sağlamak için gerekli insan gücünü oluşturabilecek bir kapasiteye ulaşabilmeleri İBYKP'nin hedefleri arasında yer almıştır. İnsan gücünün yetiştirilmesinde eğitim kurumlarında ve yükseköğretim kurumlarında ülke ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirmelerin yapılamaması sonucu yükseköğretimin bazı bölümlerinde gereğinden fazla yığılmalar olmuştur. İhtiyaç duyulan bölümlerde insan gücü ihtiyacını karşılayabilmek için İBYKP döneminde özel yüksekokulların sayısı 40'a ulaşmıştır. Özel yüksekokullardaki öğrenci sayısı, normal yükseköğretimdeki öğrencilerin yüzde 30'u kadar olmuştur. İBYKP döneminde eğitim sistemi ile ilgili hedeflerle ilgili bazı eksikler giderilmiş olsa da bazı konularda istenen sonuca ulaşılmamıştır²².

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında (ÜBYKP) 1973-1977 yıllarını içine almaktadır. ÜBYKP mesleki ve teknik eğitim konusunda ortaya çıkan başarısızlık değerlendirilmiştir. Ülke ihtiyaç duyulan insan gücü yetiştirmedeki hedeflerden farklı yönde gelişim gösteren özel yüksekokullarında etkisiyle bazı bölümlerde ortaya çıkan aşırı yükseköğretim talebiyle karşılaşmış olması ÜBYKP'de sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Yaygın eğitiminde sadece, okuma yazma programlarını içine almış olması ve diğer kültürel alanlardan uzak olması ÜBYKP'nin zayıf yönleri arasında yer almıştır²³.

²² 2. Beş Yıllık Kalkınım Planı (1968-1972). Ankara: DPT Yayını. (1973).

²³ 3. Beş Yıllık Kalkınım Planı (1973-1977). Ankara: DPT Yayını.

ÜBYKP'nin eğitim alanındaki bazı eksik yönleri:

- 1) Türkiye'nin bölgelerindeki kültür ve eğitim farklılıkları,
- 2) ÜBYKP'de eğitim sisteminde köklü bir sistem ve içerik değişikliğinin sağlanamamış olması, uygulanan eğitim yöntemlerinin ve yükseköğretimdeki öğretim elemanlarının yetersiz kalması,
- 3) Örgün eğitim sisteminin ekonomik ve sosyal yapısının ülke ihtiyaçlarını karşılaması ve yaygın eğitimin ihtiyaçlara cevap verecek nitelikte olmamasıdır.

ÜBYKP döneminde ilkokullara devam eden öğrenci oranının yüzde 100 olması ve ortaokullara devam eden öğrencilerin oranının ise yüzde 50 olması amaçlanmıştır. Okullardaki derslik sayılarının yetersiz olması sonucunda ikili öğretim, hatta bazı bölgelerde üçlü öğretimin yapıyor olması ve öğretmenlerin dağılımında da sorunların olması, ilköğretim okullarında bir öğretmenin birden fazla sınıfı okutmasına neden olmuştur. ÜBYKP'de ilköğretimin, sekiz yıla çıkarılması planlanmıştır. Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırabilmesi için özel sektörün, okul öncesi eğitim okulları açması için teşvik edilmesi planları arasında yer almıştır.

ÜBYKP'nin 5 yıllık dönemde eğitim alanındaki bazı eksik yönleri:

1. Bölgeler arasındaki kültür ve eğitim farklılıklarından kaynaklanan sorunların giderilememiş olması,
2. Bölgeler arasındaki öğretmen dağılımının adaletsiz olması
3. Bu dönemde ortaokulların sayısında önemli bir artış olmaması,
4. İkili öğretimin artışı gibi sorunlar yüzünden eğitim kalitesinde düşüşün olması yer almıştır.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (DBYKP) 1979-1983 yıllarını içine almaktadır. DBYKP'de en büyük yatırımlar eğitim, sağlık, maden ve enerji sektörlerinde olması hedefler arasında yer almıştır. Özel eğitim gerektiren üstün zekâlılar, geri zekâlılar, işitme engelliler, konuşma zorluğu çekenler, bedensel

özürlüler için eğitim imkânlarının oluşturulması diğer kalkınma planlarında önemsenmemiş olsa da DBYKP’de bu konuya özel önem verilmiştir²⁴.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (BBYKP) 1985-1989 yıllarını içine almaktadır. İlköğretimde okula devam eden öğrenci oranların %100’e ulaştığı belirtilmiştir. Okul öncesi eğitimde ise öğrencilerin aktif olarak okulla gitmeleri için hedef ise %10 olarak tespit edilmiştir²⁵.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (ABYKP) 1990-1994 yıllarını içine almaktadır. ABYKP’de 1990 yılından sonra okul sayısının artırılması ve okul öncesi öğretimin daha yaygın hale getirilmesi ile ilgili çalışmalar ABYKP’de yapılmıştır. Amaçlar fırsat eşitliği, teknolojik altyapı, bilişim teknolojilerinin yaygın hale getirilmesi, sınıf tekrarlarının önüne geçilmesi olarak belirlenmiştir. Planlanan diğer çalışmaların arasında yükseköğretimin ortaöğretimden sonraki programın devamı şeklinde olması da yer almaktadır²⁶.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (YBYKP) 1996-2000 yıllarını içine almaktadır. YBYKP’de 1995 yılında sonrası için Türkiye’de bilinçli, özgüveni olan insan gücü yetiştirmek amaçlanmıştır. Eğitimde ulusal kültürü içine alan, çoğulcu demokrasiyi benimseyen, problem çözme yetisini geliştiren, evrensel değerlere ve çağdaş düşüncelere açık, sorumluluk duygusunu ve topluma karşı duyarlılığı olan laik eğitim önem kazanmıştır. Türk eğitim sisteminde eğitime ayrılan kaynak artırılarak gelişmiş ülkelerle rekabet edebilir bir kabiliyete kavuşturulması hedeflenmiştir. Mesleki eğitime de önem verilmiştir. Ayrıca YBYKP’ de zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarılması yer almıştır ve bu hedef 1997 yılında yürürlüğe girmiştir²⁷.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (SBYKP) 2000-2004 yıllarını içine almaktadır. TBMM’de kabul edilen SBYKP’ ye göre Türkiye’de 2000 yılında sonra 2004 yılına kadar Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı olan, düşünme yetisi gelişmiş, demokratik ve özgür düşünce sahibi, değerlere bağlı, yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusuna sahip kişiler yetiştirmek amaçlanmıştır. Eğitim

²⁴ 4. Beş Yıllık Kalkınım Planı (1979-1983). Ankara: DPT Yayın No: 1664.

²⁵ 5. Beş Yıllık Kalkınım Planı (1985-1989). Ankara: DPT Yayın No: 1974.

²⁶ 6. Beş Yıllık Kalkınım Planı (1990-1994). Ankara: DPT Yayın No: 2174.

²⁷ 7. Beş Yıllık Kalkınım Planı (1996-2000). Ankara: DPT Yayını.

süresinin 12 yıla çıkarılmasıyla ilgili çalışmaların yapılması karara bağlanmıştır. Yine bilişim teknolojilerinin yaygın hale getirilmesi, üniversiteye giriş sınavlarında meslek liseleri mağduriyetinin giderilmesi çalışmaları yapılmıştır. SBYKP' de eğitimin kademeli olarak (4+4+4) yapılmasının karara bağlanması açısından önemlidir²⁸.

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (DBYKP) 2006-2010 yıllarını içine almaktadır. DBYKP'nin amaçları arasında düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş birey yetiştirme yer almaktadır. Planlar arasında okul öncesi eğitimin yaygın hale getirilmesi, ebeveynlerin eğitilmesi, okullarda kız öğrenci sayısının artırılması da vardır. Ortaöğretim ve yükseköğretime geçişte hazırlık aşamasını oluşturan dershanelerin özel temel liselere ve ortaokullara dönüştürülmesine yönelik desteklerin yapılması, sınav merkezli eğitimden'' vazgeçilmesi planlar arasında bulunmaktadır²⁹.

3.3. Milli Eğitimde E-Öğrenme Uygulamaları

Milli Eğitim kapsamında genel olarak e-devlet hizmetleri ve özelde de e-öğrenme çerçevesinde değerlendirilebilecek uygulama ve projelerden öne çıkanlar şunlardır:

Türkiye'nin Eğitim Portalı: MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan portal, öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticilerin ayrı ayrı sisteme girmesine izin vermektedir. Sunular ders notları gibi öğrenme nesnelere erişimi sağlamakta; derslerin e-kitaplarına ulaşma imkânı vermekte; sunular ders notları gibi öğrenme nesnelere erişimi sağlamakta; öğretmenlerin başarılı uygulamaları paylaşmalarına izin vermekte; öğrenci ve veliler için rehberlik hizmetlerini sunmaktadır. Ayrıca sistem, mesleki eğitim ve öğretime ilişkin alan ve meslek tanıtım modülleri ile bütünlük şeklinde tasarlanmıştır³⁰.

Açık İlköğretim Okulu: MEB Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan Açık İlköğretim Okulunun amacı, çeşitli nedenlerle ilköğretimlerini tamamlayamayan ve zorunlu ilköğretim yaş sınırını aşarak eğitim-öğretim sisteminin dışında kalan yetişkinlere uzaktan eğitim ilke ve teknikleriyle her yerde,

²⁸ 8. Beş Yıllık Kalkınım Planı (2001-2005). Ankara: DPT Yayını.

²⁹ Resmi Gazete, nr: 26215: 2006: 85-87

³⁰ www.egitim.gov.tr (Erişim: Aralık 2015)

her durumda eğitim-öğretim imkânı vermektir. Bu yolla toplumun eğitim ve kültür düzeyini yükseltmek; bireylerin meslek edinmelerini kolaylaştırarak ekonomiyi katkı sağlamak ve onları üst öğrenime hazırlamaktır. Açık İlköğretim Okulu, 1998-1999 öğretim yılından itibaren, yurt içinde ve yurtdışındaki öğrencilere uzaktan öğretim yoluyla hizmet vermektedir³¹.

Açık Öğretim Lisesi: Açık Öğretim Lisesi 1992 yılında kurulmuştur. Uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanılması ile örgün eğitimdeki liselere denk eğitim verilmektedir. Bu hizmetleri merkezi sistemlerle yürüten MEB, Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı bünyesinde kurulmuştur. 1998'den günümüze Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde eğitim çalışmalarını devam ettirmektedir. Açık Öğretim Lisesi program içerikleri açısından örgün eğitimdeki liselerin program içeriğiyle aynı olmasına karşın, içerik ve işleyiş bakımından uzaktan öğretim yöntemine dayanması nedeniyle kendine özgü nitelik taşımaktadır. Sistemde Televizyon, radyo, basılı materyaller gibi yöntemlerin kullanıldığı eğitimde yüz yüze öğretim uygulaması bulunmamaktadır³².

Mesleki Açık Öğretim Lisesi: Mesleki Açık Öğretim Lisesi, program olarak 1995 yılında uzaktan öğretim teknolojilerine yüz yüze eğitimi de katarak Açık Öğretim Lisesi bünyesinde 02.02.2006 tarihine kadar hizmet vermiştir. 2005 yılında hazırlanan bir yönetmeliğe bağlı olarak MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde Mesleki Açık Öğretim Lisesi kurulmuştur. Program, içeriği bakımından örgün eğitimdeki meslek liselerinin içerikleriyle aynı olmakla birlikte, eğitim yöntemi olarak uzaktan öğretim kullanılmaktadır. Eğitimin yürütülmesinde Açık Öğretim Lisesindeki yöntem ve usullerden yararlanılmaktadır³³.

Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu: En az ilkokulu bitiren vatandaşlara uzaktan öğretim ve gerektiğinde yüz yüze eğitim programlarını uygulayarak meslek kazandırmayı amaçlayan ve bu yolla onları hayata hazırlayan bir mesleki ve teknik öğretim kurumudur. Bu okul, kalkınma hedeflerine paralel olarak iş hayatı ve sanayinin ihtiyaç duyduğu kalifiye insan gücü ihtiyacının karşılanması amacıyla öğrenim çağında veya öğrenim çağını geçirmiş olan

³¹ <http://aio.meb.gov.tr/tanitim.html> (Erişim: Aralık 2015)

³² <http://www.aol.meb.gov.tr/ana-sayfa.asp> (Erişim: Aralık 2015)

³³ <http://maol.meb.gov.tr/> (Erişim: Ağustos 2015)

yetişkinlerin uzaktan öğretim yoluyla meslek edinmelerine yardımcı olmak için oluşturulmuştur. Eğitim Programı kapsamındaki derslerden başarılı olanlara MEB başarı belgesi, yetki belgesi, sertifika vermektedir³⁴.

Eğitimde İnternet, Radyo ve Televizyon: MEB tarafından yürütülen uzaktan öğretim programları için internet üzerinden radyo televizyon uygulamalarını içeren bir sistemdir. İnternet TV kapsamında okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, sosyal bilimler, fen bilimleri, yabancı dil, belgeseller, kişisel ve mesleki gelişim programı, çizgi film ve masallar genel izleyici kategorilerinde çok sayıda ders içeriği video gösterimi yoluyla öğretilmektedir. İnternet radyoda ise okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, genel dinleyişi, açık öğretim okullarının sesli kitapları sesli dinleme yoluyla sunulmaktadır. Ayrıca sitede görme engelliler için düzenlemeler de yapılmıştır³⁵.

Kamusal hizmetlerde, bilişim teknolojilerini aktif şekilde kullanarak yurttaşlara ve işletmelere yarar sağlamak e-devlet Kapısı Projesinin hedefleri arasındadır. Bu proje vatandaş iş devlet gibi üç bölümden oluşmuştur. Çalışmanın faydalarından bazıları şunlardır (Kırçova, 2003: 23):

- 1) Kişisel bilgilerin korunması,
- 2) Kişiyeye özel hizmet sunulması,
- 3) Kurumlar arası bilgi paylaşımı sağlanması,
- 4) Elektronik ortamdan sunulan hizmetlerin tek bir siteden sağlanabilmesi,
- 5) Bir kez kimlik bilgisi verilmesi ile birçok hizmete kolaylıkla ulaşılabilmesi,
- 6) Elektronik hizmetlerde yüksek güvenlik imkânının sağlanması,
- 7) Ödeme gerektiren hizmetler için kolaylaştırılmış bir ödeme altyapısı sunulması

³⁴ <http://mtao.meb.gov.tr/index.htm> (Erişim: Ağustos 2015)

³⁵ <http://internettv.meb.gov.tr/index.asp?NO=2> (Erişim: Ağustos 2015)

- 8) Böylece bürokrasinin azalması, kırtasiye masraflarının kısılması, hizmet sunulmasında vatandaşların oluşturdukları yoğunlukların azaltılması sağlanabilecektir.

Bunun yanı sıra hızlı, düşük maliyetli, sürekli hizmet sağlanması amacına ulaşılmış olacak; kamu hizmetlerinin talebinde vatandaş devlete değil, devlet vatandaşa yönelecektir. Böylece, hizmetlerin sunulmasında şeffaflık ve eşitlik sağlanacak, kurumlar arasındaki iletişimin hızlanması nedeni ile zamandan tasarruf edilecektir. Genel olarak da kamu hizmet sunumunda etkinlik sağlanmış olacaktır. Türkiye’de e-devlet uygulamalarının etkinliği son yıllarda hızlı bir ivme göstermektedir.

Bilgi Toplumu İstatistikleri 2010 raporunda görülmektedir. Bu raporda elektronik ortamda sunulan kamu hizmetlerinden faydalanan kullanıcıların memnuniyet oranı ise 2007, 2008 ve 2009 yıllarında sırasıyla %64,1, %63,3 ve %95 olarak gerçekleştiği görülmüştür. Bu değerler ölçümleme dökümanında belirlendikleri şekliyle endeks değerleri olmayıp, TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırmasından elde edilen memnuniyet oranını ifade etmektedir. E-Devlette memnuniyetin artmasını sağlayan uygulamalardan bir tanesi de e-okul uygulaması olmuştur.

3.4. Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS)

MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri), öğretmenlerden velilere, öğrencilere kadar eğitim sisteminin içine dâhil olan herkesi içene almaktadır. Bu sistem, Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri olarak ifade edilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı personelinin tüm özlük haklarıyla ilgili işlemler MEBBİS üzerinden gerçekleştirilmektedir. MEBBİS’te öğretmenlerin özlük hakları yanında, eğitim öğretime ait birçok işlem yapılabilmektedir. MEBBİS’ten Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan birçok personel, öğrenci, eğitimci yararlanabilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı MEBBİS sayesinde birden çok alanda hizmet verebilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı teknolojiyi kullanarak hizmet verebilmek için birden çok platforma ihtiyaç duymuştur. Buna bağlı olarak kategorize edilen MEBBİS platformu birçok işi tek çatı altında rahat ve güvenilir bir şekilde yapılabildiğini sağlamıştır³⁶.

³⁶<http://www.mebpersonel.com/yer-degistirme/mebbis-nedir-h136257.html> (Erişim Mayıs 2016)

MEBBİS Hizmetleri: -e-okul, -e-akademi, -halk eğitim, -açık öğretim kurumları, -e-yurt, -e-taşınır şeklinde kategorilere ayrılmaktadır.

3.4.1. E-Okul

E-Okul Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2007 yılının Ocak ayında kullanıma açılmış olan bir okul yönetim bilgi sistemi yazılımıdır. Bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan tüm süreci içeren e-okul, e-öğrenme süreçleriyle bütünleşmiş bir şekilde veliler ve öğrenciler için geliştirilen bir bilgilendirme sistemi olarak da değerlendirilmektedir. Sistemde sınav bilgilerine ulaşma, duyuruları okuma, devamsızlık bilgisi, not bilgisi, haftalık ders programı sınav tarihleri, öğrencinin aldığı belgeler, öğrencinin okuduğu kitaplar, öğrencinin davranış ve yılsonu notları, diploma puanı, sorumluluk/ortalama yükseltme puanları, meslek lisesi alana geçiş ve teknik lise geçiş sonuçları bilgilerine ulaşmak hedeflenmiştir. Şu an itibariyle öğrencinin okula kaydı, dosya bilgilerinin ve resminin sisteme işlenmesi, nakil alma ve nakil verme işlemleri, devamsızlık girişi ve devamsızlık takibi, okulun ders programının, okutulacak derslerin ve dersi okutacak öğretmenlerin bilgilerinin işlenmesi, sınav tarihleri ve gelişim raporu işlemleri e-okul sistemi üzerinden yapılabilmektedir³⁷. Kısa vadede öğrencilerin sınav ve projelerden aldıkları notların sisteme işlenmesi, öğrenciye karne, takdir, teşekkür gibi belgelerin verilmesi ile ilgili ekranlar devreye alınmıştır. Ayrıca sistem öğrenci velilerine de açılarak, bir öğrenci velisinin öğrenciye ait notları, gelişim raporlarını ve devamsızlık durumunu internet üzerinden takip edebilmesi sağlanmıştır. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin gönderdiği duyuruların takip edilmesi, öğretmenlerle mail yoluyla iletişim de sistem üzerinden yapılabilmektedir. Okula kayıt ve nakil işlemlerinin de sistem üzerinden gerçekleştirilmektedir. E-Okulun kapsamı şu anda e-okul modülüne tüm resmi ve özel ilköğretim okulları, anaokulları ve özel eğitim okulları giriş yapmaktadır. İleride ortaöğretim kurumlarının da sisteme dâhil edilmesi düşünülmektedir. Orta ve uzun vadede ise öğrencilerin bedensel gelişim grafiklerinin sistemden alınabilmesi, aşı kartlarının sisteme işlenmesi gibi bir

³⁷ eokulgiris.net (Erişim: Aralık 2016)

ilköğretim okulunda öğrencilerle ilgili olarak yapılan tüm iş ve işlemleri yapabilmek için oldukça detaylı ekranlar eklenmesi planlanmaktadır³⁸.

E-Okul daha geliştirilerek okul idaresi, öğretmen, veli ve öğrenci arasındaki bilgilendirme ve kontrol sistemi geliştirilerek verimliliğin artırılması sağlanacaktır. Bu verimliliğin sağlanabilmesi teknolojiyle öğrencilerin okul sıralarında geliştirebilmeleri için e-devlet uygulamalarını her alanda daha yayabilmek ders kaynaklarına kadar indirmek için Milli Eğitim Bakanlığı FATİH Projesini uygulamaya koymuştur (Sobacı, Yıldız, 2012: 421).

3.5. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE)

Bilgisayarların eğitim-öğretim ortamlarında kullanılmaya başlamasıyla beraber bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar destekli öğretim, bilgisayara dayalı eğitim, bilgisayar tabanlı öğretim gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Eğitimde bilgisayar kullanımı için kullanılan en eski kavramlardan biri olan bilgisayar destekli eğitim kısaca öğretim içerik ve faaliyetlerin bilgisayar yoluyla aktarılmasıdır (Camnalbur, 2008:8). Daha açık bir ifade ile bilgisayar destekli eğitim, “Öğrencilerin bilgisayarda programlanan dersler ile etkileşimde bulunduğu, öğretmenin rehber konumunda olduğu ve bilgisayarın ortam rolünü üstlendiği etkinlikler,” olarak tanımlanabilir.

Pilotların eğitimi için kullanılmış olan uçak simülatörleri, bilgisayarın öğretim amaçlı kullanılmasının ilk örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1984 yılında Türkiye’de eğitime yönelik bilgisayarın kullanılması için ilk çalışma yapılmıştır. Üniversitelerde kurulan Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu tarafından bir rapor hazırlanmıştır. Bu raporda bilgisayarlı eğitim için pilot okul seçimleri yapılarak batılı anlamda çağdaş eğitim için öğretmenlerin yetiştirilmesi ve bununla ilgili araç gereçlerin hazırlanması konusunda bilgi vermişlerdir.

1984 yılında bilgisayar destekli eğitime hızla geçilmiş 1987 yılından itibaren uygulamalı seçmeli dersler verilmiştir. MEB’ in yaptığı çalışmalar doğrultusunda bilgisayar sayıları artırılmış, 28 pilot okulda bilgisayar laboratuvarı kurulmuştur. İl Milli Eğitim Müdürlüklerini de içine alan bilişim ağı kurulması sağlanmıştır. Çalışmalarla birlikte 1993 yılında liselerin %11-12’sinde bilgisayar

³⁸ <https://e-okul.meb.gov.tr/logineOkul.aspx> (Erişim: Ağustos 2015)

laboratuvarı oluşturulmuştur (Uşun, 2004: 192). Bilgisayar Destekli Eğitim Projeleri kapsamında 8 yıllık eğitimde de öğretmenlere bilgisayarı aktif kullanmalarını sağlamları için eğitim verilmeye devam edilmiştir. Uygulanan bir diğer proje “Eğitimde Çağı Yakalamak 2000” adlı projedir. Bu çalışmayla birlikte bilgisayar sayısındaki artışın yanı sıra birçok derse ait yazılımların kullanılması planlanmıştır, fakat bazı sebeplerden dolayı projede başarı sağlanamamıştır. Bu sebepler derslere ait yazılımların oluşturulamaması, yazılımlarda pedagojiden uzaklaşılması olarak sıralanabilir (Uşun, 2004: 192).

2003 yılında MEB tarafından yapılan çalışmalar genişletilmiş Türk Telekom ile yapılan mutabakat sayesinde 2012 yılından sonra liselerin tümü ve ilköğretim okullarının büyük çoğunluğunda internet erişimi sağlanmıştır. Ülkenin coğrafi şartlarındaki ve teknik alt yapısındaki olumsuzluklardan dolayı internet erişimi sağlanamayan okulların alt yapı çalışmaları sürdürülmektedir (MESEV, 2012).

FATİH Projesi, Bilgisayar destekli eğitim projelerini içine alan enformasyon ve bilişim teknolojilerini eğitimde kullanmayı hedefleyen, kapsamı en geniş ve çok büyük bütçelere ihtiyaç duyulan projedir. FATİH Projesi için, açıklanan bütçe: 2012-2013 eğitim-öğretim yılı için 803 milyon Türk Lirası, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı için ise 1,4 milyar Türk Lirası olmuştur. FATİH Projesi ile birlikte Türkiye’de liselerde akıllı tahta kullanımına başlanmıştır. Fakat yapılan araştırmalara göre öğretmenlerin büyük bir kısmının akıllı tahta ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Aynı zamanda yeterli hizmet içi eğitim almadıkları ve teknik eksikliklerin olduğu belirlenmiştir. Şimdiye kadar yapılmış olan çalışmaların hepsinde hizmet içi eğitim ve yazılım geliştirmeden ziyade teknik donanımların geliştirilmesine önem verilmiştir. Bu çalışmalardaki yetersiz yönler FATİH Projesi ile giderilmeye çalışılmıştır.

4. FATİH PROJESİ

Teknolojik gelişmelerin toplumu her alanını etkilemesiyle, bütün dünyada iletişim teknolojilerinin ilerlemesine paralel olarak, eğitim bilimlerinde de yeni arayışlar içine girilmiştir. Ülkemizde de gelişen teknolojinin sınıflarda etkin kullanımıyla öğrenci başarısını artırmak amaçlı çeşitli projeler hayata geçirilmektedir. Bunlardan sonuncusu, Kasım 2010'da kamuoyuna duyurulan ve Milli Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı'nın işbirliği içinde yürüttüğü, Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi isimli ve kısaca FATİH olarak bilinen projedir (Kayaduman, Sarıkaya ve Seferoğlu, 2011).

Donanım ve yazılım altyapısının sağlanması, eğitsel e-içeriğin sağlanması; yönetilmesi; öğretim programlarında etkin bilişim teknolojileri kullanımı; öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi; bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir bilişim teknolojileri kullanımının sağlanmasıdır. Beş yılda tamamlanması planlanan projen, e-dönüşüm Türkiye kapsamında üretilen Bilgi Toplumu Stratejisi Belgesi, MEB Stratejik Planı ve Bilişim Teknolojileri Politika Raporundaki hedeflerle uyumlu bir şekilde yürütülmesi bakımından önemlidir. Okullarda bilgisayar laboratuvarlarının oluşturulması ve sınıf içinde bilişim teknolojilerinin kullanımı politikasının devamı olarak her öğrenciye e-kitap (tablet bilgisayar) verilmesi de proje kapsamında hedeflenmektedir. Bununla birlikte, eğitim içerikleri ile ilgili her türlü bilgi ve belgelerin, dökümanların içinde bulunacağı, öğretmen ve öğrencilerin elektronik içeriklere kolayca ulaşabileceği interaktif eğitim portalı oluşturulması planlanmıştır. Proje çerçevesinde, 2012 Şubat ayı içinde 17 ildeki 51 okulda pilot uygulamalara başlanması planlanmıştır (Sobacı ve Yıldız, 2012: 422).

FATİH Projesi kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı işbirliği ile Türkiye'deki tüm dersliklere birer adet dizüstü bilgisayar, izdüşümü cihazı ve akıllı tahta koymaktır. Projenin ön kısımlarında her öğrenciye tablet bilgisayar verilmesi öngörülmektedir. Projenin amacı, bilgi toplumu yaratmak ve eğitimde teknolojiyi yararlı kılmaktır.

4.1. FATİH Projesinin Amacı

E-Dönüşüm Türkiye kapsamında üretilen ve ülkemizin bilgi toplumu olma sürecindeki eylemleri tanımlayan Bilgi Toplumu Stratejisi Belgesi, Kalkınma Planları, Milli Eğitim Bakanlığının Stratejik Planı ve BT Politika Raporunda yer alan hedefler doğrultusunda dersliklere BT araçları sağlanarak, BT destekli öğretimin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojileri araçlarının daha fazla eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılması sağlanmakta, derslerde daha etkin kullanımı için, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların dersliklerinde tablet bilgisayar, LCD panel etkileşimli tahta ve internet altyapısının sağlanması projesi olarak çalışmalar yapılmaktadır. Dersliklere kurulan BT donanımının öğrenme-öğretme sürecinde etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmektedir. Eğitimde FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla Bilişim Teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların 570.000 dersliğine LCD Panel Etkileşimli Tahta ve internet ağ altyapısı sağlanması planlanmıştır (MEB, 2013). Aynı zamanda her öğretmen ve her öğrenciye tablet bilgisayar verilecektir. Dersliklere kurulan BT donanımının öğrenme-öğretme sürecinde etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmektedir. Bu süreçte öğretim programları BT destekli öğretime uyumlu hale getirilerek eğitsel e-içerikler oluşturulmaya devam edilmektedir (MEB, 2013).

MEB tarafından yürütülen ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından desteklenen FATİH Projesi için ana bileşenler belirlenmiştir. Bunlar:

- 1) Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması,
- 2) Eğitsel e-içeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi,
- 3) Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı,

4) Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimi, Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT kullanımının sağlanmasıdır³⁹.

1) Donanım Altyapısının İyileştirilmesi Bileşeni: Bu kapsamda okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarımızın bütün dersliklerine (570.000 derslik) birer adet dizüstü bilgisayar ve izdüşümü cihazı sağlanacaktır. Her okula en az bir adet çok amaçlı fotokopi makinesi, akıllı tahta, doküman kamera ve mikroskop kameranın bulunduğu akıllı bir sınıf oluşturulacaktır. Bunların yanında her ilde toplam 110 merkezde uzaktan hizmet içi eğitim merkezleri kurulacaktır.

2) E-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi Bileşeni: Öğretim programlarına uygun ve derslerde yardımcı birer ders materyali olarak kullanılmak üzere elektronik içerikler sağlanacaktır. Bu e-içeriklerin ses, video, animasyon, sunu, fotoğraf/resim gibi çoklu ortam bileşenleri ile desteklenmiş öğrenme nesnelere ve etkileşimli e-kitaplardan oluşması planlanmıştır. Bu İçeriklere öğretmenler ve öğrenciler web tabanlı ortamlarda hem çevrimiçi hem de çevrimdışı biçimde kolaylıkla ulaşabilecektir.

3) Öğretim programlarında etkin BT kullanımı bileşeni: Öğretim programlarının BT kullanımını desteklemesi amacıyla; öğretmen kılavuz kitaplarının okullarımızın dersliklerine sağlanan donanım altyapısı ve eğitsel e-içeriğin etkin kullanımını içerecek şekilde yenilenmesi planlanmıştır.

4) Derslerde BT Kullanımı İçin Öğretmenlere Hizmet içi Eğitim Bileşeni: Proje bileşeni kapsamında; okullarımızda görev yapan yaklaşık 780.000 öğretmenin sınıflara sağlanan donanım altyapısını, eğitsel e-içerikleri ve BT'ye uyumlu hale getirilen öğretmen kılavuz kitaplarını etkin biçimde kullanma becerilerini geliştirmelerine dönük yüz yüze ve uzaktan eğitim aracılığıyla hizmet içi eğitim faaliyetleri planlanmıştır⁴⁰.

³⁹ <http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> (Erişim: Ağustos 2015)

⁴⁰ <http://www.aktuelegitim.com/tag/turkiye-de-ogretmen-sayisi>(Erişim: Ağustos 2015)

- 5) Ağ Altyapısı ve Geniş Bant İnternet Kullanımı ile Bilinçli ve Güvenli BT Kullanımının Sağlanması Bileşeni: Bu kapsamda her dersliğe geniş bant internet erişimi kablolu bağlantı ile sağlanacaktır. Eğitim-öğretim süreçlerinde BT araçlarıyla birlikte internetin de bilinçli ve güvenli kullanımını sağlamak için gerekli donanım ve yazılım altyapısının kurulmasının yanında, mevzuat düzenlemesi de yapılmaktadır⁴¹.

Proje kapsamında donanım alt yapısının iyileştirileceği, e-öğrenme içeriklerinin sağlanacağı, öğretim programlarının bilişim teknolojilerini içerecek hale getirileceği yetkililerce belirtilmektedir. Öğrenenlerin çevrimiçi öğrenme ortamlarından yararlanmaları ve internet teknolojilerini öğrenmelerinde etkili olacak şekilde kullanmaları için kırk bin okula projeye ilgili cihazların kurulması ve her dersliğe geniş bant internet erişim olanağının sağlanması planlanan diğer çalışmalar (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). Bu çalışmada FATİH Projesi kapsamında kullanılan etkileşimli tahta ve tablet teknolojileri aşamalı olarak tamamlanması planlanmaktadır.

FATİH Projesi' nin amaçları, projenin üç unsuru olan “tablet, akıllı tahta ve EBA” yan başlıklarıyla ayrı ayrı sıralanmıştır. Bunlar:

1. Tablet: Günümüzde kolayca taşınan ve yaygın olarak kullanılan araçlardan birisi de tablet bilgisayarlardır. Tablet bilgisayarlar klavye ve fare olmadan ekran üzerinden veri girişi yapmaya uygun araçlardır. Tablet bilgisayarların eğitimde kullanım amaçları şu şekilde sıralanmaktadır (Reisoğlu, 2013):

- 1) Öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirme ve bireysel farklılıkları daha fazla dikkate almak, öğrenmeyi öğrenme ve yaşam boyu öğrenme yaklaşımını hayata geçirmek,
- 2) Öğrencilere üst düzey düşünme becerileri (eleştirel, yaratıcı, yansıtıcı, analitik düşünme vb.) kazandırmak,
- 3) Bilgiye ulaşmada ve kullanmada fırsat eşitliği sağlamak,
- 5) Öğretmen ve öğrencilerin BT yeterliklerinin gelişmesine katkı sağlamak,

⁴¹ <http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> (Erişim: Ağustos 2015)

- 6) Çocukların ağır ders kitaplarını taşıması sonucu oluşan sağlık sorunlarını ortadan kaldırmak,
- 7) Her yıl ders kitaplarının yenilenmesi ve dağıtılmasında ortaya çıkan maliyeti azaltma ve öğretim programlarındaki değişimleri anında tüm sınıflara ve e-kitaplara yansıtma,
- 8) Öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşimlerini e-öğrenme ortamlarında zenginleştirmek,
- 9) Sınıf yönetim yazılımları ile sınıf yönetimini kolaylaştırmak amaçlanmıştır.

2. Akıllı Tahta: Akıllı tahtaların eğitim açısından avantajları ve dezavantajları birçok çalışma tarafından ortaya konmuştur. Akıllı tahtaların amaçları aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Altınçelik, 2009):

- 1) Öğrencilerin derse motivasyonları artmakta ve öğrencilerin dikkatleri daha kolay bir şekilde toplamak,
- 2) Öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimi arttırmak,
- 3) Öğrenme gücünü çeken öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olmak,
- 4) Akıllı tahtaların kullanılmadığı sınıflara göre öğrencilerin başarılarını artırmak,
- 5) Görsel materyallerin, multimedya araçların, oyunların, videoların ve animasyonların kullanılması sonucunda öğrenmenin kalıcılığı artırmak, şeklinde sıralanmıştır.

Bütün bu özellikleriyle EBA, eşit olarak dağıtılan eğitim fırsatını öğrencilerimize ve dünyaya sunmaya adaydır. Eğitimin tüm paydaşlarını kapsayan EBA paylaşımcıların katkılarıyla daha da büyümekte, güçlenmekte ve gelişmektedir.

3. EBA: Öğretmen ve öğrenciler başta olmak üzere eğitimin tüm paydaşları için tasarlanan EBA⁴²:

- 1) Farklı, zengin ve eğitici içerikler sunmak,
- 2) Bilişim kültürünü yaygınlaştırarak eğitimde kullanılmasını sağlamak,
- 3) İçerikle ilgili ihtiyaçlarınıza cevap vermek,
- 4) Sosyal ağ yapısıyla bilgi alışverişinde bulunmak,
- 5) Zengin ve gittikçe büyüyen arşiviyle derslere katkı sağlamak,
- 6) Bilgiyi öğrenirken aynı zamanda yeniden yapılandırabilmek ve bilgidен bilgi üretmek,
- 7) Farklı öğrenme stillerine (sözel, görsel, sayısal, sosyal, bireysel, işitsel öğrenme) sahip öğrencileri de kapsamak,
- 8) Bütün öğretmenleri ortak bir paydada buluşturarak eğitime el birliğiyle yön vermelerini sağlamak için teknolojiyi bir amaç olarak değil bir araç olarak kullanmak için tasarlanan sosyal bir eğitim platformudur.

4.2. FATİH Projesinin Aşamaları

FATİH Projesi, Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı tarafından desteklenen Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan bir projedir. Projenin tamamlanmasının kolaylaştırmak için üç kısma ayrılmıştır.

Birinci aşama, ortaöğretimde uygulanacak olmasıdır. Türkiye'deki tüm ortaöğretim kurumlarının dersliklerine uygulanması kararlaştırılmıştır. Projenin ilk yılı ortaöğretim kurumlarının dersliklerine uygulanması aşaması için kullanılacaktır.

İkinci aşama, ortaokul (5, 6, 7 ve 8.sınıf) bünyesindeki dersliklerde uygulamaya konulacaktır. Projenin ikinci yılı bu aşamaya ayrılmıştır.

⁴² <http://www.eba.gov.tr/hakkında/tam>, (Erişim: Aralık 2015)

Üçüncü aşamada ise okul öncesi seviyesindeki ve ilköğretimdeki (1, 2, 3, 4. Sınıf) dersliklerde uygulanmaya konulacaktır. Projenin üçüncü yılı bu aşamadan oluşmaktadır. Bu üç aşamanın ve üç yılın sonunda proje tamamlanmış olacaktır (MEB, 2013).

Her okula bir tane fotokopi makinesi, bütün sınıflarda akıllı tahta, EBA sisteminde sınırsız kaynak, kamera, mikroskop kamera ve tarayıcının bulunduğu akıllı bir sınıf oluşturulacaktır. Bu sınıflar, okullardaki normal dersliklerden farklı olması planlanmaktadır. Öğretmen kılavuz kitabı ise tamamıyla bilgisayar üzerinden, tahtaya yüklenmesi sağlanacaktır. Ders için gerekli olan resim, video ve müzik gibi materyaller ders işlenirken rahatlıkla kullanılabilirlerdir. Öğretmenlerin ise bu konu hakkında eğitim almaları gerekmektedir. Hem akıllı sınıf hem de dersliklerdeki internette fiber alt yapı sayesinde çok hızlı ulaşım sağlanabilecektir. İnternetin eğitim ve öğretim amaçlı kullanılması gerekçesiyle güvenli internet sistemi uygulanacaktır.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2006-2010) Bilgi toplumu olabilme ve Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Sistemimizde kullanılmasının sağlanması ile ilgili olarak Bilgi ve İletişim Teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olması ve öğrencilerin, öğretmenlerin bu teknolojileri etkin kullanımının sağlanması hedeflenmiştir. Bu kapsamda, Milli Eğitim Bakanlığının örgün ve yaygın eğitim verilen kurumlarda bilgi ve iletişim teknolojisi altyapısını tamamlanması için çalışmalar hızlandırılmıştır. Öğretmen ve öğrencilere bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerisi kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bunun için de bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimi destekleyecek, öğretim programlarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bilgi toplumuna dönüşümün gerçekleştirilebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığının görev alanıyla ilgili olarak:

- 1) Kişilerin ömürboyu eğitim-öğretim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini yenilemeleri için uygun alt yapının oluşturulması
- 2) Liselerden mezun olan her öğrencinin temel bilgilerin yanında iletişim teknolojileri kullanıma becerisine sahip olması,
- 3) İnternetin yaygın kullanılması sayesinde herkesin e-egitim hizmetlerinden yararlanmasının sağlanması

- 4) Toplumdaki bütün bireylere bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve kullanma olanaklarının sağlanması,
- 5) Herkesin en az işini görebilecek kadar interneti kullanmayı öğrenmesini hedeflemektedir.

İnternetin toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline getirilmesi gibi hedeflerin gerçekleştirilmesi istenmektedir.

2010-2014 Stratejik Planında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi temasında yer alan 14. Stratejik amacın birinci stratejik hedefi “Stratejik Hedef 14.1: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlarımızın bölgesel farklılıkları gidermek amacıyla 2014 yılı sonuna kadar tümünün bilişim teknolojilerinden yararlanmasını sağlamak” olarak belirlenmiştir. Bu sorumluluk birim olarak Genel Müdürlüğe verilmiştir. Eğitimde FATİH Projesi, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan Bilgi Toplumu Stratejisinde (2006-2010) belirtilen hedefleri karşılamak ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Genel Müdürlük sorumluluğuna verilen stratejik hedefleri gerçekleştirebilmek için planlanmıştır⁴³.

4.3. EBA (Eğitim Bilişim Ağı)

Eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojisi donanımlarını kullanarak etkin materyaller kullanması amacıyla Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından tasarlanan Eğitim Bilişim Ağı sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve incelemeden geçmiş doğru e-içerikleri bulabileceğiniz sosyal bir platform olarak tanımlanmaktadır. EBA öğretmen ve öğrenciler başta olmak üzere eğitimin tüm paydaşları için tasarlanmıştır. EBA ile ulaşılmak istenen:

1. Farklı, zengin ve eğitici içerikler sunulması,
2. Bilişim kültürünü yaygınlaştırarak eğitimde kullanılmasını sağlanması,
3. İçerikle ilgili ihtiyaçlarınıza cevap verilmesi,
4. Sosyal ağ yapısıyla bilgi alışverişinde bulunulması,

⁴³ <http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id> (Erişim: Ağustos 2015)

5. Zengin ve gittikçe büyüyen arşiviyle derslere katkı sağlanması,
6. Bilgiyi öğrenirken aynı zamanda yeniden yapılandırabilmek ve bilgiden bilgi üretilmesi,
7. Farklı öğrenme stillerine (sözel, görsel, sayısal, sosyal, bireysel, işitsel öğrenme) sahip öğrencileri de kapsaması,
8. Bütün öğretmenleri ortak bir paydada buluşturarak eğitime el birliğiyle yön vermelerine ön ayak olması, şeklinde düzenlenen teknolojiyi bir amaç olarak değil bir araç olarak kullanmak amacıyla tasarlanan sosyal bir eğitim platformu olarak da değerlendirilmektedir. FATİH Projesiyle gelen eğitim teknolojilerini derslerinin verimli bir şekilde işlenebilmesi ve öğretmenlere dijital eğitim materyalleri sunulabilmesi için EBA sitesi hazırlanmıştır. EBA sitesi yapılanma aşamasındadır. Her geçen gün yenilenmekte ve geliştirilmektedir. EBA'nın kullanıcılarını eğitim sisteminde kayıtlı olan öğretmen ve öğrenciler olmaktadır. Öğretmen ve öğrenciler TC kimlik numaralarıyla sisteme giriş yaparak sitenin sunmuş olduğu hizmetlerden yararlanmaktadırlar. EBA, dijital ortamda eğitime katkıda bulunacak tüm öğeleri bir arada toplayan bir dijital ağıdır⁴⁴. EBA küresel iletişim ağı içinde öğretmenlerin ve öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgileri, en uygun eğitim teknolojileriyle bir araya getirmektedir. Hem devlet yayınlarına hem de özel kuruluşların hazırladığı yayınlara erişim sağlanmaktadır .

Her geçen gün içeriği genişleyen bir öğretim nesnelere ambarı olan EBA, eğitim sitemizde ihtiyaç duyulan bir açığı kapatmaya çalışmaktadır. Bünyesinde yer verdiği içerik geliştirme editörüyle eğitsel içerikler oluşturabilmektedir. EBA dosya uygulaması ile dosyalar saklanabilmektedir. Farklı özelliklerdeki internet uygulamalarını bir araya getirilmiştir. EBA kaynak içerikleri farklı bölümlere ayırarak sunmaktadır (Güvendi, 2014:20).

4.3.1. EBA E-Haberler Bölümü

Sitenin her gün takip edileceği yaşam, kültür sanat, bilim teknoloji, spor, etkinliklerin ve UZEM başlığıyla FATİH Projesi ile ilgili okuldaki gelişmelerin

⁴⁴ <http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=4> (Erişim: Ağustos 2015)

bulunduğu güncel bir bölüm olmuştur. Öğretmen ve öğrencilerin haberdar olması gereken projeler, yarışmalar, etkinlikler vb. konularla ilgili haberler bu bölümde yayınlanmaktadır. Okullar ve öğretmenler kendileri ile ilgili haberleri EBA’ da paylaşabilmekte veya diğer okulların haberlerini takip edebilmektedirler⁴⁵.

4.3.2. EBA E-İçerik Bölümü

Öğretmenlerin derslerde kullanmaları için kaynak materyaller sunulmaktadır. İçerik bölümü dört başlık altında toplanmıştır.

a) EBA’da E-İçerik Bölümü: YEĞİTEK tarafından öğretmenlerin kullanımı için gerekli kaynakların toplandığı bölümdür. İçinde uygulamalar, deneme sınavları, matematik araçları, derslerle ilgili sözlükler, atlaslar, ebru sanatı ile ilgili uygulamalar, temel eserler, İngilizce dersi için dinleme etkinlikleri, Çanakkale ile ilgili görseller, Kuran-ı Kerim dersleri, deneyleri içine alan birçok kaynak bulunmaktadır.

b) Herkes İçin Bölümü: Öğrenci ve öğretmenlere yönelik hizmet veren sitelere EBA kullanıcı adı ve şifresiyle hizmet alabilecekleri sitelerin yer aldığı bölümdür. Bu bölümde işitme engelliler için alternatif iletişim sistemi, Araba Kulübü, British Council, Da Vinci Learning, Trafik Çocuk, Bizim Yayıncılık, Khan Academy, Türk Kızılay’ı, Kubbealtı Lügati, anne çocuk eğitimi, Elifba, Yenilikçi Tarih Öğretimi gibi birçok sitenin linki verilmektedir.

c) Öğretmenler İçin: Öğretmenlerin yönelik hizmet veren sitelere EBA kullanıcı adı ve şifresiyle hizmet alabilecekleri sitelerin yer aldığı bölümdür. Bu bölümde VİTAMİN eğitim portalı, Okyanus, Eksen, Ata, Esen, Çözüm, Final, Özer vs... gibi birçok yayın bulunmaktadır.

d) Kamu İçerikleri: Bakanlıklar bünyesinde kamuya hizmet veren sitelerin linklerinin bulunduğu bölümdür. Bu bölümde antik kentler, müzeler, sanal gezinti, şehirlerimiz, turizm, Türkiye Yazmaları, UNESCO Dünya Miras Listesi’nin bulunduğu linkler bulunmaktadır. EBA sitesi E-İçerik bölümünde kullanıma sunulan dokümanlara, öğrencilere dağıtılan tabletlerde bulunan EBA Market uygulamasıyla kolayca ulaşılabilir. Sunulan içerik sayısı an itibariyle yeterli olmamakla birlikte gün geçtikçe artmaktadır. Sınıflarda bulunan

⁴⁵<http://www.eba.gov.tr/> (Erişim: Ağustos 2015)

akıllı tahtalarla da bu bölüme ulaşarak dersler daha verimli işlenebilmesi için gerekli ortam hazırlanmaya çalışılmaktadır⁴⁶.

4.3.3. EBA E-Dergi

Ders içi ve ders dışı etkinliklerde kullanıma uygun olan dergilere erişim sağlanan bölümdür. Kullanıcılara takip edebilecekleri dergiler bir arada sunulmuştur. Kullanıcılar dergileri pdf formatında bilgisayarlarına indirerek ister tabletlerinden ister bilgisayarlarından okuyarak diledikleri zaman faydalanabilmektedirler. Dergilerin bir başlık altında toplanıp kullanıcıya sunulması kullanıcıların haberleri olmayan ama faydalanabilecekleri dergilerden haberdar olmalarını da sağlamaktadır. Bu bölümde 567 tane Bilim Teknik Dergisi, 601 çocuk dergisi, 119 kurumsal dergi, 203 okul dergisi, 20 genel dergi, 22 İl Millî Eğitim Müdürlüklerine ait dergi bulunmaktadır. FATİH Projesi kapsamında dağıtılacak tabletleri kullanarak öğrenciler EBA'da yayınlanan dergileri indirip takip edebilmektedirler. Okul dergilerini EBA'ya gönderip yayınlatan okullar ise daha geniş bir kitleye dergilerini ulaştırabilmektedirler⁴⁷).

4.3.4. EBA E-Kitap

Her ders için ayrı kitabın taşınması, öğrencilerin çantalarını kitapla doldurmaktadır. Ağır çantaları her gün taşımak zorunda kalmaları, çocukların zamanla sağlıklarını dahi bozabilmektedir. FATİH Projesiyle beraber eğitimde teknolojik cihazların kullanılmasıyla kitaba olan zorunluluğun azalması hedeflenmiştir. Bu yüzden teknolojik cihazlar kullanılmak üzere eğitsel içerikler hazırlanmaya başlanmıştır. İlk adım olarak hazırda bulunan eğitsel içerikler yani kitaplar elektronik cihazlarda kullanılacak formatlara çevrilmiştir. Bu yeni kitap formatına ise e-kitap denilmiştir.

E-Kitap basılı benzerinin tüm özelliklerini (kâğıt hariç) kapsamakla birlikte, ek olarak ses, görüntü, film, çoklu ortam bağlantıları ile etkileşimli bağlantıları da içeren 24 sayısal formata çevrilmiş bilgisayarda veya özel tasarlanmış el araçlarında okunabilen/izlenebilen bir medya formatıdır. Elektronik kitaplar bilgi ile etkileşimde yeni tarzlar bulmak için genişleme ve keşif fırsatları göstermektedir. Elektronik kitaplar; okumayı, problem çözme ve kendi kendini

⁴⁶ <http://www.eba.gov.tr/> (Erişim: Ağustos 2015)

⁴⁷ <http://www.eba.gov.tr/> (Erişim: Ağustos 2015)

değerlendirmeyi içeren faydalı öğrenme aktivitelerini içermektedir. (De Jong, 2003). Kitaplar sınıflara bölümlere göre farklı kategorilere ayrılmaktadır. Ders kitapları alfabetik bir sırada verilmiştir. Yine bu bölümde 123 farklı dersin e-kitapları bulunmaktadır. Sadece meslek liselerinde verilen derslerin e-kitaplarının bulunduğu bu bölümde 2015 yılı itibariyle 11 farklı dersin Meslek Dersleri Kitapları adı altında e-kitabı bulunmaktadır. Okullarda okutulan kitapların alternatifi ve destekleyicisi olarak yayın evleri tarafından hazırlanmış kitapların yanında, 100' den fazla kültür kitabı bulunmaktadır⁴⁸.

4.3.5. EBA E-Video

Videolar, öğrenirken görme ve işitme duyularına dayalı eğitim için destek sunması bakımından çoklu öğrenme ortamı olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin öğrenme etkinliğinde önem taşıyan ders materyalleri EBA e-video sayesinde sunulan hizmetlerle daha zengin hale gelmiştir. Video hem göze hem de kulağa aynı anda hitap edebilen, böylelikle öğrenenin derse karşı olan ilgi ve dikkatini çeken, öğrenmedeki başarı düzeyini yükselten bir iletişim aracıdır. Videoyla öğrenme, bireysel öğrenme olanağı ve zaman - mekân açısından bağımsız öğretim ortamı yaratma olanağı sunan etkin bir öğretim materyali olduğunu belirten Orhan ve Akkoyunlu (1999) video ile öğretimin, öğretim sürecine katkısını aşağıdaki biçimde özetlemişlerdir:

- 1) Görsel ve işitsel duyu organlarına eş zamanlı harekete geçirmektedir.
- 2) Öğrenme etkinliğinin sadece sınıflarda ve ders zamanına bağımlı olmaktan kurtarmaktadır.
- 3) Evde video seyredirken öğrencinin öğrenmesine imkân vermektedir.
- 4) Öğrenilmesi gereken konuların sunumunda etkin bir düzenleme ve sınıflandırma yapılmasını sağlamaktadır.
- 5) Videolar sayesinde görüntü ve sesin aynı anda verilmesi öğrenmenin kalıcı olmasında etkin bir rol oynamaktadır.
- 6) Soyut bilgilerin somutlaştırılmasına yardımcı olarak öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlamaktadır.

⁴⁸ <http://www.eba.gov.tr/> (Erişim: Ağustos 2015)

7) Videolar internet üzerinden kolay bir şekilde sunulup dağılabilmektedir.

EBA'nın sunmuş olduğu eğitsel içeriklerin en önemli kısmını videolar oluşturmaktadır. Video bölümü hem sayısal hem de içerik açısından en zengin bölümlerdedir. Yaşam Boyu başlığında 2225, Uzem 101, EBA 20, Mesleki ve Seçmeli Derslerle ilgili 711, Khan Akademi başlığında 2785, 1. Sınıftan 12. Sınıfa kadar bölümlere ayrılmış 3.382 kitap yer almaktadır⁴⁹.

4.3.6. EBA E-Ses

EBA, Ses modülüne eğitim amaçlı her konuda işitsel öğeler eklenebilmektedir. EBA Ses'te, eğitimle ilgili her türlü paylaşım özgürce yapılmaktadır. EBA üyeleri tüm paylaşımlarından, paylaştıkları tüm bilginin niteliğinden ve içeriğinden sorumlu tutulmaktadır. Bunun paylaşılan ses verilerinin de sakıncalı olup olmadığı sıkça denetlenmektedir. Eklenecek işitsel materyal, EBA Ses yapısındaki konu başlıklarına uygun nitelikte, eğitim içerikli olmaktadır. İşitsel materyaller, tüm öğrenci, öğretmen ve eğitim paylaşımcılarının yararlanabileceği, işitsel eğitimi zenginleştirici nitelikte olması gerekmektedir. İşitsel materyalde verilen bilgilerin doğru olması gereklidir. Yanlış bilgi içeren materyallerin sorumluluğu materyali gönderen kişiye ait olmaktadır. Yanlışlık tespit edildiğinde yanlış bilgi içeren materyaller siteden kaldırılmaktadır⁵⁰.

4.3.7. EBA E-Görsel

EBA Sitesinde yer alan görsel bölümü en çok dosyanın bulunduğu bölümdür. 60.000 aşkın görselle diğer bölümlerden çok daha fazla dosya içermektedir. Bu bölüm sayesinde sitede bulunan ilginizi çekebilecek farklı resimler görülebilmektedir. Her konu ile ilgili binlerce resim bulunmaktadır. İstenirse son eklenenler butonu tıklanarak siteye eklenen son resimler takip edilebilmektedir.

EBA'ya eklenecek görseller, EBA Görselin yapısındaki konu başlıklarına uygun nitelikte, eğitim içerikli olması gerekmektedir. Görseller, tüm öğrenci, öğretmen ve eğitim paylaşımcılarının yararlanabileceği, görsel havuzu zenginleştirici

⁴⁹ <http://www.eba.gov.tr/> (Erişim: Ağustos 2015)

⁵⁰ <http://www.eba.gov.tr/> (Erişim: Ağustos 2015)

nitelikte seçilmektedir. Görselde verilen bilgilerin doğru olması gerekmektedir. Görsel metnin dili kesin ifadeler taşımaktadır. Bilgiler, Türkçe dilbilgisi kurallarına uygun olarak yazılmaktadır. Sitedeki görseller sadece öğretmen ve öğrencilerin kullanımına yönelik olarak yayınlanmaktadır⁵¹.

4.3.8. EBA Tartışalım

EBA’da Tartışalım bölümü kullanıcıların hızlı ve etkin bir şekilde birbirleriyle bilgi alışverişi yapabildikleri bir bölümdür. EBA’ ya kullanıcı adı ve şifreyle giriş yapıldığında Tartışalım bölümündeki konulara cevap yazabilmekte ve tartışma konusu eklenebilmektedir. Tartışalım bölümünde konular için hızlı sınıflandırma bölümlerinde kategorilere ayrılmıştır. Bu kategoriler “Konular, Tartışılmayanlar, Etiketler, Favorilerim bölümlerinden oluşmaktadır.

Konular: Bu bölümde bütün konular sınıflandırılmaktadır.

Tartışılmayanlar: Bu bölümde eklenmiş ama hiç cevap almamış sorular ve konular bulunmaktadır.

Etiketler: Bu bölümde aranan etiketteki sorular sınıflandırılmaktadır.

Favorilerim: Bu bölümde kullanıcı soruyu takibe alarak hızlı bir şekilde tekrar o soru ile ilgili konuya ulaşılabilir. Soru sayısında sınır olmadığı için sınıflandırmanın önemi artmaktadır. Sorular gördükleri ilgilere göre de sınıflandırılmaktadır. Gösterilen ilgiye göre şu başlıklarda sınıflanır: “Yeni Eklenenler, En Çok Cevaplananlar, En Çok Oylananlar⁵².” EBA sürekli yenilenmektedir. Verilen sayı verileri de buna bağlı olarak değişmektedir. Verilerle ilgili bilgiler Ağustos 2015 göre düzenlenmiştir (Güvendi, 2014: 22-26).

⁵¹ <http://www.eba.gov.tr> (Erişim: Ağustos 2015)

⁵² <http://www.eba.gov.tr/> Erişim: Ağustos 2015

5. FATİH PROJESİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ

Bu bölümde e-devlet uygulamasının eğitimdeki devamı olan FATİH Projesi'nin Aydın'daki okullarda uygulanması ve bu uygulamanın kamuya yararı incelenmiştir. FATİH Projesi'nin Aydın'daki eğitime katkılarının araştırılması, varsa eksik yönlerinin belirlenerek projenin daha başarılı olması ve kamuya faydası araştırılmaya çalışılmıştır.

FATİH Projesi'nin Aydın'daki okullarda uygulanmasının araştırılması, FATİH Projesi'nin varsa eksikliklerinin tespit edilip projenin uygulanmasında daha başarılı olabilmesi için öğrenci ve öğretmenlerin değerlendirmelerinin belirlenip kamuya daha faydalı hale getirilmesi tez çalışmanın amacını oluşturmuştur. Aydın'daki belirlenen okullarda, öğretmen ve öğrencilerle anket çalışması yapılmıştır.

5.1. Aydın'da Milli Eğitimin Genel Görünümü

Tablo 5.1. Türkiye geneli ve Aydın İli toplam nüfus.

YILLAR	TÜRKİYE GENİLİ TOPLAM NÜFUS	AYDIN İLİ TOPLAM NÜFUS
2007	70.586.256	946.971
2008	71.517.100	965.500
2009	72.561.312	979.155
2010	73.722.988	989.862
2011	74.724.269	999.163
2012	75.627.384	1.006.541
2013	76.667.864	1.020.957
2014	77.695.904	1.041.979

Tablo 5.2. Türkiye geneli ve Aydın İli eğitim durumu.

2013-2014 Yılı	Türkiye Ortalaması	Aydın İl'indeki Ortalama
Öğrenci Başına Düşen Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	19	15
Okullaşma Oranı	%99,57	%99,80
Ortaöğretimde Teorik Yaş Grubun Bulunan Öğrencilerin Net Okullaşma Oranı	%76,65	%80,05
6 Yaş ve Üzeri Nüfus İçinde Okuma Yazma Bilenlerin Oranı	%96,13	%97,43
Okuma Yazma Bilenler Cinsiyete Göre İncelendiğinde 6 Yaş Ve Üzeri Nüfus İçinde Yer Alan Kadınların Okuma Yazma Bilme Oranı	%93,56	%95,83
Okuma Yazma Bilenler Cinsiyete Göre İncelendiğinde 6 Yaş Ve Üzeri Nüfus İçinde Yer Alan Erkeklerin Okuma Yazma Bilme Oranı	%98,68	%99,05

2013-2014 yıllarında ilkokulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 15'tir. Bu değer 19 olan Türkiye değerinin altındadır. Bu dönemde Aydın İl'inde net okullaşma oranı %99,80 olmuştur. Aydın bu değer ile %99,57 olan Türkiye ortalamasının üstünde olmuştur. Aydın İl'inde ortaöğretimde teorik yaş grubun bulunan öğrencilerin net okullaşma oranı %80,05 olmuştur. Türkiye'de ortaöğretimde teorik yaş grubun bulunan öğrencilerin net okullaşma oranı %76,65 olmuş ve Aydın İli Türkiye ortalamasının üstünde kalmıştır⁵³.

2014 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre oluşan Ulusal Eğitim İstatistikleri ayrıntılı olarak incelendiğinde, Aydın İl'imizde: 6 yaş ve üzeri nüfus içinde okuma yazma bilenlerin oranı %97,43'tür. Bu değerle Aydın İli okur-yazar oranının en yüksek olduğu 12. il olmuştur. Türkiye genelinde 6 yaş ve üzeri nüfus içinde okuma yazma bilenlerin oranı %96,13'tür. Kadınların %95,83'ü erkeklerin %99,05'i okuma yazma biliyor. Okuma yazma bilenler cinsiyete göre incelendiğinde 6 yaş ve üzeri nüfus içinde yer alan kadınların %95,83'ü erkeklerin ise %99,05'i okuma yazma bilmektedir.

⁵³ <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?method=temelist> Erişim: 27.12.2015

Tablo 5.3 Aydın İl’inde okullaşma oranları.

Aydın İl’inde Okullaşma Oranları	
14-17 Yaş Grubunda Okur–Yazar Oranını	% 100
65 Yaş Üstü Grubun Okur–Yazar Oranını	%86,25
Aydın İl Genelinde Devlet Ait Lise Sayısı	95
Aydın İl Genelinde Devlet Ait Liselerdeki Öğretmen Sayısı	3861
Aydın İl Genelinde Devlet Ait Liselerdeki Öğrenci Sayısı	48153
Türkiye Genelinde İller Arasındaki Üniversiteyi Kazandırmadaki Aydın İl’inin Sırası	5

Türkiye genelinde ise bu oran kadınlar için %93,56 iken, erkekler için %98,68 olarak gerçekleşmiştir. En yüksek okuryazar oranı 14-17 yaş grubudur. Aydın İl’inde 14-17 yaş grubunda okuryazar oranını %100’dür. Okur-yazar oranının en düşük olduğu yaş grubu ise %86,25 ile 65 yaş ve üstüdür.

Aydın İl’inde en çok ilkokul mezunu bulunmaktadır. 15 yaş ve üzeri nüfus bitirilen eğitim düzeyine göre incelendiğinde ilk sırayı %32,79 ile ilkokul mezunları alırken, ilkokul mezunlarını %19,31 ile Lise veya dengi okul mezunları takip etmektedir. Doktora mezunlarının oranı %0,21 olurken yüksek lisans mezunlarının oranı %0,67 yüksekokul ve fakülte mezunlarının oranı da %12,42 olmuştur.

Aydın İli genelinde ilçeleriyle birlikte 95 tane devlete ait lise bulunmaktadır. Bu okullarda toplam 3861 öğretmen görev yapmakta, 48153 öğrenci eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu liseler fen lisesi, sosyal bilimler lisesi, Anadolu liseleri, meslek lisesi ve çok programlı lise gibi kategorilere ayrılmaktadır. Düz liseler yerlerini Anadolu liselerine bırakmıştır. Meslek liseleri ve çok programlı liseler daha çok ara eleman yetiştirirken; fen liseleri, sosyal bilimleri lisesi ve Anadolu liseleri öğrencilerini üniversiteye yönlendirmektedirler. Aydın İli Türkiye’deki iller arasında üniversite kazandırma oranları olarak ilk beşe girmektedir. Aydın’ın merkez ilçesi olan Efeler İlçesi’nde toplam 20 lise bulunmaktadır. Aydın’ın nüfus bakımından en kalabalık ikinci ilçesi Nazilli’de ise toplam 12 lise bulunmaktadır⁵⁴.

⁵⁴ <http://aydin.meb.gov.tr/> Erişim: Kasım 2015

5.2. Aydın İli'ndeki FATİH Projesi Uygulamaları

Türkiye genelinde Aydın İl'indeki 3 okul (Aydın Adanan Menderes Anadolu Lisesi, Nazilli Lisesi ve Nazilli Atatürk Anadolu Lisesi) ülkemizdeki okullar arasında 2'nci 100 pilot okul uyulması içinde yer almıştır. 2012'nin Mart ayında aynı anda bu üç okulda FATİH Projesi ilgili alt yapı çalışmaları başlamıştır. İlk etapta okulların internet alt yapılarının oluşturulması doğrultusunda fiber kablolar okullara döşenmiştir. Bu çalışmalar okullarda iki yıl sürmüştür. Fiber internet kabloları ve elektrik aksamları okullarımızdaki bütün sınıflara döşenmiştir. Düz yazı tahtaları kaldırılıp, FATİH Projesi kapsamında yüklenici firma tarafından akıllı tahtalar bütün sınıflara kurulmuştur. Bu tahtaların eğitimi için bilgisayar öğretmenleri görevlendirilerek bilgisayar öğretmenliğinin ismi de "Bilgi Teknoloji Öğretmenliği" olarak değiştirilmiştir. Bilgi Teknoloji öğretmenleri, gerekli eğitimleri aldıktan sonra akıllı tahtaların kullanımıyla ilgili olarak öğretmenlere yönelik eğitimler düzenlemiştir. Bilgi Teknoloji öğretmenleri tarafında formatörlük kursları verilmiştir. Bilgi Teknoloji öğretmeni olmayan okullarda, akıllı tahtalar ve tabletlerin kullanımında öğretmene ve öğrenciye rehber olabilecek öğretmenler yetiştirilmiştir. Akıllı tahtalar ile öğretmenlerin 40 dakikalık dersi öğrencileriyle birlikte dolu dolu geçirebilmesi, görsellik öğretimde etkin bir şekilde kullanarak öğrencinin derse yönelik güdülenmesinin sağlanması dikkatini canlı tutulması hedeflenmiştir.

Daha sonra Adanan Menderes Anadolu Lisesi'nde, Nazilli Lisesi'nde ve Nazilli Atatürk Anadolu Lisesi'nde öğrenim görmekte olan 9.Sınıf öğrencilerine tablet bilgisayar dağıtılmıştır. Tabletler sayesinde öğrencilerin Bilişim Teknolojisini küçük yaşlarda öğrenmeleri ve öğrencileri çantalarındaki kitap yükünün de azaltılması amaçlanmıştır. Daha sonraki yıllarda ise Aydın'daki 51 liseye fiber internet ağı döşenerek 9.sınıflarına tablet dağıtılmıştır. Aydın'da FATİH Projesi ile ilgili çalışmalar 3 yıl önce başlamış, bugün bütün liselerde, ortaöğretim okullarında ve ilköğretim okullarında sürmektedir. FATİH Projesi ile ilgili çalışmalar sonucunda Aydın İl'inde 51 lisede, sınıflara akıllı tahtaların takılmasında tabletlerin dağıtılmasına kadar olan süreç tamamlanmıştır.

5.2.1. FATİH Projesi- Aydın İli'ndeki Anket Çalışması

Anket çalışmaları Aydın'daki 17 ilçenin 12'sinde yapılmıştır. Anket çalışması 11.05.2015-29.05.2015 tarihleri arasında yapılmış üç hafta sürmüştür.

Anket çalışmaları sırasında 1500 km yol gidilmiş 346 öğretmene ve 1336 öğrenciye ulaşılmıştır. Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Aydın'daki okul-öğretmen-öğrenci sayıları, FATİH Projesi tamamlanan okul listeleri, tablet dağıtılan öğretmen ve sayıları ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Tablo 5.4. Aydın ve ilçelerindeki liseler, öğrenci ve öğretmen sayıları.

AYDIN VE İLÇELERİNDEKİ LİSELER, ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN SAYILARI				
	İlçe	Lise Adı	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
1	Bozdoğan	Bozdoğan Anadolu Lisesi	24	378
2	Bozdoğan	Bozdoğan İsmet Sezgin Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	71	673
3	Buharkent	Buharkent Çok Programlı Anadolu Lisesi	22	220
4	Çine	Akçaova Anadolu Lisesi	16	147
5	Çine	Çine 70. Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	21	287
6	Çine	Çine Anadolu İmam Hatip Lisesi	21	223
7	Çine	Çine Anadolu Lisesi	28	361
8	Çine	Çine Madran Anadolu Lisesi	23	343
9	Çine	Çine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	39	503
10	Çine	Çine Muhsin Kalkan Ticaret Meslek Lisesi	26	347
11	Çine	Mehmet Emin Ünal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	29	381
12	Çine	Mehmet Tuncer Anadolu Lisesi	42	521
13	Didim	Didim Anadolu Lisesi	38	502
14	Didim	Didim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	46	1040
15	Didim	Esra Karakaya Anadolu Lisesi	35	467
16	Didim	Zeynep-Mehmet Dönmez Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	34	384
17	Efeler	Adnan Menderes Anadolu Lisesi	53	778
18	Efeler	Aydın Anadolu İmam Hatip Lisesi	96	1430
19	Efeler	Aydın Atatürk Anadolu Lisesi	60	755
20	Efeler	Aydın Fen Lisesi	26	236
21	Efeler	Aydın Lisesi	94	1103
22	Efeler	Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	118	1347
23	Efeler	Aydın Sosyal Bilimler Lisesi	26	293
24	Efeler	Aydın Yüksel Yalova Güzel Sanatlar Lisesi	37	235
25	Efeler	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	76	818
26	Efeler	Dalama Çok Programlı Anadolu Lisesi	12	100
27	Efeler	Efeler Anadolu Lisesi	75	842
28	Efeler	Emel-Mustafa Uşaklı Anadolu Lisesi	65	817
29	Efeler	Güzelhisar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	33	461
30	Efeler	Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	36	322
31	Efeler	Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	144	2697

Tablo 5.4. Aydın ve ilçelerindeki liseler, öğrenci ve öğretmen sayıları.(devamı)

32	Efeler	Murat-Hale Küçüköğlü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	40	564
33	Efeler	Osmangazi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	61	887
34	Efeler	Süleyman Demirel Anadolu Lisesi	48	570
35	Efeler	Umurlu Çok Programlı Anadolu Lisesi	27	356
36	Efeler	Zübeyde Hanım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	92	974
37	Germencik	Germencik Anadolu Lisesi	42	458
38	Germencik	Germencik Çok Programlı Anadolu Lisesi	35	745
39	Germencik	Ortaklar Anadolu Lisesi	13	203
40	Germencik	Ortaklar Fen Lisesi/ Anadolu Öğretmen Lisesi	40	546
41	İncirliova	Acarlar Çok Programlı Anadolu Lisesi	17	188
42	İncirliova	Aydın İncirliova Spor Lisesi	19	215
43	İncirliova	İncirliova Ahmet Çallıoğlu Çok Programlı Anadolu Lisesi	45	526
44	İncirliova	İncirliova Anadolu Lisesi	23	263
45	İncirliova	İED Özel Ege Anadolu Lisesi	17	27
46	Karacasu	Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesi	15	163
47	Karacasu	Karacasu Mesleki Ve Teknik Eğitim Merkezi	33	232
48	Karacasu	Kırçıçeği Anadolu Lisesi	21	318
49	Karpuzlu	Karpuzlu Anadolu Lisesi	15	154
50	Koçarlı	Koçarlı Anadolu Lisesi	28	336
51	Koçarlı	Mustafa Keziban Küçüköğlü Çok Programlı Anadolu Lisesi	30	436
52	Köşk	Köşk Anadolu İmam Hatip Lisesi	4	53
53	Köşk	Köşk Anadolu Lisesi	20	179
54	Köşk	Köşk Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi	14	163
55	Kuşadası	Ada Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi	42	507
56	Kuşadası	Adviye-Ertuğrul Acun Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi	14	205
57	Kuşadası	Ayşıl-Oğuz Başöz Çok Programlı Anadolu Lisesi	19	184
58	Kuşadası	Derici Mustafa Gürbüz Anadolu Lisesi	46	583
59	Kuşadası	Güvercinada Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi	50	417
60	Kuşadası	Kuşadası Hasan-Fatma Önal Anadolu Lisesi	24	265
61	Kuşadası	Kuşadası Makbule Hasan Uçar Anadolu Lisesi	21	253
62	Kuşadası	Kuşadası Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi	62	711
63	Kuşadası	Şehit Kaya Aldoğan Anadolu Lisesi	49	681
64	Kuşadası	Şukufe Cemal Özbaş Çok Programlı Anadolu Lisesi	19	181
65	Kuyucak	Horsunlu Çok Programlı Anadolu Lisesi	6	82
66	Kuyucak	Kuyucak Anadolu Lisesi	24	356
67	Kuyucak	Kuyucak Çok Programlı Anadolu Lisesi	35	325
68	Kuyucak	Pamukören Anadolu Lisesi	15	200
69	Nazilli	İbn-i Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	34	365
70	Nazilli	Nahit Menteşe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	80	1019
71	Nazilli	Nazilli 50. Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	57	649
72	Nazilli	Nazilli Anadolu İmam Hatip Lisesi	56	795

Tablo 5.4. Aydın ve ilçelerindeki liseler, öğrenci ve öğretmen sayıları.(devamı)

73	Nazilli	Nazilli Anadolu Lisesi	46	698
74	Nazilli	Nazilli Atatürk Anadolu Lisesi	50	637
75	Nazilli	Nazilli Fen Lisesi	24	290
76	Nazilli	Nazilli Lisesi	52	761
77	Nazilli	Nazilli Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi	46	557
78	Nazilli	Nazilli Menderes Anadolu Lisesi	51	778
79	Nazilli	Nazilli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	123	1182
80	Nazilli	Nazilli Sosyal Bilimler Lisesi	34	466
81	Söke	Adnan Menderes Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	36	548
82	Söke	Bağarası Çok Programlı Anadolu Lisesi	19	354
83	Söke	Fatma Tüzzehra Orhun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	42	429
84	Söke	Söke Anadolu İmam Hatip Lisesi	42	544
85	Söke	Söke Anadolu Lisesi	67	925
86	Söke	Söke Cafer Efe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	63	693
87	Söke	Söke Cumhuriyet Anadolu Lisesi	47	615
88	Söke	Söke Hilmi Fırat Anadolu Lisesi	48	600
89	Söke	Söke Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	90	974
90	Söke	Söke Ticaret Borsası Suat Orhon Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	38	424
91	Söke	Söke Yavuz Selim Anadolu Lisesi	39	463
92	Sultanhisar	Atca Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	25	165
93	Sultanhisar	Atça Anadolu Lisesi	21	224
94	Sultanhisar	Yasemin Lütffiye Anadolu Lisesi	21	259
95	Yenipazar	Yenipazar Anadolu Lisesi	19	222
		TOPLAM	3861	48153

Aydın İli ve ilçelerinde 95 lise bulunmaktadır. Bu liselerde 3861 öğretmen görev yapmakta ve 48153 öğrenci öğrenim görmektedir. En fazla lise Aydın'ın merkez ilçesi olan Efeler' dendir. Efeler İlçesi'nde toplam 20 lise bulunmaktadır. Aydın'ın nüfus bakımından en kalabalık ikinci ilçesi Nazilli'de ise toplam 12 lise bulunmaktadır.

Tablo 5.5. İlçelerdeki Liselere Göre Toplam Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı

İLÇELERE GÖRE OKUL, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ DAĞILIMI				
	İlçe	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Bozdoğan	2	95	1051
2	Buharkent	1	22	220
3	Çine	9	245	3113
4	Didim	4	153	2393
5	Efeler	20	1219	15585
6	Germencik	4	130	1952
7	İncirliova	5	121	1219
8	Karacasu	3	69	713
9	Karpuzlu	1	15	154
10	Koçarlı	2	58	772
11	Köşk	3	38	395
12	Kuşadası	10	346	3987
13	Kuyucak	4	80	963
14	Nazilli	12	653	8197
15	Söke	11	531	6569
16	Sultanhisar	3	67	648
17	Yenipazar	1	19	222
	TOPLAM	95	3861	48153

149.816 kişi ile Aydın'ın nüfusu en kalabalık ilçesi olan Nazilli'de 12 lise, 653 öğretmen, 8197 öğrenci bulunmaktadır. Merkez ilçe olan Efeler'de ise 20 lise, 1219 öğretmen ve 15585 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 5.6. İlçelere Göre Tablet Dağıtılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı ve Anket Yapılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.

İLÇELERE GÖRE TABLET DAĞITILAN OKUL, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ DAĞILIMI VE ANKET YAPILAN OKUL, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ SAYILARI						
	İlçesi	Kurum Adı	TABLET DAĞITILAN ÖĞRETMEN SAYISI	ANKET YAPILAN TOPLAM ÖĞRETMEN SAYISI	TABLET DAĞITILAN ÖĞRENCİ SAYISI	ANKET YAPILAN TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
1	Bozdoğan	Bozdoğan Anadolu Lisesi	23	12	119	52
2	Çine	Akçaova Anadolu Lisesi	10		45	
3	Çine	Çine Anadolu İmam Hatip Lisesi	17	11	85	67
4	Çine	Çine Anadolu Lisesi	26		136	
5	Çine	Çine Madran Anadolu Lisesi	24		101	
6	Çine	Mehmet Tuncer Anadolu Lisesi	40	12	143	58
7	Didim	Didim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	39		145	
8	Didim	Esra Karakaya Anadolu Lisesi	34		102	
9	Efeler	Adnan Menderes Anadolu Lisesi	58		204	
10	Efeler	Aydın Anadolu İmam Hatip Lisesi	99	20	630	69
11	Efeler	Aydın Atatürk Anadolu Lisesi	66		192	
12	Efeler	Aydın Fen Lisesi	26	11	60	57
13	Efeler	Aydın Lisesi	98		269	
14	Efeler	Aydın Sosyal Bilimler Lisesi	30	15	47	45
15	Efeler	Aydın Yüksel Yalova Güzel Sanatlar Lisesi	37		61	
16	Efeler	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	77	14	132	67
17	Efeler	Dalama Çok Programlı Anadolu Lisesi	12		29	
18	Efeler	Efeler Anadolu Lisesi	77		215	
19	Efeler	Emel-Mustafa Uşaklı Anadolu Lisesi	67	22	245	51

Tablo 5.6. İlçelere Göre Tablet Dağıtılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı ve Anket Yapılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları. (devamı)

20	Efeler	Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu L.	36		128	
21	Efeler	Süleyman Demirel Anadolu Lisesi	47		135	
22	Germencik	Germencik Anadolu Lisesi	43		138	
23	Germencik	Ortaklar Anadolu Lisesi	16		59	
24	Germencik	Ortaklar Fen Lisesi/ Anadolu Öğretmen Lisesi	44	14	173	67
25	İncirliova	Aydın İncirliova Spor Lisesi	17		71	
26	Karacasu	Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesi	13	7	23	21
27	Karacasu	Kırçiçeği Anadolu Lisesi	18	11	104	59
28	Karpuzlu	Karpuzlu Anadolu Lisesi	13		124	
29	Koçarlı	Koçarlı Anadolu Lisesi	30		109	
30	Köşk	Köşk Anadolu Lisesi	19	10	78	68
31	Kuşadası	Derici Mustafa Gürbüz Anadolu Lisesi	54		140	
32	Kuşadası	Kuşadası Hasan-Fatma Önal Anadolu Lisesi	27	18	62	60
33	Kuşadası	Kuşadası Makbule Hasan Uçar Anadolu Lisesi	22		68	
34	Kuşadası	Şehit Kaya Aldoğan Anadolu Lisesi	45		281	
35	Kuyucak	Kuyucak Anadolu Lisesi	43	10	169	38
36	Kuyucak	Pamukören Anadolu Lisesi	15	8	64	45
37	Nazilli	Nazilli Anadolu İmam Hatip Lisesi	76	17	295	66
38	Nazilli	Nazilli Anadolu Lisesi	43		169	
39	Nazilli	Nazilli Atatürk Anadolu Lisesi	51	18	170	56
40	Nazilli	Nazilli Fen Lisesi	19	14	60	50
41	Nazilli	Nazilli Lisesi	56		220	

Tablo 5.6. İlçelere Göre Tablet Dağıtılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı ve Anket Yapılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları. (devamı)

42	Nazilli	Nazilli Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi	49	18	159	89
43	Nazilli	Nazilli Menderes Anadolu Lisesi	47		176	
44	Nazilli	Nazilli Sosyal Bilimler Lisesi	33	19	133	64
45	Söke	Söke Anadolu İmam Hatip Lisesi	36	19	194	38
46	Söke	Söke Anadolu Lisesi	72		347	
47	Söke	Söke Cumhuriyet Anadolu Lisesi	55		142	
48	Söke	Söke Hilmi Fırat Anadolu Lisesi	44	22	132	64
49	Söke	Söke Yavuz Selim Anadolu Lisesi	35		135	
50	Sultanhisar	Atça Anadolu Lisesi	21	11	67	40
51	Yenipazar	Yenipazar Anadolu Lisesi	17	13	69	45
		TOPLAM	2016	346	7354	1336

Aydın İl'inde FATİH Projesi kapsamında akıllı tahta kurulumu ve tablet dağıtımı 94 liseden 51 tanesinde tamamlanmıştır. Buharkent İlçesi'nde tahta ve tablet dağıtımı yapılmamıştır. Toplam 51 lisede akıllı tahta kurulumu tamamlanmış; 2016 öğretmene, 7354 öğrenciye tablet dağıtımı gerçekleştirilmiştir. BT'de alan araştırmasının evreni bu şekilde iken anketin örnekleminde 346 öğretmenle ve 1336 öğrenci ile anket çalışması yapılmıştır.

Tablo 5.7. İlçelere Göre Tablet Dağıtılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Dağılımı ve Anket Yapılan Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.

İLÇELERE GÖRE TABLET DAĞITILAN OKUL, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ DAĞILIMI VE ANKET YAPILAN OKUL, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ SAYILARI							
	İlçe	Tablet Dağıtılan Okul Sayısı	Anket Yapılan Okul Sayısı	Tablet Dağıtılan Öğretmen Sayısı	Anket Yapılan Öğretmen Sayısı	Tablet Dağıtılan Öğrenci Sayısı	Anket Yapılan Öğrenci Sayısı
1	Bozdoğan	1	1	23	12	119	52
2	Buharkent	0	0	0	0	0	0
3	Çine	5	2	117	23	510	125
4	Didim	2	0	73	0	247	0
5	Efeler	13	5	730	82	2347	289
6	Germencik	3	1	103	14	370	67
7	İncirliova	1	0	17	0	71	0
8	Karacasu	2	2	31	18	127	80
9	Karpuzlu	1	0	13	0	124	0
10	Koçarlı	1	0	30	0	109	0
11	Köşk	1	1	19	10	78	68
12	Kuşadası	4	1	148	18	551	60
13	Kuyucak	2	2	58	18	233	83
14	Nazilli	8	5	374	86	1382	325
15	Söke	5	2	242	41	950	102
16	Sultanhisar	1	1	21	11	67	40
17	Yenipazar	1	1	17	13	69	45
	TOPLAM	51	24	2016	346	7354	1336

Aydın'ının merkez ilçesi Efeler' de ve 13 okulda FATİH Projesi çalışmaları tamamlanırken 5 okulda anket çalışması yapılmış toplam 82 öğretmenle 282 öğrenciye ulaşılmıştır. Nazilli'de 8 okulda FATİH Projesi çalışmaları tamamlanırken, 5 okulda anket çalışması yapılmıştır. Toplam 86 öğretmenle 325 öğrenciye ulaşılmıştır.

Anket yapılan öğretmen ve öğrencilere 30 adet ifade yöneltilmiştir (Ek1. Öğrenci Anketi, Ek2.Öğretmen Anketi). Bu anket çalışmasında FATİH Projesi'nin etkinliği, amaçlarına ulaşma düzeyi e-devlet kapsamında kamuya yararlı olup olmadığını öğretmen ve öğrenciler gözüyle değerlendirilmiştir. FATİH Projesinin üç ayağı olan tablet, akıllı tahta, EBA ayrı ayrı değerlendirilmiştir. SPSS 22 WIN programı vasıtasıyla değerlendirilen otuz ifadenin tabloları da yine SPSS programı ile hazırlanmıştır. Program vasıtasıyla alınan verilerin bozulmaması için SPSS 22

WİN şekil ve tablo verileri kullanılmıştır. Öğretmen ve öğrenci verileri ayrı değerlendirilmiş ve şekil olarak da ayrı veriler alınmış, tabloda sayı ve yüzdeler karşılaştırma yapabilmek için bir arada verilmiştir.

Aydın İl'inde toplam 2016 öğretmene tablet dağıtılmıştır. Bu öğretmenlerin 346 ile anket çalışması yapılmıştır. Tablet dağıtılan öğretmenlerin %17'si ile anket çalışması yapılmıştır. 7354 öğrenciye tablet dağıtılmıştır. Tablet dağıtılan öğrencilerin %18'i ile anket çalışması yapılmıştır.

Tablo 5.8. Öğretmen anketi güvenilirlik oranı

Durum İşlem Özeti			
		N	%
Durum	Geçerli	345	99,7
	Hariç	1	,3
	Toplam	346	100,0
a. Listeden çıkanlar prosedürdeki çeşitliliğe dayanır.			
Güvenirlilik İstatistiği			
Cronbach's A		Madde Sayısı	
,784		30	

SPSS 22 WİN programına 346 öğretmene uygulanan 30 ifadenin bulunduğu anket çalışmasının güvenilirlik oranı %78,4 olmuştur. Bu da anket istatistikleri için güvenilir olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 5.9. Öğrenci Anketi Güvenirlilik Oranı

Durum İşlem Özeti			
		N	%
Durum	Geçerli	1334	99,9
	Hariç	2	,1
	Toplam	1336	100,0
a. Listeden çıkanlar prosedürdeki çeşitliliğe dayanır.			
Güvenirlilik İstatistiği			
Cronbach's Alpha		Madde Sayısı	
,863		30	

SPSS 22 WİN programına 1336 öğrenciye uygulanan 30 ifadenin bulunduğu anket çalışmasının güvenilirlik oranı %86,3 olmuştur. Bu da anket istatistikleri için çok güvenilir olarak değerlendirilmektedir.

Anket değerlendirilmesinde ilk bölümü öğretmen ve öğrencilerden alınan tanıma bilgileri oluşturmaktadır. Bu bilgilerinin alınmasında gerekçe ifadelerin

geniş bir kesime ulaşım ulaşımadığını değerlendirmek içindir. Öğretmenlerde farklı ilçelerde, farklı eğitim almış, farklı eğitim gruplarında çalışan 346 öğretmene ulaşılmıştır. Öğrencilerden de farklı ilçelerde, farklı gelir gruplarında, farklı okullarda öğrenim gören 1336 öğrenciye ulaşılmıştır.

FATİH Projesi'ni değerlendirirken özellikle tablet kullanımını ve akıllı tahta kullanımını birbirinde ayırmak gerekmektedir. Bunun için öğretmen öğrencilere yönetilen ifadeler üç grupta toplanmıştır. İlk 15 cümle tablet ile ilgili ifadelerden oluşturmuştur. 16. İfadeden 25. ifadeye kadar olan 10 ifade akıllı tahta ile ilgili olurken 25. ifadeden sonraki 5 ifade ise EBA ile ilgili olmuştur.

5.2.2. Öğretmen Tanıma Anketi Sonuçları

Anket hazırlanırken öğrenci ve öğretmenler hakkında ön bilgiler alınmıştır. Farklı alanda çalışan ve farklı kesimlerden öğrencilere eğitim veren öğretmenlere ulaşılamaya çalışılmıştır. Öğretmenler cinsiyet, görev süreleri, branşları, eğitim durumları, görev yaptıkları okul türleri ve ilçeleri bakımından sınıflandırılmıştır. Anket için hazırlanmış ifadelere verilen yanıtlar, aşağıda tabloleştirilmiştir.

Tablo 5.10. Anket Yapılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımları

Anket Yapılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımları				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
Kadın	170	49,1	49,1	49,1
Erkek	176	50,9	50,9	100,0
Total	346	100,0	100,0	

Tablo 5.10'da görüldüğü gibi 176 erkek öğretmen, 170 kadın öğretmenle anket yapılmıştır. Yapılan anketteki erkek ve kadın öğretmen oranı: %51 erkek, %49 kadın şeklinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.11. Anket Yapılan Öğretmenlerin Görev Süreleri

Anket Yapılan Öğretmenlerin Görev Süreleri				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
0-5 arası	32	9,2	9,2	9,2
6-10 arası	39	11,3	11,3	100,0
11-20 arası	154	44,5	44,5	53,8
21-25 arası	67	19,4	19,4	73,1
26 ve Üstü	54	15,6	15,6	88,7
Total	346	100,0	100,0	

Tablo 5.11’de anket yapılan öğretmenlerin görev süreleri belirlenmiştir. Göreve yeni başlamış öğretmenle 5 yıl arası görev yapan 32 öğretmenle anket yapılmıştır. Bu ifadeyi yanıtlayan öğretmenler arasında %9’luk dilimi oluşturmaktadır. 6 yıl ile 10 yıl çalışan 39 öğretmenle anket yapılmıştır. Bu ifadeyi yanıtlayan öğretmenler arasında %11’lik dilimi oluşturmaktadır. 11 yıl ile 20 yıl çalışan 154 öğretmenle anket yapılmıştır. Bu süresi grubu öğretmenler arasında %44 ile en büyük dilimi oluşturmaktadır. 21 yıl ile 25 yıl çalışan 67 öğretmenle anket yapılmıştır. Bu sorunun sorulduğu öğretmenler arasında %19’luk dilimi oluşturmaktadır. 26 yıl ve üstü çalışan 54 öğretmenle anket yapılmıştır. Bu ifadeyi yanıtlayan öğretmenler arasında %16’lık dilimi oluşturmaktadır.

Tablo 5.12. Anket Yapılan Öğretmenlerin Branşları

Anket Yapılan Öğretmenlerin Branşları				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
Almanca	6	1,7	1,7	1,7
Arapça	5	1,4	1,4	3,2
Beden Eğitimi	7	2,0	2,0	5,2
Bilişim Teknolojileri	6	1,7	1,7	6,9
Biyoloji	18	5,2	5,2	12,1
Coğrafya	24	6,9	6,9	19,1
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	20	5,8	5,8	24,9
Felsefe	8	2,3	2,3	27,2
Fizik	23	6,6	6,6	33,8
Fransız Dili Edebiyatı	1	0,3	0,3	34,1
İngilizce	43	12,4	12,4	46,5
Kimya	20	5,8	5,8	52,3
Matematik	55	15,9	15,9	68,2
Meslek Dersi	9	2,6	2,6	70,8
Müzik	4	1,2	1,2	72,0
Rehberlik ve Psikolojik Danışman	10	2,9	2,9	74,9
Resim	4	1,2	1,2	76,0
Tarih	22	6,4	6,4	82,4
Türk Dili ve Edebiyatı	61	17,6	17,6	100,0
Total	346	100,0	100,0	

Tablo 5.12’ de anket yapılan öğretmenlerin branş bazında dağılımları belirlenmiştir. 19 farklı branştan öğretmenle anket yapılmıştır. Branşlara göre dağılımda Almanca öğretmenin sayısı 6, oranı %1,7; Arapça öğretmenin sayısı 5, oranı %1,4; Beden Eğitimi öğretmenin sayısı 7, oranı %2; Bilişim Teknolojileri öğretmenin sayısı 6, oranı %1,7; Biyoloji öğretmenin sayısı 18, oranı %5,2; Coğrafya öğretmenin sayısı 24, oranı %6,9; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenin sayısı 20, oranı %5,8; Felsefe öğretmenin sayısı 8, oranı %2,3; Fizik öğretmenin sayısı 23, oranı %6,6; Fransız Dili Edebiyatı öğretmenin sayısı 1, oranı

%0,3; İngilizce öğretmenin sayısı 43, oranı %12,4; Kimya öğretmenin sayısı 20, oranı %5,8; Matematik öğretmenin sayısı 55, oranı %15,9; Meslek Dersi öğretmenin sayısı 9, oranı %2,6; Müzik öğretmenin sayısı 4, oranı %1,2; Rehberlik ve Psikolojik Danışman öğretmenin sayısı 10, oranı %2,9; Resim öğretmenin sayısı 4, oranı %1,2; Tarih öğretmenin sayısı 22, oranı %6,4; Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenin sayısı 61, oranı %17,6 olmuştur.

Tablo 5.13. Anket Yapılan Öğretmenlerin Eğitim Durumu.

Anket Yapılan Öğretmenlerin Eğitim Durumu				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
Doktora	2	,6	,6	,6
Yüksek Lisans	40	11,6	11,6	100,0
Lisans	302	87,3	87,3	87,9
Ön Lisans	2	,6	,6	88,4
Total	346	100,0	100,0	

Tablo 5.13’de anket yapılan öğretmenlerin eğitim durumlarındaki dağılım belirlenmiştir. Doktora, yüksek lisans, lisans, ön lisans olmak üzere 4 kategoride belirlenmiştir. Öğretmenlerden üniversitenden doktora programı mezunu olan öğretmen sayısı 2, Oranı %0,6; yüksek lisans mezunu olan öğretmen sayısı 40, Oranı %11,6; lisans mezunu olan öğretmen sayısı 302, oranı %87,3; ön lisans mezunu olan öğretmen sayısı 2, oranı %0,6 olarak belirlenmiştir.

Tablo 5.14. Anket Yapılan Öğretmenlerin Okul Türü

Anket Yapılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türü				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
Anadolu Lisesi	221	63,9	63,9	63,9
Fen veya Sosyal Bilimler Lisesi	50	14,5	14,5	78,3
Meslek Lisesi	75	21,7	21,7	100,0
Total	346	100,0	100,0	

Tablo 5.14’de anket yapılan öğretmenlerin görev yaptıkları okul türlerine göre dağılımları belirlenmiştir. Anadolu Lisesi, Fen veya Sosyal Bilimler Lisesi, Meslek Lisesi olmak üzere okullar 3 sınıfa ayrılmıştır.

Anket yapılan öğretmenlerden Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmen sayısı 221, oranı %63,9; fen veya sosyal bilimler lisesi görev yapan öğretmen sayısı 50, oranı %14,5; Meslek Lisesi Lisesinde görev yapan öğretmen sayısı 75, oranı %21,7 olmuştur. Bu anketin bu bölümünde Anadolu Lisesi öğretmenlerinin belirgin bir şekilde fazladır. Bunun nedenleri: Anadolu liselilerinin de sayı olarak diğer liseler fazla olması, FATİH Projesi kurulumları ilk olarak Anadolu liselerinden başlamış olması gösterilebilir.

Tablo 5.15 Anket Yapılan Öğretmenlerin İlçelere Göre Dağılımı.

Anket Yapılan Öğretmenlerin İlçelere Göre Dağılımı				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
Bozdoğan	11	3,2	3,2	3,2
Çine	24	6,9	6,9	10,1
Efeler	86	24,9	24,9	35,0
Germencik	14	4,0	4,0	39,0
Karacasu	18	5,2	5,2	44,2
Köşk	11	3,2	3,2	47,4
Kuşadası	19	5,5	5,5	52,9
Kuyucak	18	5,2	5,2	58,1
Nazilli	79	22,8	22,8	80,9
Söke	41	11,8	11,8	92,8
Sultanhisar	11	3,2	3,2	96,0
Yenipazar	14	4,0	4,0	100,0
Total	346	100,0	100,0	

Tablo 5.15 nolu tabloda 12 ilçede yapılan anket çalışmasında, öğretmenlerin ilçeler göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 5.15’de anket yapılan öğretmenlerin görev yaptıkları ilçeler belirlenmiştir. Aydın’ın 16 İlçesi’nden 12’sinde anket çalışması yapılmıştır.

Aydın'ın Bozdoğan İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 11, oranı %3,2; . Aydın'ın Çine İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 24, oranı %6,9; Aydın'ın Efeler İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 86, oranı %24,9; Aydın'ın Germencik İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 14, oranı %4; Aydın'ın Karacasu İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 15, oranı %5,2; Aydın'ın Köşk İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 11, oranı %3,2; Aydın'ın Kuşadası İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 19, oranı %5,5; Aydın'ın Kuyucak İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 18, oranı %5,2; Aydın'ın Nazilli İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 79, oranı %22,8; Aydın'ın Söke İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 41, oranı %11,8; Aydın'ın Sultanhisar İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 11, oranı %3,2; Aydın'ın Yenipazar İlçesi'nde anket yapılan öğretmen sayısı 14, oranı %4 olmuştur.

Aydın'ın Efeler İlçesi'nde 20 tane lise Nazilli İlçesi'nde ise 12 lise söke İlçesi'nde de 11 lise bulunmaktadır. Şekil de görüldüğü gibi de sıralamada en fazla öğretmen sayısı Efeler İlçesi'nde, ikinci Nazilli ve üçüncü ilçe ise Söke olmuştur.

5.2.3. Öğrenci Tanıma Anketi Sonuçları

Öğrenciler cinsiyet, aile geliri, ilçeleri, baba eğitim durumları, ders başarıları bakımından sınıflandırılmışlardır. Çok farklı kesimden öğrenciye ulaşılmaya çalışılmıştır.

Tablo 5.16. Anket Yapılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Anket Yapılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
Kadın	766	57,3	57,3	57,3
Erkek	570	42,7	42,7	100,0
Total	1336	100,0	100,0	

Tablo 5.16'da 570 erkek öğrenci,766 kadın öğretmenle anket yapılmıştır. Yapılan anketteki erkek öğrencilerin oranı: %42,7 erkek, kadın öğrencilerin oranı %57,3 kadın şeklinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.17. Anket Yapılan Öğrencilerin Hane Geliri

Anket Yapılan Öğrencilerin Hane Geliri				
	Öğretmen Anketi Sıklık	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde	Öğretmen Anketi Toplu Yüzde
0-950	261	19,5	19,5	19,5
951-1500	402	30,1	30,1	100,0
1501-2000	253	18,9	18,9	38,5
2001-3000	212	15,9	15,9	54,3
3001 ve Üstü	208	15,6	15,6	69,9
Total	1336	100,0	100,0	

Öğrencilerin ailelerinin maddi durumları ve imkânları öğrencilerin teknolojiye ulaşmalarını etkilemektedir. Tabletlerin dersler için amaçlandığı gibi kullanılabilmesi için ailelerin maddi imkânların öneminin olup olmadığının değerlendirilmesi için bu ifade yöneltilmiştir.

Tablo 5.17’de anket yapılan öğrencilerin aile gelirleri değerlendirilmiştir. 0-950 TL, 951-1500, 1501-2000, 2001-3000, 3001 ve üstü olmak üzere 5 kategoride sınıflandırılmıştır. Anket yapılan öğrencilerden 0-950 TL arası geliri olan öğrenci sayısı 261, oranı %19,5; 951-1500 TL arası geliri olan öğrenci sayısı 402, oranı %30,1; 1501-2000TL arası geliri olan öğrenci sayısı 253, oranı %19; 2001-3000 TL arası geliri olan öğrenci sayısı 212, oranı %16; 3001 ve üstü arası geliri olan öğrenci sayısı 208, oranı %15,6 olmuştur. Her gelir seviyesinden öğrenci grubuna ulaşılmıştır.

Tablo 5.18. Anket Yapılan Öğrencilerin İlçeler

Anket Yapılan Öğrencilerin İlçeleri			
	Öğrenci Anketi Sıklık	Öğrenci Anketi Yüzde	Öğrenci Anketi Geçerli Yüzde
Bozdoğan	52	3,9	3,9
Çine	117	8,8	8,8
Efeler	286	21,3	21,3
Germencik	68	5,1	5,1
Karacasu	92	6,9	6,9
Karpuzlu	2	,1	,1
Koçarlı	1	,1	,1
Köşk	64	4,8	4,8
Kuşadası	68	5,1	5,1
Kuyucak	84	6,3	6,3
Nazilli	296	22,3	22,3
Söke	108	8,1	8,1
Sultanhisar	56	4,2	4,2
Yenipazar	44	3,3	3,3
Total	1336	100,0	100,0

14 ilçede anket çalışması yapılarak çok farklı kesimden öğrenci ve öğretmene ulaşarak anket çalışmasının güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 5.18’de görüldüğü gibi öğrenciler öğrenim gördükleri ilçe ile yaşadıkları ilçeler belirlenerek anketin çok geniş kapsamda öğrenci ulaşma durumu değerlendirilmiştir. Aydın’ın Bozdoğan İlçesi’nde olan öğrenci sayısı 52, oranı %4; Aydın’ın Çine İlçesi’nde olan öğrenci sayısı 117, oranı %8,8; Aydın’ın Aydın’ın Efeler (Merkez) İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 286, oranı %21,3; Aydın’ın Germencik İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 68, oranı %5,1; Aydın’ın Karacasu İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 52, oranı %7; Aydın’ın Köşk İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 64, oranı %4,8; Aydın’ın Kuşadası İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 68, oranı %5,1; Aydın’ın Kuyucak İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 84, oranı %6,3; Aydın’ın Nazilli İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 296, oranı %22,3; Aydın’ın Söke İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 108, oranı %8,1; Aydın’ın Sultanhisar İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 56, oranı %4,2; Yenipazar İlçesi’nden olan öğrenci sayısı 44, oranı %3,3 olmuştur. Şekil görüldüğü gibi nüfusu kalabalık olan Aydın’ın merkez ilçesi olan Efeler ’de ve merkez İlçesi’nden sonra nüfus olarak en büyük ilçesi olan Nazilli’de en fazla öğrenciye ulaşılmıştır.

Tablo 5.19. Anket Yapılan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumu

Anket Yapılan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumu		
	Öğrenci Anket Sıklığı	Öğrenci Anket Yüzdeliği
Okur Yazar Değil	14	1,0
Okur Yazar	47	3,5
İlkokul	503	37,6
Ortaokul	223	16,7
Lise	280	21,0
Üniversite	269	20,1
Total	1336	100,0

Babaların eğitim durumu ve öğrencisi ile ilgilenmesi öğrencinin başarısında etkili olduğu, özellikle de kız öğrencilerin başarılarında babaların büyük rolü olduğu düşünülmektedir. Yapılabilecek başka çalışmalara faydalı olabilmesi için bu ifade yöneltmiştir.

Tablo 5.19’da anket yapılan öğrencilerin velilerinin öğrenim durumu hakkında bilgi alınmıştır. Okur Yazar Değil, Okur Yazar, İlkokul, Ortaokul, Lise, Üniversite olmak üzere 6 kategoriye ayrılmıştır. Anket yapılan öğrencilerden

babasının “Okur Yazar Değil” seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı 14, oranı %1; “Okur Yazar” seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı 47, oranı %3,5; “İlkokul” seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı 503, oranı %37,6; “Ortaokul” seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı 223, oranı %16,7; “Lise” seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı 280, oranı %21; “Üniversite” seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı 269, oranı %20 olmuştur. En fazla ilkokul mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 5.20. Anket Yapılan Öğrencilerin Ders Başarıları

Anket Yapılan Öğrencilerin Ders Başarıları		
	Öğretmen Anketi Yüzde	Öğretmen Anketi Geçerli Yüzde
2-3 Ortalama	16,0	16,0
3-4 Ortalama	51,1	51,1
4-5 Ortalama	32,9	32,9
Total	100,0	100,0

Öğrencilerin ders başarıları doğrultusunda tablet ve akıllı tahtaya bakışları nasıl kullandıkları değerlendirmek için bu ifade yöneltilmiştir.

Tablo 5.20’de öğrenci başarıları 2-3 Ortalama, 3-4 Ortalama, 4-5 Ortalama kategorilerinde sınıflandırılmıştır. Anket yapılan öğrencilerin not ortalamalarının ağırlığı 2 ile 3 arasında olan öğrenci sayısı 214, oranı %16; 3 ile 4 arasında olan öğrenci sayısı 683, oranı %51,1; 4 ile 5 arasında olan öğrenci sayısı 439, oranı %33 olmuştur.

5.2.3. FATİH Projesi Aydın’da Yapılan Öğretmen ve Öğrenci Anket Uygulamasının Sonuçları:

Bu anket çalışmasında FATİH Projesi’nin etkinliği, amaçlarına ulaşma düzeyi ve e-devlet kapsamında yararlı olabilmesi için projenin amaçlarına ulaşması gerekmektedir. FATİH Projesi’nin amaçlarına (s: 68,69) ulaşip ulaşmadığını değerlendirmek için tablet, akıllı tahta ve EBA’nın öğretmen ve öğrenciler tarafından değerlendirilebilmesi için aşağıdaki ifade yöneltilmiştir. 1-15 soru arası tabletle ilgili ifadelerden oluşmuştur. 16-25 soru aralığı ise akıllı tahta ile ilgili ifadelerden oluşurken, 26-30 aralığındaki ifadeler ise EBA’nın farkındalığını değerlendirmek için yöneltilmiştir.

Tablet ile ilgili ifadeler:

1. Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.
2. Tabletlerle sakıncalı sitelere girilmiyor.
3. Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.
4. Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.
5. Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.
6. Boş zamanlarımda, tableten kitap okumayı seviyorum.
7. Tabletlerin şarj süresi dersler için yeterli.
8. Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.
9. Derslerin kitaplardan çalışılması, tableten çalışmaya göre daha faydalı.
10. Tableti kendi paramla alsaydım daha hassas kullanırdım.
11. Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.
12. Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.
13. Öğretmen ve öğrencilerin derslerde tabletleri yanında oluyor.
14. Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.
15. Tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak ders için kaynak sıkıntısı olmuyor.

Akıllı tahta ile ilgili ifadeler:

16. Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.
17. Akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.
18. Akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görselleri ve yardımcı kaynakların yeterli buluyorum.
19. Akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmiyor.
20. Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.
21. Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.
22. Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.
23. Akıllı tahtalar dikkatin toplamasında yardımcı oluyor.
24. Genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.
25. Yaşlı öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.

EBA ile ilgili ifadeler:

26. EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.
27. EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibiyim.
28. EBA-Eğitimin içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerekir.
29. EBA'da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerekir.
30. MEB'in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliriyor.

Şeklindeki FATİH Projesinin üç unsuru olan tablet, akıllı tahta ve EBA ile ilgili toplam 30 ifade de öğretmen ve öğrencilere yöneltilmiştir. Bu ifadelere verilen cevaplar doğrultusundaki istatistikler aşağıdaki gibi olmuştur.

Tablo 5.21. Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.

S.1) Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	163	47,1	648	48,5
Katılmıyorum	125	36,1	236	17,7
Fikrim Yok	12	3,5	174	13,0
Katılıyorum	32	9,2	131	9,8
Kesinlikle Katılıyorum	14	4,0	147	11,0
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifadeyle, tabletin derslerde etkili kullanıp kullanılmadığı test edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5.21’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 163, oranı ise %47 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 648, oranı %48,5 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 125, oranı ise %36 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 236, oranı %17,7 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 12, oranı ise %3,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 174, oranı %13 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 32, oranı ise %9,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 131, oranı %9,8 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 14, oranı ise %4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 147, oranı %11 olmuştur. Öğretmenlerin %83’ü, öğrencilerin %66’ı tabletlerin okul dersleri için etkili kullanıldığına katılmamaktadır.

Öğretmenlerin %83,2’si ve öğrencilerin %66,2’si tabletlerin okul derslerinde etkili kullanılmadığını düşünmektedir. Öğretmen ve öğrenci anketinde oranlar farklı olsa da anket sonucunda benzerlik bulunmaktadır.

Ki – Kare Bağımsızlık Testi kullanılarak “Öğrencilerin Ders Başarısı” ile “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadesinde iki değişken arasındaki anlam ilişkisi istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 5.22. “Öğrencilerin ders başarısı” ile “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadesinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi)

Ders Başarısı	S.1) Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.(Öğrenci Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
2-3 Ortalama	91	36	35	27	25	214
	42,5%	16,8%	16,4%	12,6%	11,7%	100,0%
3-4 Ortalama	310	122	93	71	87	683
	45,4%	17,9%	13,6%	10,4%	12,7%	100,0%
4-5 Ortalama	247	78	46	33	35	439
	56,3%	17,8%	10,5%	7,5%	8,0%	100,0%
Toplam	648	236	174	131	147	1336
	48,5%	17,7%	13,0%	9,8%	11,0%	100,0%
Değer			Anamlılık Değeri			
22,625a			,004			
22,830			,004			
1336						

“Öğrencilerin Ders Başarısı” ile “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadeleri arasındaki anlam ilişkisi, anlamlılık değeri 0,004 olduğu için bu iki değişken arasında anlamlı bir bağ olduğu görülmektedir. Öğrencileri ders başarıları arttıkça tabletlerin okul dersleri için etkili kullanıldığını düşünme oranı da düşmektedir.

Tablo 5.23. Tabletlerle sakıncalı sitelere girilmiyor.

S.2) Tabletlerle sakıncalı sitelere girilmiyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	38	11,0	232	17,4
Katılmıyorum	56	16,2	111	8,3
Fikrim Yok	119	34,4	331	24,8
Katılıyorum	84	24,3	252	18,9
Kesinlikle Katılıyorum	49	14,2	410	30,7
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifade, tabletlerle sakıncalı sitelere girilip girilmediği konusunda bilgi sahibi olmak için kullanılmıştır.

Tablo 5.23'te görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tabletlerle sakıncalı sitelere girilmiyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 38, oranı ise %11 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 232, oranı %17,4 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 56, oranı ise %16,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 111, oranı %8,3 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 119, oranı ise %34,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 331, oranı %24,8 olmuştur.” Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 84, oranı ise %24,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 252, oranı %18,9 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 49, oranı ise %14,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 410, oranı %30,7 olmuştur.

Öğretmenlerin %27’si, öğrencilerin %25,7’i tabletlerle sakıncalı sitelere girildiğini düşünmektedir. Bu madde için fikri olmayan öğretmenlerin oranı %34,4, öğrencilerin oranı %24,8 olmuştur. Tabletlerle sakıncalı sitelere girildiğini düşünen öğretmenlerin oranı %38,5, öğrencilerin oranı %49,6 olmuştur. Bu oranlardan da anlaşıldığı gibi özellikle öğrenciler sakıncalı sitelere girebildiklerini ifade etmektedirler.

Tablo 5.24. Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.

S.3) Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	116	33,5	592	44,3
Katılmıyorum	144	41,6	277	20,7
Fikrim Yok	33	9,5	201	15,0
Katılıyorum	36	10,4	133	10,0
Kesinlikle Katılıyorum	17	4,9	133	10,0
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifadede, derslerin daha iyi anlaşılabilmesi için gerekli olan soru çözme etkinliği için tabletin faydalı olup olmadığı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5.24’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.” ifadesine “Kesinlikle

Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 116, oranı ise %33,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 592, oranı %44,3 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 144, oranı ise %41,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 277, oranı %20,7 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 33, oranı ise %9,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 201, oranı %15 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 36, oranı ise %10,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 133, oranı %10 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 17, oranı ise %4,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 133, oranı %10 olmuştur.

Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebildiğine öğretmenlerin %75 katılmazken, öğrencilerin %65’i katılmamıştır. Öğretmen ve öğrencilerin çoğunluğu tabletler sayesinde daha çok soru çözüldüğünü düşünmemektedir.

Ki – Kare Bağımsızlık Testi iki değişken arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Öğretmen anketinin 3.maddesi: Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor ile öğretmenlerin branşları arasında istatistiksel olarak alakanın olup olmadığı belirlemek için SPSS-22 Programı Ki-Kare testi yapılmıştır.

Tablo 5.25. “Öğretmenlerin Branşı” ve “Tablet Sayesinde Derste Daha Çok Soru Çözülebilir.” Anlamlılık testi (Ki-Kare Testi).

Öğretmenin Branşı	S.3) Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebilir. (Öğretmen Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Almanca	2	2	1	0	1	6
	33,3%	33,3%	16,7%	0,0%	16,7%	100,0%
Arapça	2	1	0	2	0	5
	40,0%	20,0%	0,0%	40,0%	0,0%	100,0%
Beden Eğitimi	1	2	4	0	0	7
	14,3%	28,6%	57,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Bilişim Teknolojileri	3	2	0	1	0	6
	50,0%	33,3%	0,0%	16,7%	0,0%	100,0%
Biyoloji	10	7	0	1	0	18
	55,6%	38,9%	0,0%	5,6%	0,0%	100,0%
Coğrafya	9	6	6	3	0	24
	37,5%	25,0%	25,0%	12,5%	0,0%	100,0%
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	7	10	1	1	1	20
	35,0%	50,0%	5,0%	5,0%	5,0%	100,0%
Felsefe	2	5	1	0	0	8
	25,0%	62,5%	12,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Fizik	7	12	1	1	2	23
	30,4%	52,2%	4,3%	4,3%	8,7%	100,0%
Fransız Dili Edebiyatı	0	0	0	1	0	1
	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
İngilizce	12	21	6	3	1	43
	27,9%	48,8%	14,0%	7,0%	2,3%	100,0%
Kimya	6	7	2	2	3	20
	30,0%	35,0%	10,0%	10,0%	15,0%	100,0%
Matematik	18	23	5	7	2	55
	32,7%	41,8%	9,1%	12,7%	3,6%	100,0%
Meslek Dersi	4	4	0	0	1	9
	44,4%	44,4%	0,0%	0,0%	11,1%	100,0%
Müzik	2	0	1	0	1	4
	50,0%	0,0%	25,0%	0,0%	25,0%	100,0%
Rehberlik ve Psikolojik Danışman	4	5	0	1	0	10
	40,0%	50,0%	0,0%	10,0%	0,0%	100,0%
Resim	1	1	2	0	0	4
	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Tablo 5.25. “Öğretmenlerin Branşı” ve “Tablet Sayesinde Derste Daha Çok Soru Çözülebilir.” Anlamlılık testi (Ki-Kare Testi / devamı)

Tarih	6	12	1	2	1	22
	27,3%	54,5%	4,5%	9,1%	4,5%	100,0%
Türk Dili ve Edebiyatı	20	24	2	11	4	61
	32,8%	39,3%	3,3%	18,0%	6,6%	100,0%
	116	144	33	36	17	346
	33,5%	41,6%	9,5%	10,4%	4,9%	100,0%
Değer			Anlamlılık Değeri			
93,467a			,045			
84,060			,157			
346						

Ki – Kare Bağımsızlık Testi, anlamlılık değeri 0,05'ten küçük olduğu için iki bağımsız değişken olan “öğretmenlerin branşı” ile “tablet sayesinde derste daha çok soru çözme” arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenin branşı ile tablet ile derste daha çok soru çözülmesi arasında ilişki bulunmaktadır. “Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebilir” ifadesine, bütün branşlardaki öğretmenler tabletlerin kullanımı ile ilgili olumsuz yanıt vermişlerdir.

Tablo 5.26. Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.

S.4) Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	19	5,5	202	15,1
Katılmıyorum	28	8,1	187	14,0
Fikrim Yok	50	14,5	284	21,3
Katılıyorum	101	29,2	349	26,1
Kesinlikle Katılıyorum	148	42,8	314	23,5
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifadede tablet sayesinde her yerde oyun oynanıp oynanma durumu değerlendirilmeye çalışılmıştır. Tablo 5.26'da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 19, oranı ise %5,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 202, oranı %15,1

olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 28, oranı ise %8,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 187, oranı %14 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 50, oranı ise %14,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 284, oranı %21,3 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 101, oranı ise %29,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 349, oranı %26,1 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 148, oranı ise %42,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 314, oranı %23,5 olmuştur.

Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabildiğine öğretmenlerin %72’si katılırken, öğrencilerin %49,6’sı katılmıştır. Öğrenciler tabletlerin elinden alınacağı korkusu ile bu ifadelere daha temkinli cevap verdikleri düşünülmektedir. Buna rağmen öğrencilerin cevaplarında da görüldüğü gibi öğrenciler tabletler sayesinde ders ile ilgili soru çözme yerine, daha rahat oyun oynayabilmektedirler.

Tablo 5.27. Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.

S.5) Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	82	23,7	546	40,9
Katılmıyorum	108	31,2	306	22,9
Fikrim Yok	91	26,3	236	17,7
Katılıyorum	48	13,9	113	8,5
Kesinlikle Katılıyorum	17	4,9	135	10,1
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifadeye tabletlerin sağlamlığı üzerinde durulmuştur. Tablet dağıtıldığı için kitap dağıtılmazsa ve tabletlerde sık arıza yaparsa öğrencilerin eğitim-öğretimlerinde sıkıntı oluşabilir. Bunun için bu ifadeye öğretmen ve öğrencilere dağıtılan tabletlerin sağlamlıkları değerlendirilmiştir.

Tablo 5.27’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 82, oranı ise %23,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 546, oranı %40,9 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 108, oranı ise %31,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 306, oranı %22,9 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 91, oranı ise %26,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 236, oranı %17,7 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı

48, oranı ise %13,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 113, oranı %8,5 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 17, oranı ise %4,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 135, oranı %10,1 olmuştur.

“Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.” ifadesine öğretmenlerin %54,9’u öğrencilerin %63,8’i katılmamıştır. Öğrenciler de öğretmenler de tabletlerin sağlam olduğunu düşünmemektedir.

Okullarda tabletlerin arıza durumlarını yetkili servise Bilişim Teknolojileri öğretmenleri bildirmekte ve teknik işlerle ilgilenmektedirler. Ki-Kare testini “Bilişim Teknolojileri öğretmeni” ile “Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.” arasında yapılmıştır.

Tablo 5.28. Bilişim Teknolojileri öğretmeni” ile “Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.” ifadeleri arasında anlamlılık testi. (Ki-Kare Testi)

Branşı	S.5) Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.(Öğretmen Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Bilişim Teknolojileri	3	1	1	1	0	6
	50,0%	16,7%	16,7%	16,7%	0,0%	100,0%

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin 4’ü oran olarak %66,7’si tabletlerin sağlam olduğuna katılmamıştır. Bilişim Teknolojileri öğretmenleri 1 kişi, oran olarak da %16,7 fikrim yok seçeneğini işaretlerken; 1 kişi oran olarak da %16,7 tabletlerin sağlam olduğunu düşünmektedir.

Tablo 5.29. Boş zamanlarımda, tableten kitap okumayı seviyorum.

S.6) Boş zamanlarımda, tableten kitap okumayı seviyorum.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	60	17,3	301	22,5
Katılmıyorum	136	39,3	252	18,9
Fikrim Yok	70	20,2	245	18,3
Katılıyorum	55	15,9	281	21,0
Kesinlikle Katılıyorum	25	7,2	257	19,2
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifadede okuma alışkanlığının kazandırılmasında tabletin faydasının olup olmayacağı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.29’ da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Boş zamanlarımda, tablettten kitap okumayı seviyorum.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 60, oranı ise %17,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 301, oranı %22,5 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 136, oranı ise %39,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 252, oranı %18,9 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 70, oranı ise %20,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 245, oranı %18,3 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 55, oranı ise %15,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 281, oranı %21 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 25, oranı ise %7,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 257, oranı %19,2 olmuştur.

“Boş zamanlarımda, tablettten kitap okumayı seviyorum.” ifadesine öğretmenlerin %56,6, öğrencilerin %41,4 katılamazken; öğretmenlerin %23,1, öğrencilerin %40,2’si bu ifadeye olumlu cevap vermiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu tablettten kitap okumayı sevmemektedir. Öğrencilerde ise tabletlerin ellerinde alınacağı korkusu bu ifadenin sonuçlarını az da olsa etkilemiştir.

Tablo 5.30. Tabletlerin şarj süresi dersler için yeterli.

S.7) Tabletlerin şarj süresi dersler için yeterli.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	36	10,4	396	29,6
Katılmıyorum	68	19,7	221	16,5
Fikrim Yok	123	35,5	337	25,2
Katılıyorum	86	24,9	233	17,4
Kesinlikle Katılıyorum	32	9,2	149	11,2
Total	345	99,7	1336	100,0

Tabletlerin derste faydalı olabilmesi için tabletlerin şarj sürelerinin yeterli olması gerekmektedir. Bu ifadede öğretmen ve öğrencilerin tabletlerinin ders işlenirken şarj sürelerinin yeterliliği üzerinde durulmuştur.

Tablo 5.30’da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tabletlerin şarj süresi dersler için yeterli.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum”

seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 36, oranı ise %10,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 396, oranı %29,6 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 68, oranı ise %19,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 221, oranı %16,5 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 123, oranı ise %35,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 337, oranı %25,2 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 86, oranı ise %24,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 233, oranı %17,4 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 32, oranı ise %9,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 149, oranı %11,2 olmuştur.

%35 ile tabletlerin şarj süresi dersler için yeterliliği ile ilgili fikri olmayan öğretmen sayısı fazla görülmektedir. Şekil 4.25’e göre öğrencilerin %46,1’i tabletlerin şarj süresinin dersler için yeterli olmadığını düşünmektedirler

Tablo 5.31. Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.

S.8) Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	33	9,5	305	22,8
Katılmıyorum	28	8,1	258	19,3
Fikrim Yok	53	15,3	295	22,1
Katılıyorum	116	33,5	244	18,3
Kesinlikle Katılıyorum	116	33,5	234	17,5
Total	346	100,0	1336	100,0

Tabletler dersler için faydalı olabileceği gibi oyun yüklenmesi ile tam bir oyun makinesine dönüşmektedir. Bu ifadede tabletlere oyun yüklenip onunla vakit geçirme durumu değerlendirilmiştir.

Tablo 5.31’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 33, oranı ise %9,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 305, oranı %22,8 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 28, oranı ise %8,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 258, oranı %19,3 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 53, oranı ise %15,3 olurken;

bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 295, oranı %22,1 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 116, oranı ise %33,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 244, oranı %18,3 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 116, oranı ise %33,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 234, oranı %17,5 olmuştur.

Öğretmenlerin %67’si tablet sayesinde daha çok oyun yüklenip, saatlerce tabletle vakit geçirildiğini düşünürken, bu oran öğrencilerde %35,8’lerde kalmıştır. Öğrencilerin oranın öğretmenlere göre çok düşük olmasını sebebi; bazı öğrencilerin tabletlerin ellerinden alınacağı korkusuyla bu ifadeleri objektif cevaplamak istememişlerdir.

Tablo 5.32. Derslerin kitaplardan çalışılması, tablettten çalışmaya göre daha faydalı.

S.9) Derslerin kitaplardan çalışılması, tablettten çalışmaya göre daha faydalı.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	45	13,0	259	19,4
Katılmıyorum	48	13,9	144	10,8
Fikrim Yok	38	11,0	266	19,9
Katılıyorum	91	26,3	211	15,8
Kesinlikle Katılıyorum	124	35,8	456	34,1
Total	346	100,0	1336	100,0

Kitaplar öğretimde olmazsa olmaz meteryallerden bir tanesidir. Her dersten birçok kitabı her gün yanlarında taşımaları öğrencilerin gelişimlerine zarar vermekte ve onları gereksiz yormaktadır. Bu ifadede tabletlerin ders kitaplarının yerine geçip geçemeyeceği değerlendirilmiştir.

Tablo 5.32’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Derslerin kitaplardan çalışılması, tablettten çalışmaya göre daha faydalı.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 45, oranı ise %13 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 259, oranı %19,4 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 48, oranı ise %13,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 144, oranı %10,8 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 38, oranı ise %11 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 266, oranı %19,9 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 91, oranı ise %26,5 olurken; bu şıkkı

işaretleyen öğrenci sayısı 211, oranı %15,8 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 124, oranı ise %35,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 456, oranı %34,1 olmuştur.

Öğretmenler %62,1 oranla derslerin kitaplardan çalışılmanın tabletten çalışmaya göre daha faydalı olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler %49,9 oranla derslerin kitaplardan çalışılmanın tabletten çalışmaya göre daha faydalı olduğunu düşünmektedir. Bu oranlar gösteriyor ki bir süre daha tabletler ders kitaplarının yerini alamayacaklar.

Tablo 5.33. Tableti kendi paramla alsaydım daha hassas kullanırdım.

S.10) Tableti kendi paramla alsaydım daha hassas kullanırdım.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	88	25,4	390	29,2
Katılmıyorum	92	26,6	283	21,2
Fikrim Yok	35	10,1	283	21,2
Katılıyorum	77	22,3	167	12,5
Kesinlikle Katılıyorum	54	15,6	213	15,9
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifadede öğretmen ve öğrencilerin devlet tarafından dağıtılamayıp kendi paralarıyla almış olunsaydı daha hassas kullanma durumu değerlendirilmiştir.

Tablo 5.33’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tableti kendi paramla alsaydım daha hassas kullanırdım.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 88, oranı ise %25,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 390, oranı %29,2 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 92, oranı ise %26,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 283, oranı %21,2 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 35, oranı ise %10,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 283, oranı %21,2 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 77, oranı ise %22,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 167, oranı %12,5 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 54, oranı ise %15,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 213, oranı %15,9 olmuştur.

Öğretmenlerin %52'si, öğrencilerin %50,4' ü kendileri alsalardı tabletleri daha hassas kullanılacağına katılmamıştır. Tabletleri öğretmen ve öğrencilerin kendilerinin almaları maddi külfet oluşturacaktır. Bu durum yöneltilen ifadenin objektif cevaplanmasına engel olmuştur.

Tablo 5.34. Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.

S.11) Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	100	28,9	727	54,4
Katılmıyorum	113	32,7	208	15,6
Fikrim Yok	53	15,3	183	13,7
Katılıyorum	53	15,3	85	6,4
Kesinlikle Katılıyorum	27	7,8	133	10,0
Total	346	100,0	1336	100,0

“Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.” 9.ifadenin benzeri olan bir cümlerdir. Tabletlerin ders kitaplarının yerini alıp alamayacağını değerlendirilmiştir.

Tablo 5.34' te görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.” İfadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 100, oranı ise %28,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 727, oranı %54,4 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 113, oranı ise %32,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 208, oranı %15,6 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 53, oranı ise %15,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 183, oranı %13,7 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 53, oranı ise %15,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 85, oranı %6,4 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 27, oranı ise %7,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 133, oranı %10 olmuştur.

Öğretmenlerin % 61,6'sı öğrencilerin %70 'i tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmadığını kabul etmemektedir. 9.cümleyle birlikte değerlendirildiğinde de tabletlerin kitapların yerini almasının uzun süreceği görülmektedir.

Tablo 5.35. Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.

S.12) Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	84	24,3	405	30,3
Katılmıyorum	100	28,9	241	18,0
Fikrim Yok	55	15,9	312	23,4
Katılıyorum	85	24,6	181	13,5
Kesinlikle Katılıyorum	22	6,4	197	14,7
Total	346	100,0	1336	100,0

“Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.” ifadesinde tabletin eğitim için gerekli olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.35’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 84, oranı ise %24,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 404, oranı %30,3 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 100, oranı ise %28,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 241, oranı %18 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 55, oranı ise %15,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 312, oranı %23,4 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 85, oranı ise %24,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 181, oranı %13,4 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 22, oranı ise %6,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 197, oranı %14,7 olmuştur.

Öğretmenlerin %53,2’si, Şekil 4.35’e göre öğrencilerin %48,3’ü devlet bedava vermemiş olsaydı da eğitim için tablet alınması gerektiğini düşünmemektedir.

Tablo 5.36. Öğretmen ve öğrencilerin derslerde tabletleri yanında oluyor.

S.13) Öğretmen ve öğrencilerin derslerde tabletleri yanında oluyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	74	21,4	559	41,8
Katılmıyorum	136	39,3	260	19,5
Fikrim Yok	68	19,7	287	21,5
Katılıyorum	53	15,3	121	9,1
Kesinlikle Katılıyorum	15	4,3	109	8,2
Total	346	100,0	1336	100,0

Eğitim-öğretimde tabletlerden etkili faydalanabilmek için öğrencilerin ve öğretmenlerin tabletlerinin ders esnasında yanların olması gerekmektedir. Bu ifade öğretmen ve öğrencilerin ders esnasında tabletlerin yanlarında olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.36’ da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Öğretmen ve öğrencilerin derslerde tabletleri yanında oluyor.” İfadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 74, oranı ise %21,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 559, oranı %41,8 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 136, oranı ise %39,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 136, oranı %39,3 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 68, oranı ise %19,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 287, oranı %21,5 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 53, oranı ise %15,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 121, oranı %9,1 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 15, oranı ise %4,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 109, oranı %8,2 olmuştur.

Öğretmenlerin %60,7’si, öğrencilerin %61,3’ü derslerde tabletlerin öğretmenlerin ve öğrencilerin yanlarında olmadığını söylemişlerdir. Müfettişlerle sürekli denetim olmasına rağmen öğretmen arkadaşların bu ifadeye korkmadan cevap vermeleri ankete göstermiş oldukları duyarlılığı gösteriyor. Anket yapan öğretmen arkadaşlarıma tekrar teşekkür ediyorum.

Tablo 5.37. Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.

S.14) Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	52	15,0	526	39,4
Katılmıyorum	63	18,2	235	17,6
Fikrim Yok	141	40,8	243	18,2
Katılıyorum	71	20,5	152	11,4
Kesinlikle Katılıyorum	19	5,5	180	13,5
Total	346	100,0	1336	100,0

Yabancı dil derslerinde sözlük ve deyimler bakımında tablet yükleme programlarıyla avantajlı bir ders araç gereçidir. Bu ifadede İngilizce öğretmenlerinin yanında diğer öğretmenlerin de fikri alındığı için yabancı dil öğretmenlerini fikirleri biraz geri planda kalacaktır. Bütün branştaki öğretmenlerin kendilerini geliştirmede dil önemli bir unsur olduğu için öğretme ve öğrenme bakımından bütün öğretmen ve öğrencilere bu ifade yöneltilmiştir.

Tablo 5.37’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 52, oranı ise %15 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 526, oranı %39,4 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 63, oranı ise %18,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 235, oranı %17,6 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 141, oranı ise %40,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 243, oranı %18,2 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 71, oranı ise %20,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 152, oranı %11,4 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 19, oranı ise %5,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 180, oranı %13,5 olmuştur.

Bu anket İngilizce branşı dışındaki öğretmenlere de uygulandığı için öğretmenlerin %40,8 ‘i Yabancı Dil derslerinde tablet sayesinde daha fazla kelime öğrenilebilme durumuna fikir beyan etmemiştir. Öğrencilerin %57’si ise tablet sayesinde daha fazla kelime öğrenemediklerini söylemişlerdir.

Ki – Kare Bağımsızlık Testi kullanılarak “Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.” ifadesinin yabancı dil öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi incelenmiştir.

Tablo 5.38. “Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.” ifadesinin İngilizce öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi.

	S.14) Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.(Öğretmen Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Almanca	1	2	0	1	2	6
	16,7%	33,3%	0,0%	16,7%	33,3%	100,0%
Arapça	0	1	3	1	0	5
	0,0%	20,0%	60,0%	20,0%	0,0%	100,0%
İngilizce	4	14	10	12	3	43
	9,3%	32,6%	23,3%	27,9%	7,0%	100,0%

Anket yapılan Almanca öğretmenlerinden 3’ ü oran olarak da %50’ si derslerinde öğrencinin kelime öğrenmesi için tabletin faydalı olduğunu düşünürken; 3’ ü, oran olarak da %50 derslerinde öğrencinin kelime öğrenmesi için tabletin faydalı olmadığını düşünmektedir. Arapça öğretmenlerinden 1’i, oran olarak da %20’si derslerinde öğrencinin kelime öğrenmesi için tabletin faydalı olduğunu düşünürken; 1’i oran olarak da %20’si derslerinde öğrencinin kelime öğrenmesi için tabletin faydalı olmadığını düşünmektedir. Arapça öğretmenlerinden 3’ü oran olarak da %60’ı fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. İngilizce öğretmenlerinden 18’ i, oran olarak da %31,9 derslerinde öğrencinin kelime öğrenmesi için tabletin faydalı olduğunu düşünürken; 15’ i oran olarak da %34,9’u derslerinde öğrencinin kelime öğrenmesi için tabletin faydalı olmadığını düşünmektedir. İngilizce öğretmenlerinden 10’u oran olarak da %23,3’ü fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 5.39. Tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak ders için kaynak sıkıntısı olmuyor.

S.15) Tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak ders için kaynak sıkıntısı olmuyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	61	17,6	440	32,9
Katılmıyorum	111	32,1	214	16,0
Fikrim Yok	75	21,7	277	20,7
Katılıyorum	77	22,3	221	16,5
Kesinlikle Katılıyorum	22	6,4	184	13,8
Total	346	100,0	1336	100,0

Tabletler sayesinde bilgi alış verişi yapıldığı takdirde tablet sadece kitabın değil aynı zamanda defterin de yerini alabilecektir. Bu ifadeye tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak tabletlerin ders için önemli bir kaynak olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.39’da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak ders için kaynak sıkıntısı olmuyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 61, oranı ise %17,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 440, oranı %32,9 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 111, oranı ise %32,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 214, oranı %16 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 75, oranı ise %21,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 277, oranı %20,7 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 77, oranı ise %22,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 221, oranı %16,5 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 22, oranı ise %6,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 184, oranı %13,8 olmuştur.

Öğretmenlerin %49,7’si, öğrencilerin %48,9’u tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak tabletlerin ders için önemli bir kaynak olmadığını söylemişlerdir. İlk 15 ifade tabletlerle ilgili olmuştur. Öğretmen ve öğrencilerin tabletle ilgili değerlendirmeleri verilmiştir.

Tablo 5.40. Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.

S.16) Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	23	6,6	215	16,1
Katılmıyorum	43	12,4	142	10,6
Fikrim Yok	36	10,4	229	17,1
Katılıyorum	145	41,9	370	27,7
Kesinlikle Katılıyorum	99	28,6	380	28,4
Total	346	100,0	1336	100,0

FATİH Projesi'nin önemli birleşenlerinden bir tanesi de akıllı tahtadır. Eğitim-öğretimde görsellik ve işitsellik yönleri derslerin daha iyi işleneceği düşünülmüştür. Bu ifadede akıllı tahta ile işlenen derslerin daha iyi anlaşılıp anlaşılmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.40'da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 23, oranı ise %6,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 215, oranı %16,1 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 43, oranı ise %12,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 142, oranı %10,6 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 36, oranı ise %10,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 229, oranı %17,1 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 145, oranı ise %41,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 370, oranı %27,7 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 99, oranı ise %28,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 380, oranı %28,4 olmuştur.

Öğretmenlerin %70'i derslerin akıllı tahtalarda işlediğinde daha iyi anlaşıldığına katılırken, öğrencilerin %56,1'i derslerin akıllı tahtalarda işlediğinde daha iyi anlaşıldığını düşünmektedir.

Tablo 5.41. Akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.

S.17) Akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	19	5,5	220	16,5
Katılmıyorum	33	9,5	143	10,7
Fikrim Yok	51	14,7	234	17,5
Katılıyorum	134	38,7	349	26,1
Kesinlikle Katılıyorum	109	31,5	390	29,2
Total	346	100,0	1336	100,0

Derslerde daha çok soru çözülmesi dersin daha iyi anlaşılması için önemlidir. Derste daha çok soru çözülebilmesi için akıllı tahtanın faydalı olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.41’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 19, oranı ise %5,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 220, oranı %16,5 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 33, oranı ise %9,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 143, oranı %10,7 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 51, oranı ise %14,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 234, oranı %17,5 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 134, oranı ise %38,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 349, oranı %26,1 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 109, oranı ise %31,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 390, oranı %29,2 olmuştur.

Öğretmenlerin %70,2’i, öğrencilerin %55,3 akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebildiğini düşünmektedir. Oranlardan da anlaşıldığı gibi öğretmenler akıllı tahtayı öğrencilere oranla daha verimli kullanmaktadırlar.

Tablo 5.42. Akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görselleri ve yardımcı kaynakların yeterli buluyorum.

	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	54	15,6	264	19,8
Katılmıyorum	100	28,9	233	17,4
Fikrim Yok	62	17,9	299	22,4
Katılıyorum	102	29,5	308	23,1
Kesinlikle Katılıyorum	28	8,1	232	17,4
Total	346	100,0	1336	100,0

Akıllı tahtaların verimli kullanılabilmesi için akıllı tahta için hazırlanan verilerin yeterli olması gerekmektedir. Bu ifadede akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görsellerin ve yardımcı kaynakların yeterli olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.42'de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görselleri ve yardımcı kaynakların yeterli buluyorum.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 54, oranı ise %15,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 264, oranı %19,8 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 100, oranı ise %28,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 233, oranı %17,4 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 62, oranı ise %17,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 299, oranı %22,4 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 102, oranı ise %29,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 308, oranı %23,1 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 28, oranı ise %8,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 232, oranı %17,4 olmuştur.

Öğretmenlerin %44,5'i akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görselleri ve yardımcı kaynakları yeterli olmadığını düşünmektedir. Öğrencilerin %40,5'i akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görsellerin ve yardımcı kaynakların yeterli olduğunu düşünmektedir.

Tablo 5.43. Akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmiyor.

S.19) Akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmiyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	40	11,6	211	15,8
Katılmıyorum	61	17,6	110	8,2
Fikrim Yok	94	27,2	331	24,8
Katılıyorum	93	26,9	287	21,5
Kesinlikle Katılıyorum	58	16,8	397	29,7
Total	346	100,0	1336	100,0

Öğretmenlerin sınıfta olmadığı zamanlarda öğrencilerin akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girmeleri olumsuz durumlar ortaya çıkarabilir. Bu ifadede akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere erişilip erişilemediği değerlendirilmiştir.

Tablo 5.43’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmiyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 40, oranı ise %11,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 211, oranı %15,8 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 61, oranı ise %17,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 110, oranı %8,2 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 94, oranı ise %27,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 331, oranı %24,8 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 93, oranı ise %26,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 287, oranı %21,5 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 58, oranı ise %16,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 397, oranı %29,7 olmuştur.

Öğretmenlerin %40,5’i, öğrencilerin %51,2 akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmediğini düşünmektedir. Akıllı tahtaların tabletlere göre daha çok öğretmenlerin kontrolünde olması, sakıncalı sitelere girmeyi kolaylaştıran programları öğrencilerin akıllı tahtalara yüklemesini zorlaştırmaktadır.

Tablo 5.44. Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.

S.20) Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	22	6,4	264	19,8
Katılmıyorum	61	17,6	222	16,6
Fikrim Yok	99	28,6	313	23,4
Katılıyorum	110	31,8	286	21,4
Kesinlikle Katılıyorum	54	15,6	251	18,8
Total	346	100,0	1336	100,0

Sözel ağırlıklı derslere görseller ile takviye edildiğinde öğrenme daha kısa sürede gerçekleşmekte ve daha kalıcı olmaktadır. Bu ifadede sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahtanın kullanışlı olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.44'te görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 22, oranı ise %6,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 264, oranı %19,8 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 61, oranı ise %17,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 222, oranı %16,6 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 99, oranı ise %28,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 313, oranı %23,4 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 110, oranı ise %31,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 286, oranı %21,4 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 54, oranı ise %15,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 251, oranı %18,8 olmuştur.

Öğretmenlerin %47,4'ü, öğrencilerin %40,2'i si sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahtanın kullanışlı olduğunu düşünmektedir.

Ki – Kare Bağımsızlık Testi kullanılarak “Öğretmenlerin Branşları” ile Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılması” iki değişken arasındaki ilişki istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 5.45. “Öğretmenlerin Branşları” ile “Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi)

Öğretmenlerin Branşları	S.20) Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor. (Öğretmen Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Almanca	1	2	1	0	2	6
	16,7%	33,3%	16,7%	0,0%	33,3%	100,0%
Arapça	0	0	2	2	1	5
	0,0%	0,0%	40,0%	40,0%	20,0%	100,0%
Beden Eğitimi	0	2	4	1	0	7
	0,0%	28,6%	57,1%	14,3%	0,0%	100,0%
Bilişim Teknolojileri	1	0	0	5	0	6
	16,7%	0,0%	0,0%	83,3%	0,0%	100,0%
Biyoloji	3	3	6	4	2	18
	16,7%	16,7%	33,3%	22,2%	11,1%	100,0%
Coğrafya	1	1	5	9	8	24
	4,2%	4,2%	20,8%	37,5%	33,3%	100,0%
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	3	4	7	5	20
	5,0%	15,0%	20,0%	35,0%	25,0%	100,0%
Felsefe	0	2	2	3	1	8
	0,0%	25,0%	25,0%	37,5%	12,5%	100,0%
Fizik	1	0	11	7	4	23
	4,3%	0,0%	47,8%	30,4%	17,4%	100,0%
Fransız Dili Edebiyatı	0	0	0	1	0	1
	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
İngilizce	0	7	17	12	7	43
	0,0%	16,3%	39,5%	27,9%	16,3%	100,0%
Kimya	0	1	9	6	4	20

Tablo 5.45. “Öğretmenlerin Branşları” ile “Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi / devamı)

	0,0%	5,0%	45,0%	30,0%	20,0%	100,0%
Matematik	4	16	20	13	2	55
	7,3%	29,1%	36,4%	23,6%	3,6%	100,0%
Meslek Dersi	0	1	1	3	4	9
	0,0%	11,1%	11,1%	33,3%	44,4%	100,0%
Müzik	0	1	1	2	0	4
	0,0%	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Rehberlik ve Psikolojik Danışman	0	4	3	1	2	10
	0,0%	40,0%	30,0%	10,0%	20,0%	100,0%
Resim	0	0	1	3	0	4
	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%	0,0%	100,0%
Tarih	3	5	4	6	4	22
	13,6%	22,7%	18,2%	27,3%	18,2%	100,0%
Türk Dili ve Edebiyatı	7	13	8	25	8	61
	11,5%	21,3%	13,1%	41,0%	13,1%	100,0%
	22	61	99	110	54	346
	6,4%	17,6%	28,6%	31,8%	15,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık Değeri				
97,323 ^a		,025				
113,504		,001				
346						

“Öğretmenlerin Branşları” ile” Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” İfadesinin Ki-Kare testi ile değerlendirilmesi sonucu 0,025 çıktığı için bu iki ifade arasında anlamsal bağlantı bulunmuştur. Sözel branştaki öğretmenler, sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahtanın çok kullanıldığını düşünürken; sayısal branştaki öğretmenler genel olarak fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 5.46.Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.

	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,9	252	18,9
Katılmıyorum	59	17,1	203	15,2
Fikrim Yok	127	36,7	304	22,8
Katılıyorum	95	27,5	300	22,5
Kesinlikle Katılıyorum	55	15,9	277	20,7
Total	346	100,0	1336	100,0

Sayısal ağırlıklı derslerde tehlikeli deneyleri yapmak yerine güvenli ortamlarda yapılmış deneyleri izletmek hem daha güvenilirdir, hem de pratik olmaktadır. Bu ifadede sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıp kullanılmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.46’ da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 10, oranı ise %2,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 252, oranı %18,9 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 59, oranı ise %17,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 203, oranı %15,2 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 127, oranı ise %36,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 304, oranı %22,8 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 95, oranı ise %27,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 300, oranı %22,5 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 55, oranı ise %15,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 277, oranı %20,7 olmuştur.

Öğretmenlerin içinde sayısal ağırlıklı ders okutmayan öğretmenler de olduğu için “Fikrim Yok” seçeneği %36,7 gibi yüksek bir oran çıkmaktadır. Öğretmenlerin %43,4’ü, öğrencilerin %43,2’si sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta kullanıldığını düşünmektedirler.

Ki – Kare Bağımsızlık Testi kullanılarak “Öğretmenlerin Branşları” ile Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadeleri iki farklı değişken olarak, aralarındaki ilişki istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 5.47. “Öğretmenlerin Branşları” ile “Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi)

Öğretmenlerin Branşları	S.21) Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor. (Öğretmen Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Almanca	1	0	2	1	2	6
	16,7%	0,0%	33,3%	16,7%	33,3%	100,0%
Arapça	0	0	4	1	0	5
	0,0%	0,0%	80,0%	20,0%	0,0%	100,0%
Beden Eğitimi	0	2	4	1	0	7
	0,0%	28,6%	57,1%	14,3%	0,0%	100,0%
Bilişim Teknolojileri	0	1	2	3	0	6
	0,0%	16,7%	33,3%	50,0%	0,0%	100,0%
Biyoloji	0	1	1	9	7	18
	0,0%	5,6%	5,6%	50,0%	38,9%	100,0%
Coğrafya	0	5	9	4	6	24
	0,0%	20,8%	37,5%	16,7%	25,0%	100,0%
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	6	8	2	3	20
	5,0%	30,0%	40,0%	10,0%	15,0%	100,0%
Felsefe	0	4	2	0	2	8
	0,0%	50,0%	25,0%	0,0%	25,0%	100,0%
Fizik	0	3	8	9	3	23
	0,0%	13,0%	34,8%	39,1%	13,0%	100,0%
Fransız Dili Edebiyatı	0	0	0	1	0	1
	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
İngilizce	1	3	24	9	6	43
	2,3%	7,0%	55,8%	20,9%	14,0%	100,0%

Tablo 5.47. “Öğretmenlerin Branşları” ile “Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi / Devamı)

Kimya	0	2	4	11	3	20
	0,0%	10,0%	20,0%	55,0%	15,0%	100,0%
Matematik	3	15	10	16	11	55
	5,5%	27,3%	18,2%	29,1%	20,0%	100,0%
Meslek Dersi	0	1	5	2	1	9
	0,0%	11,1%	55,6%	22,2%	11,1%	100,0%
Müzik	0	2	2	0	0	4
	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Rehberlik ve Psikolojik Danışman	0	3	3	1	3	10
	0,0%	30,0%	30,0%	10,0%	30,0%	100,0%
Resim	0	0	2	2	0	4
	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Tarih	0	3	11	6	2	22
	0,0%	13,6%	50,0%	27,3%	9,1%	100,0%
Türk Dili ve Edebiyatı	4	8	26	17	6	61
	6,6%	13,1%	42,6%	27,9%	9,8%	100,0%
	10	59	127	95	55	346
	2,9%	17,1%	36,7%	27,5%	15,9%	100,0%
Değer		Anlamlılık Değeri				
99,345 ^a		,018				
107,772		004				
346						

“Öğretmenlerin Branşları” ile “Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.” ifadesinin Ki-Kare testi ile değerlendirilmesinin yapılması sonucu 0,018 çıkmıştır. Bu iki ifadede arasında anlamsal bağlantı bulunmaktadır. Sayısal branştaki öğretmenler sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahtanın daha çok kullanıldığını düşünürken, sözel branştaki öğretmenler bu soruda genel olarak fikrim yok seçeneğini işaretlemişlerdir.

Tablo 5.48. Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.

S.22) Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	13	3,8	240	18,0
Katılmıyorum	38	11,0	139	10,4
Fikrim Yok	112	32,4	301	22,5
Katılıyorum	110	31,8	334	25,0
Kesinlikle Katılıyorum	73	21,1	322	24,1
Total	346	100,0	1336	100,0

Yabancı dilin iyi öğrenilebilmesi için hem işitsel, hem de görsel eğitim yapılabilmesi gerekmektedir. Bu ifadede yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.48’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 13, oranı ise %3,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 240, oranı %18 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 38, oranı ise %11 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 139, oranı %10,4 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 112, oranı ise %32,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 301, oranı %22,5 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 110, oranı ise %31,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 334, oranı %25 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 73, oranı ise %21,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 322, oranı %24,1 olmuştur.

Öğretmenlerin %52,9’u, öğrencilerin %49,1’i akıllı tahtanın yabancı dil derslerinde faydalı olduğunu düşünmektedir.

Ki – Kare Bağımsızlık Testi kullanılarak yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum. İfadesinin İngilizce öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi incelenmiştir.

Tablo 5.49. “Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.” ifadesinin İngilizce öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi.

Branş	S.22) Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.(Öğretmen Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
İngilizce	0	3	5	18	17	43
	0,0%	7,0%	11,6%	41,9%	39,5%	100,0%
Değer			Anlamlılık Değeri			
106,734 ^a			,005			
111,758			,002			
346						

Anket yapılan 43 İngilizce öğretmeninden 35’ i, oran olarak da % 81.4’ü yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünmüştür.

Tablo 5.50. Akıllı tahtalar dikkatin toplamasında yardımcı oluyor.

S.23) Akıllı tahtalar dikkatin toplamasında yardımcı oluyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	29	8,4	241	18,0
Katılmıyorum	35	10,1	190	14,2
Fikrim Yok	37	10,7	357	26,7
Katılıyorum	164	47,4	291	21,8
Kesinlikle Katılıyorum	81	23,4	257	19,2
Total	346	100,0	1336	100,0

Ders işlenmeye başlamadan önce öğrencilerin dikkatlerinin toplanması gerekmektedir. Öğrencinin dikkati toplandıktan sonra verimli ders işlenmeye başlanabilir. Bu ifadede, ders işlenirken akıllı tahtaların dikkatin toplamasında yardımcı olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.50’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Akıllı tahtalar dikkatin toplamasında yardımcı oluyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 29, oranı ise %8,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 241, oranı %18 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 35, oranı ise %10,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 190, oranı %14,2 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 37, oranı ise %10,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 357, oranı %26,7 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen

öğretmen sayısı 164, oranı ise %47,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 291, oranı %21,8 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 81, oranı ise %23,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 257, oranı %19,2 olmuştur.

Öğretmenleri %70,8’i, öğrencilerin % 41’i ders işlenirken akıllı tahtalar dikkatin toplamada yardımcı olduğunu düşünmektedir.

Tablo 5.51. Genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.

S.24) Genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	22	6,4	188	14,1
Katılmıyorum	50	14,5	184	13,8
Fikrim Yok	76	22,0	347	26,0
Katılıyorum	129	37,3	315	23,6
Kesinlikle Katılıyorum	69	19,9	302	22,6
Total	346	100,0	1336	100,0

Yeni nesil teknoloji ile iç içe büyümektedir. Genç öğretmenler teknoloji yakından ilgilenmektedirler. Bu ifadede genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıp kullanmadıkları değerlendirilmiştir.

Tablo 5.51’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 22, oranı ise %6,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 188, oranı %14,1 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 50, oranı ise %14,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 184, oranı %13,8 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 76, oranı ise %22 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 347, oranı %26 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 129, oranı ise %37,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 315, oranı %23,6 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 69, oranı ise %19,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 302, oranı %22,6 olmuştur.

Öğretmenlerin %57,2’si, öğrencilerin %46,2’si genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullandığını düşünmektedirler.

Tablo 5.52. Tecrübeli öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.

S.25) Yaşlı öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	50	14,5	279	20,9
Katılmıyorum	98	28,3	250	18,7
Fikrim Yok	124	35,8	478	35,8
Katılıyorum	48	13,9	193	14,4
Kesinlikle Katılıyorum	26	7,5	135	10,1
Total	346	100,0	1335	99,9

“Yaşlı öğretmen” ifadesi yerine “tecrübeli öğretmen” denilmesi uygun olmakla beraber, öğrencilerin yeni başlamış başarılı öğretmenleri de tecrübeli kategorisine dâhil etmelerinden dolayı bu ifade kullanılmamıştır. Bu soruda yaşlı öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanma durumları değerlendirilmiştir.

Tablo 5.52’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “Yaşlı öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 50, oranı ise %14,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 279, oranı %20,9 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 98, oranı ise %28,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 250, oranı %18,7 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 124, oranı ise %35,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 478, oranı %35,8 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 48, oranı ise %13,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 193, oranı %14,4 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 26, oranı ise %7,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 135, oranı %10,1 olmuştur.

Öğretmenlerin %42,8’i, öğrencilerin %39,6’sı yaşlı öğretmenlerin akıllı tahtayı daha etkin kullandığı ifadesine katılmamıştır. Öğretmen ve öğrencilerin %35,8’i bu konuda fikir beyan etmemiştir.

Tablo 5.53. EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.

S.26) EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	25	7,2	246	18,4
Katılmıyorum	47	13,6	197	14,7
Fikrim Yok	71	20,5	355	26,6
Katılıyorum	160	46,2	313	23,4
Kesinlikle Katılıyorum	43	12,4	225	16,8
Total	346	100,0	1336	100,0

FATİH Projesi'nin önemli birleşenlerinden bir tanesi de EBA'dır. Eğitim-öğretimde görsellik ve işitsellik yönleri ile tablet ve akıllı tahtanın program içeriği EBA ile sağlanmaktadır. 26.ifadeden itibaren EBA değerlendirilmiştir. Bu ifadede EBA'nın öğrenme etkinliğinde yardımcı olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.53'te görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen "EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor." ifadesine "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 25, oranı ise %7,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 246, oranı %18,4 olmuştur. "Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 47, oranı ise %13,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 197, oranı %14,7 olmuştur. "Fikrim Yok" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 71, oranı ise %20,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 355, oranı %26,6 olmuştur. "Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 160, oranı ise %46,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 313, oranı %23,4 olmuştur. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 43, oranı ise %12,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 225, oranı %16,8 olmuştur.

Öğretmenlerin %20,5'i, öğrencilerin %26,6 "Fikrim Yok" seçeneğini işaretlemiştir. Öğretmen anketinde de öğrenci anketinde de en fazla işaretlenen seçenek olmuştur. Öğretmenlerin %58,6'sı öğrencilerin %40,2 si EBA'nın öğrenme etkinliğinde yardımcı olduğunu düşünmektedirler.

Ki - Kare Bağımsızlık Testi kullanılarak "Öğrencinin ders başarısı" ile "EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor." ifadeleri farklı iki değişken olarak aralarındaki anlam ilişkisi istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 5.54. “Öğrencinin ders başarısı” ile “EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.” ifadesinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi)

Ders Başarısı	S.26) EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor. (Öğrenci Anketi)					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
2-3 Ortalama	32	20	65	59	38	214
	15,0%	9,3%	30,4%	27,6%	17,8%	100,0%
3-4 Ortalama	119	95	173	166	130	683
	17,4%	13,9%	25,3%	24,3%	19,0%	100,0%
4-5 Ortalama	95	82	117	88	57	439
	21,6%	18,7%	26,7%	20,0%	13,0%	100,0%
Toplam	246	197	355	313	225	1336
	18,4%	14,7%	26,6%	23,4%	16,8%	100,0%
Değer			Anlamlılık Değeri			
24,830a			,002			
25,315			,001			
1336						

“Öğrencinin ders başarısı” ile “EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.” ifadeleri arasındaki anlam ilişkisi anlamlılık değeri 0,002 olduğu için bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Öğrenciler EBA’nın öğrenme etkinliğinde yardımcı olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 5.55. EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibiyim.

S.27) EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibiyim.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	21	6,1	247	18,5
Katılmıyorum	48	13,9	225	16,8
Fikrim Yok	60	17,3	426	31,9
Katılıyorum	174	50,3	259	19,5
Kesinlikle Katılıyorum	43	12,4	178	13,3
Total	346	100,0	1335	100,0

EBA ile ilgili öğretmenler için kurslar düzenlenmektedir. Öğrenciler ise EBA içeriği ile ilgili, haftada 2 ders saati okutulan Bilişim ve Teknoloji dersi yardımıyla bilgi sahibi olmaktadır. 9 sınıf Bilişim ve Teknoloji dersini almayan öğrencilerin EBA'nın içeriğini öğrenmeleri zaman almaktadır.

Tablo 5.55'te görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen "EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibiyim." ifadesine "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 21, oranı ise %6,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 247, oranı %18,5 olmuştur. "Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 48, oranı ise %13,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 225, oranı %16,8 olmuştur. "Fikrim Yok" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 60, oranı ise %17,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 426, oranı %31,9 olmuştur. "Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 174, oranı ise %50,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 259, oranı %19,5 olmuştur. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 43, oranı ise %12,4 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 178, oranı %13,3 olmuştur.

Öğretmenlerin %62,7'si EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibi olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin %31,9'u "Fikrim Yok" seçeneğini işaretlerken, %35,3'ü ise EBA'nın içeriği hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını düşünmektedirler.

Tablo 5.56. EBA-Eğitimin içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerekir.

S.28) EBA-Eğitimin içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerekir.				
	Öğrenci		Öğretmen	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Yüzdesi	Anketin Sıklığı
Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,9	185	13,8
Katılmıyorum	31	9,0	132	9,9
Fikrim Yok	41	11,8	349	26,1
Katılıyorum	173	50,0	386	28,9
Kesinlikle Katılıyorum	91	26,3	284	21,3
Total	346	100,0	1336	100,0

Öğretmen ve öğrenci eğitimde etkileyen-etkilenen en büyük unsurlardır. Bu ifadede EBA'nın içerikleri hazırlanırken, bütün öğretmenlerden ve öğrencilerden destek alınmasının gerekli olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.56'da görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen "EBA'nın içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerekir." ifadesine "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 10, oranı ise %2,9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 185, oranı %13,8 olmuştur. "Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 31, oranı ise %9 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 132, oranı %9,9 olmuştur. "Fikrim Yok" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 41, oranı ise %11,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 349, oranı %26,1 olmuştur. "Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 173, oranı ise %50 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 386, oranı %28,9 olmuştur. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 91, oranı ise %26,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 284, oranı %21,3 olmuştur.

Öğretmenlerin %76,3'ü, öğrencilerin %50,2'si EBA'nın içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 5.57. EBA’da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerekir.

S.29) EBA’da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerekir.				
	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdesi	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdesi
Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,5	165	12,4
Katılmıyorum	13	3,8	125	9,4
Fikrim Yok	42	12,1	315	23,6
Katılıyorum	155	44,8	333	24,9
Kesinlikle Katılıyorum	124	35,8	398	29,8
Total	346	100,0	1336	100,0

Liselerde öğrencilerin en büyük amacı üniversitede güzel bir bölüme yerleşebilmektir. Konuları iyi anlaşılabilmesi ve hızlı soru çözümünün gerçekleşebilmesi için öğrencilerin çok sayıda soru çözmeleri gerekmektedir. Bu ifadede EBA’da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olmasının gerekli olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 5.57’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “EBA’da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerekir.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 12, oranı ise %3,5 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 165, oranı %12,4 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 13, oranı ise %3,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 125, oranı %9,4 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 42, oranı ise %12,1 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 315, oranı %23,6 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 155, oranı ise %44,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 333, oranı %24,9 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 124, oranı ise %35,8 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 398, oranı %29,8 olmuştur.

Öğretmenlerin %80,6’sı, öğrencilerin %54,7’si EBA’ da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 5.58. MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliyor.

	Öğretmen		Öğrenci	
	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği	Anketin Sıklığı	Anketin Yüzdeliği
Kesinlikle Katılmıyorum	25	7,2	322	24,1
Katılmıyorum	44	12,7	192	14,4
Fikrim Yok	143	41,3	426	31,9
Katılıyorum	85	24,6	166	12,4
Kesinlikle Katılıyorum	49	14,2	230	17,2
Total	346	100,0	1336	100,0

Bu ifadede MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşıma durumu değerlendirilmiştir. Sakıncalı sitelere öğrencilerin ulaşabilmesi birçok konuda sakıncaların oluşmasına sebep olacaktır. Böyle bir durumun gerçekleşmemesi için yazılımları güncellenmesi ve sürekli denetlenmesi gerekmektedir.

Tablo 5.58’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilere yöneltilen “MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliyor.” ifadesine “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 25, oranı ise %7,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 322, oranı %24,1 olmuştur. “Katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 44, oranı ise %12,7 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 192, oranı %14,4 olmuştur. “Fikrim Yok” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 143, oranı ise %41,3 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 426, oranı %31,9 olmuştur. “Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 85, oranı ise %24,6 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 166, oranı %12,4 olmuştur. “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmen sayısı 49, oranı ise %14,2 olurken; bu şıkkı işaretleyen öğrenci sayısı 230, oranı %17,2 olmuştur.

Öğretmenlerin %41’i, öğrencilerin %31,9’u fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. Öğretmenlerin %38,8’i MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla ulaşılabildiğini düşünmektedir. Öğrencilerin %38,5’i MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla ulaşamadığını düşünmektedir. Bu ifadede öğrenci cevaplarken yasak programları yükleyebildiğinin bilinmesini istememesi sonuçları değiştiren etkenler arasında yer almaktadır.

FATİH Projesi'nin kamu açısından önemini, yararlı ve eksik yönlerini araştırılmıştır. Bu anket çalışmasında öğretmen ve öğrencilere 30 ifade yöneltilmiş. Öğretmen ve öğrencilere yöneltilen tanıma cümlelerinden sonraki 30 ifade, aynı cümlelerden oluşmuştur. Öğretmen ve öğrencilere yöneltilen ortak 30 ifadeden 15 tanesi tablet, 10 tanesi akıllı tahta ve 5 tanesi de EBA'yla ilgilidir. İfadeler akıllı tahtanın kullanımı, tabletlerin kullanımı, EBA'nın ve kitapların kullanım durumları hakkında bilgi içermektedir. Öğretmen ve öğrencilere yöneltilen ifadelere alınan cevaplar öğrenci ve öğretmenlerin genellikle aynı fikirde olduğunu ortaya koymaktadır. Proje uygulanmaya başlamasından bu yana 3 yıl geçmesine rağmen hala kitaba olan ihtiyaç sürmektedir.

Ki – Kare Bağımsızlık Testi kullanılarak “Öğretmenlerin Branşları” ile “MEB'in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliriyor.” iki değişken ifade arasındaki anlam ilişkisi istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 5.59. “Öğretmenlerin Branşları” ile “MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliniyor.” ifadelerinin istatistiksel değerlendirilmesi. (Ki-Kare Testi)

Branş	S.30)MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliniyor(Öğretmen Anketi).					Toplam
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Almanca	1	0	3	1	1	6
	16,7%	0,0%	50,0%	16,7%	16,7%	100,0%
Arapça	0	1	2	1	1	5
	0,0%	20,0%	40,0%	20,0%	20,0%	100,0%
Beden Eğitimi	0	0	4	3	0	7
	0,0%	0,0%	57,1%	42,9%	0,0%	100,0%
Bilişim Teknolojileri	0	0	1	1	4	6
	0,0%	0,0%	16,7%	16,7%	66,7%	100,0%
Biyoloji	2	2	5	5	4	18
	11,1%	11,1%	27,8%	27,8%	22,2%	100,0%
Coğrafya	4	4	8	4	4	24
	16,7%	16,7%	33,3%	16,7%	16,7%	100,0%
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	0	4	4	7	5	20
	0,0%	20,0%	20,0%	35,0%	25,0%	100,0%
Felsefe	1	1	2	1	3	8
	12,5%	12,5%	25,0%	12,5%	37,5%	100,0%
Fizik	0	3	11	7	2	23
	0,0%	13,0%	47,8%	30,4%	8,7%	100,0%
Fransız Dili Edebiyatı	0	1	0	0	0	1
	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İngilizce	1	2	22	14	4	43
	2,3%	4,7%	51,2%	32,6%	9,3%	100,0%
Kimya	1	4	8	4	3	20
	5,0%	20,0%	40,0%	20,0%	15,0%	100,0%
Matematik	3	8	31	7	6	55
	5,5%	14,5%	56,4%	12,7%	10,9%	100,0%
Meslek Dersi	0	1	2	2	4	9
	0,0%	11,1%	22,2%	22,2%	44,4%	100,0%
Müzik	0	1	1	2	0	4
	0,0%	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Rehberlik ve Psikolojik Danışman	2	0	6	2	0	10
	20,0%	0,0%	60,0%	20,0%	0,0%	100,0%
Resim	1	0	3	0	0	4
	25,0%	0,0%	75,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Tarih	0	3	9	8	2	22
	0,0%	13,6%	40,9%	36,4%	9,1%	100,0%
Türk Dili ve Edebiyatı	9	9	21	16	6	61
	14,8%	14,8%	34,4%	26,2%	9,8%	100,0%
	25	44	143	85	49	346
	7,2%	12,7%	41,3%	24,6%	14,2%	100,0%
Değerler	Anlamlılık Değeri					
92,744a						,050
94,655						,038
346						

“Öğretmenlerin Branşları” ile “MEB’in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliniyor.” ifadeleri arasındaki anlamlılık değeri 0,050 olduğu için bu iki değişken arasında anlam ilişkisi bulunmaktadır. Öğrencilerin sakıncalı sitelere ulaşmalarını engellenmesi için diğer branştaki öğretmenlere göre daha sorumlu olan Bilişim Teknoloji öğretmenleri %83,4’lük bir oranla öğrencilerin sakıncalı sitelere zorlanmadan ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5.60 “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.” ifadeleri arasındaki anlamlılık ve korelasyon değerlendirmesi.

Korelasyon		
	S.1)Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor. (Öğretmen-Öğrenci Anketi)	S.3)Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor. (Öğretmen Öğrenci Anketi)
Pearson Korelasyon	1	,634**
Sig. (2-tailed)		,000
Kareler ve Çapraz ürünlerin toplamı	3077,872	1898,650
Kovaryans	1,831	1,129
Toplam	1682	1682
Korelasyonun anlamlılık değeri 0.01 seviye (2-tailed).		

Tablo 5.60 göre anlamlılık değeri P:0,05’ten küçük 0,01 çıkmıştır. Bu durum ise “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.” ifadeleri arasında anlamlılık değerinin olduğunu göstermektedir.

Pearson Korelasyon ifadesinin karşısındaki 0,634 değeri “r” ile ifade edilir ve - 1 ile + 1 arasında bir değer alır. Burada ilişkinin yönünü “r”nin işareti, derecesini ise katsayının büyüklüğü belirler. Eksi değerler bir değişken artarken diğerinin azaldığının, artı değerler ise her iki değişkenin aldığı değerlerin birlikte artış ve azalış gösterdiğini göstermektedir.

Tablodaki 0,634 değeri ise “Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.” arasında çok güçlü pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Tabletler okul dersleri

için etkili kullanılması ile tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebilmesi arasında tabletin başarılı olması ya da olmaması ile ilgili +1 yakın olduğu için de pozitif doğrusal bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 5.61 “Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.” ifadeleri arasındaki anlamlılık ve korelasyon değerlendirmesi.

Korelasyon		
	S.4)Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor. (Öğretmen-Öğrenci Anketi)	S.8)Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor. (Öğretmen-Öğrenci Anketi)
Pearson Korelasyon	1	,446**
Sig. (2-tailed)		,000
Kareler ve Çapraz ürünlerin toplamı	3091,359	1443,225
Kovaryans	1,839	,859
Toplam	1682	1682
Korelasyonun anlamlılık değeri 0.01 seviye (2-tailed).		

Tablo 5.61 anlamlılık değeri P: 0,05'ten küçük bir değer olan 0,01 çıkmıştır. Bu durum ise “Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.” ifadeleri arasında anlamlılık değerinin olduğunu göstermektedir.

Pearson Korelasyon ifadesinin karşısındaki 0,446 değeri “r” ile ifade edilir ve – 1 ile + 1 arasında bir değer almaktadır. Burada ilişkinin yönünü “r”nin işareti, derecesini ise katsayının büyüklüğü belirlemektedir. Eksi değerler bir değişken artarken diğerinin azaldığını, artı değerler ise her iki değişkenin aldığı değerlerin birlikte artış ve azalış gösterdiğini göstermektedir.

Tablodaki 0,446 değeri ise “Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.” ifadesiyle “Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.” ifadeleri arasında pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabilmesi ile tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce tabletle vakit geçirilmesi arasında, tabletin amacı dışında kullanması ile ilgili korelasyon +1 yakın olduğu için de pozitif doğrusal bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 5.62 “Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.” ifadesiyle “Akıllı tahtalar dikkatin toplamada yardımcı oluyor.” ifadeleri arasındaki anlamlılık ve korelasyon değerlendirmesi.

Korelasyon		
	S.16)Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor. (Öğretmen-Öğrenci Anketi)	S.23)Akıllı tahtalar dikkatin toplamada yardımcı oluyor. (Öğretmen-Öğrenci Anketi)
Pearson Korelasyon	1,000	,443**
Sig. (2-tailed)		,000
Kareler ve Çapraz ürünlerin toplamı	1682	1682
Kovaryans	,443**	1,000
Toplam	,000	
Pearson Korelasyon	1682	1682
Korelasyonun anlamlılık değeri 0.01 seviye (2-tailed).		

Tablo 5.62 anlamlılık değeri P: 0,05’ten küçük bir değer olan 0,01 çıkmıştır. Bu durum ise “Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.” ifadesiyle “Akıllı tahtalar dikkatin toplamada yardımcı oluyor.” ifadeleri arasında anlamlılık değerinin olduğunu göstermektedir.

Pearson Korelasyon ifadesinin karşısındaki 0,443 değeri “r” ile ifade edilir ve - 1 ile + 1 arasında bir değer almaktadır. Burada ilişkinin yönünü “r”nin işareti, derecesini ise katsayının büyüklüğü belirlemektedir. Eksi değerler bir değişken artarken diğerinin azaldığını, artı değerler ise her iki değişkenin aldığı değerlerin birlikte artış ve azalış gösterdiğinin göstermektedir.

Tablodaki 0,446 değeri ise “Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor; ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor; akıllı tahtalar dikkatin toplamada yardımcı oluyor.” ifadeleri arasında pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılması ile akıllı tahtalar dikkatin toplamada yardımcı olması ifadeleri arasındaki korelasyon +1 yakın olduğu için de pozitif doğrusal bir ilişki bulunmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bilgi çağında kütüphanelerin ve kitapların yerini bilişim teknolojisi almaktadır. Gelişimin ve tüketimin hızına yetişemediğimiz, gelişimin baş döndürücü bir hızda olduğu bu çağın bir tarafından tutma çabası içindeyiz. Bu doğrultuda devlet “e-devlet” uygulamalarını devreye sokmuştur. E-Devlet, kamu kurumlarında etkin verimliliği, erişe bilirliliği, kamu kurumları arasında işbirliğini ve bilgi bütünlüğünü sağlamak için çağdaş toplum olma gereği olarak ortaya çıkmıştır. Bu sayede devlet daha şeffaf hale gelmiş, etkin ve hızlı bir işleyiş sağlanmıştır. E-Devlet gelişmekte olan devletlerin en önemli unsurlarından bir tanesi olmuştur. Artık devlette dijital ağlar olmadan herhangi bir işleyişin yürütülmesi mümkün değildir. Devleti saran bu dijital ağ, eğitim alanını da içine almıştır. Eğitim alanında e-okul sürekli geliştirilmektedir. Bunları daha ileriye taşımak ve geliştirmek için hem maddiyat ve hem içerik bakımında büyük bir proje olan FATİH Projesi uygulamaya konmuştur.

Aydın İl’inde 2012’de uygulanmaya başlanan FATİH Projesi ile ilgili çalışmalar okullarda devam etmektedir. Okulların büyük bir kısmında alt yapı çalışmaları tamamlanmıştır. Akıllı tahtalar kurulmaya başlanmıştır. Tablet liselerde dağıtılmaya başlanmış olsa da bazı Meslek Liselerinde dağıtım tamamlanmamıştır. FATİH Projesinin amaçları, gerekçeleri, uygulama aşamaları artık eğitim sistemimizi doğrudan ilgilendiren konular olmuştur. Daha iyi bir eğitim için bilişim teknolojilerinden uzak durulması söz konusu olamaz. Bilgi toplumunun en önemli ayağı olan bilişim teknolojileri kendini her alanda göstermektedir. Bu etki ile ortaya çıkan e-devlet, devletin verimliliğini artırmak amacıyla ve çağdaş toplum olmanın bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Devlette bilgi teknolojilerini yoğun olarak kullanılması sonucu devletin yapısında oluşan etkiler sonucu ortaya çıkmıştır. Şeffaflaşmanın sonucu olarak da aslında e-devlet ortaya çıkmaktadır. E-Devletin eğitimdeki uzantısı e-okuldur. E-Okul sayesinde okul idaresi, öğretmen, öğrenci ve veli arasında hızlı bilgi ağı oluşmuştur. E-Okulla birlikte eğitim alanında en büyük reform olan FATİH Projesi, FATİH Projesi’nin birleşenleri EBA, akıllı tahta ve tabletlerin değerlendirilmesi, artı ve eksi yönlerinin ortaya konması; eğitimimizin kalitesinin artırılması bakımında önemli bir çalışma olmuştur.

FATİH Projesi’nin eksikleri olsa da Türkiye’de eğitim sistemini geliştirme adına yapılmış bir eğitim reformudur. Dünyada örneği olmadığı için ne

gibi sonuçların ortaya çıkacağı uygulamalar sonucunda görülecektir. Birçok devlet, eğitiminde buna benzer çalışmalar yaparken ülkemizdeki sonuçları örnek alacaklardır. Bu projenin eksik yönlerini giderip eğitimimiz için başarılı bir proje haline getirebilecek miyiz? Bunu zaman gösterecek. Bunun için yöneticilere, öğretmenlere, öğrencilere, velilere ve bu konuda program yapan kişilere büyük görevler düşmektedir.

Bu araştırma, FATİH Projesi kapsamındaki okullarda bilişim teknolojilerinin kullanımının, bu kapsamda öğrencilere dağıtılan tabletlerin, akıllı tahtaların ve EBA'nın kullanımındaki olumlu ve olumsuz yönlerinin öğretmenler ve öğrenciler tarafından değerlendirilmesi için yapılmıştır. Anket için ifadeler hazırlanırken, öğrencilerle ve öğretmenlerle görüşülmüştür. İfadeler, FATİH Projesi ile ilgili sorunlara yönelik olarak hazırlanmıştır. Anketteki 30 adet ifade, öğretmen ve öğrenciler tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Tabletlerle ilgili 15 ifadeye verilen cevaplar doğrultusunda tabletler okul dersleri için akıllı tahtaya göre daha az başarılı olmuştur. Tabletlerle sakıncalı sitelere girilebilmektedir. Tabletler üniversiteye hazırlık için soru çözme konusunda ve ders kitapları ile okuma kitaplarının yerini alma konusunda yeterli bulunmamıştır. Öğrenciler kitaplarını yanlarında getirmeye devam etmektedir. Tabletler şarj süresi ve sağlamlık bakımında da eksiklikleri bulunmaktadır. Oyun oynama için elverişli olduğu için ders saati içinde oyun oynamak isteyen öğrencinin dikkatini dağıtmaktadır. Albayrak (2014) "Fatih Projesi Kapsamındaki Okullarda Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının Sınıf Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisans tezinde, tablet bilgisayar ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri incelemiş, öğretmenlerin öğrencilere tablet bilgisayar kullanımdan kaçındıkları neden olarak ise öğrencinin tablet bilgisayar amaç dışı kullanmasını, kontrolün mümkün olmamasını belirttikleri görülmüştür. Bu sonuç da tabletle ilgili yaptığımız anket sonuçlarının aynı doğrultuda olduğunu göstermektedir. Yapılan anket sonuçları da tablet için yapılan hipotez ile aynı doğrultuda çıkmıştır.

İfadelere katılma durumuna göre:

- 1) Tabletler okul dersleri için istenen faydayı gösterememektedir.
- 2) Kaynak olarak artı yönleri olsa da (İnternete bağlanma gibi) amaçlandığı gibi ders kitaplarının da okuma kitaplarının da yerini alamamıştır.
- 3) Öğrencilerin daha çok sosyal zamanlarını geçirmede (Oyun oynama gibi) vazgeçilemez bir araç olmuştur.

Anket çalışmalarında, çalışmayı en çok zorlayan kısım öğrencilerin tabletlerini kaybetme korkuları olmuştur.

Akıllı tahtayla ilgili 10 ifadeye verilen cevap doğrultusunda, tabletlere göre akıllı tahtanın daha başarılı olduğu sonucu çıkmıştır. Akıllı tahta sayesinde derslerde çok sayıda soru çözülebilmektedir. Akıllı tahta öğretmen kontrolünde kullanıldığı zamanda öğrencinin sakıncalı sitelere girmesi mümkün olmamaktadır. Sayısal branştaki öğretmenler de, sözel branşlardaki öğretmenler de akıllı tahtanın dersler için gerekli olduğunu düşünmektedirler. Yabancı dil dersleri için de akıllı tahtanın önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Akıllı tahta öğrencileri dikkatini toplamada olumlu katkı sağlamaktadır. Albayrak (2014) yüksek lisans tezinde öğretmenlerin çoğunluğunun etkileşimli tahtayı derslerinde sürekli kullandıkları belirlemiştir. Bu durum öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımına karşı olumlu tavır içerisinde olduklarını göstermektedir. Bu sonuç da akıllı tahta ilgili yaptığımız anket sonuçlarının aynı doğrultuda olduğunu göstermektedir. Yapılan anket sonuçları da akıllı tahta için yapılan hipotez ile aynı doğrultuda çıkmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda:

Öğretmenler de öğrenciler de akıllı tahtanın eğitim için faydalı olduğunu düşünmektedirler.

Akıllı tahtanın daha çok öğretmenin kontrolünde olması ve dersi için istediği gibi kullanması akıllı tahtayı tablete göre daha kullanışlı hale getirmektedir.

Hem video, hem bilgisayar, hem sine geniş görüşlülük gibi birçok görsel aracı içinde barındırması ile kaliteli görüntü, kaliteli ses özellikleri akıllı tahtanın olumlu yönleri arasında yer almaktadır.

Boş derslerde öğrencilerin ders çalışma yerine sürekli film izleme isteği, boş derslerde sesli müzik dinleyerek dersi olan sınıfları rahatsız etmeleri ise okul idarelerinin alacakları tedbirlerle daha zararsız hale gelecektir.

EBA ile ilgili 5 ifadeye verilen cevap doğrultusunda EBA öğrenme etkinliğine yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgileri bulunmamaktadır. EBA konusunda öğrencileri daha fazla bilgilendirmek gerekmektedir. Öğretmenler ise EBA hakkında yeterince bilgiye sahip olduklarını düşünmektedirler. Öğretmen ve öğrenciler, EBA'da ders içerikleri hazırlanırken katkı sağlamayı istemektedirler. EBA'da ders içerikleri hazırlanırken katkı sağlanması öğretmenlerin EBA'ya olan ilgisinin artırılmasında önemli katkı sağlayacaktır. Güvendi (2014) tez çalışmasında öğretmenlerin EBA sitesinde en çok haberleri okudukları en az dosya paylaşımında buldukları yani

öğretmenlerin siteyi bilgi paylaşmaktan çok bilgi almak için kullandıkları görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda:

- 1) EBA sürekli yenilenen, geliştirilen bir bilişim ağıdır. Öğretmenler ve öğrenciler bu ağ güncellenirken ve geliştirilirken etkin bir şekilde katılmak istemektedirler.
- 2) EBA'daki derslerle alakalı konu anlatımları daha da geliştirilmeli, konular güncel hale getirilmelidir.

Tabletler internete ulaşımında ve derslerde yardımcı kaynak olarak faydalı olmaktadır. İnternet gereksinimlerinin kafeler yerine okulda ve tableten giderilebilmesi, notlarını ve devamsızlıklarını takip edebilmeleri gibi olumlu yönleri bulunmaktadır. Tabletler şarj süreleri ve sağlıkları bakımından ders kitabının yerini tutmamaktadır. Oyun eğilimi olan öğrencilerin ders esnasında oyun oynamaları hem oyun oynayan öğrencinin hem de çevresinde ders dinlemek isteyen öğrencinin dikkatini dağıtmaktadır. Tabletler üniversiteye hazırlama konusunda da kitapların yerini tam alamamıştır. Öğrenciler tabletlere zararlı birçok oyun yükleyebilmekte ve ders esnasında tableten oyun oynayabilmektedirler. Ders içinde öğretmenin tabletiyle, akıllı tahta ve öğrenci tableti arasında etkileşim sağlanamamaktadır. Ders öğretmeni de öğrencisinin tabletine hâkim olamadığı için öğrenci tableti ile ders dışı uygulamalara girebilmekte ve derse motive olamamaktadır. Tabletler dağıtıldıktan sonra öğrenci başarılarında gözle görülür bir düşüş olmakta, öğrenci tablete alışıkça ders başarısını yükseltmektedir. Ders esnasında öğrencinin tablet yüzünden dikkatinin dağılması öğretmenin ve sınıftaki diğer öğrencilerin motivasyonunu düşürmektedir.” Öğretmeninde, “Öğrenci tabletle ders dışı işlerle uğraşıyor mudur?” tedirginliği oluşmaktadır. Bu durumun giderilmesi için akıllı tahta, öğretmenin tableti ve öğrencinin tableti arasında etkileşimi sağlayan programların hazırlanması gerekmektedir.

EBA geliştirilirken öğretmenler de katkı sağlamak istemektedir. Bu bölümler kısmen açılmış olsa da geliştirilmeye devam etmektedir. Yardımcı kitapların okullarda kullanımının yasak olması öğretmenleri dijital ortamda kaynak arayışına itmektedir. Öğrencilerini daha iyi bir gelecek için hazırlamak isteyen öğretmenler, öğrencilerine bilgileri daha hızlı ve pratik bir şekilde sunmak istemektedir. Bunun için öğretmenler EBA içinde tecrübelerini paylaşmak

istemektedirler. EBA soru havuzunun oluşturulmasına bütün öğretmenler olumlu yaklaşmakta, hatta soru havuzuna katkı sağlamak istemektedirler. Soru havuzlarının oluşturulması sayesinde öğretmen öğrencinin ortaöğretimde daha iyi bir lise, lise de ise daha iyi bir üniversiteye diğer kaynaklara ihtiyaç duymadan hazırlanmasına ortam hazırlanmış olacaktır. Bunun için EBA'nın çok hızlı geliştirilerek ulaşılabilen kaynakların artırılması gerekmektedir.

Görüşme yapılan bütün idareci ve öğretmen arkadaşlar FATİH Projesine katkı sağlamayı istemektedir. Tablet ve EBA projenin başarısı için yeterli noktaya gelmemiş olsa da akıllı tahta öğrenci ve öğretmen tarafından verimli kullanılmaktadır. EBA'nda bulunan görsel ve videoların yanında öğretmen hazırlığını yaptığı sunuları da akıllı tahta sayesinde öğrencisi ile paylaşabilmektedir. Akıllı tahta okullardaki projeksiyon ve tepegöz gibi eğitimde görseelliği sağlayan aletleri geride bırakmıştır. Sürekli kurulu ve hazır olması sayesinde görüntü alabilmek ve internete bağlanmak için başka bir bilgisayara ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu durum akıllı tahtanın FATİH Projesi'nde en başarılı uygulaması olmuştur.

EBA konusunda öğretmen arkadaşlar daha çok söz sahibi olmayı istemektedir. Tabletlerin derslerde daha etkin kullanılabilmesi için akıllı tahta ile tabletler arasında etkileşimin sağlanması çok önemlidir. Tabletlerdeki sık görülen arızalara ve kısa şarj sürelerine çözüm bulunması gerekmektedir. Öğrencilerimiz de öğretmenlerimiz de FATİH Projesi'nin başarısız olduğunu düşünmemektedir. Fakat programlarla ve eğitim içerikleriyle sürekli geliştirilmesi gerekmektedir. Bu aşamada öğretmenlerin eğitimi büyük önem arz etmektedir. Öğretmenlerin akıllı tahtayı ve tableti, etkili kullanabilmeleri için eğitim fakültesinde Bilişim ve Teknoloji dersleri adı altında eğitim almaları gerekmektedir. Projenin eksikleri giderildiğinde öğrencilerin teknolojiyi verimli kullanabilmeleri için gerekli imkânlar sağlanmış olacak ve projenin başarılı olma ihtimali yükselecektir.

Akıllı tahtaların ders işlenirken daha başarılı kullanılabilmesi için öğretmenlerin kendilerine ait sınıflarının olması gerekmektedir. Öğrenci merkezli sınıf sisteminde akıllı tahtanın hâkimi yine öğrenci olmaktadır. Öğretmenin derse girdikten sonra akıllı tahtayı ders için hazırlaması vakit almaktadır. Öğretmen merkezli sınıf sisteminde her öğretmenin sınıfı bulunmakta, öğretmenin sınıf içindeki malzemeyi ders doğrultusunda hazırlayabilmektedir. Öğrenciler teneffüs sonrası dersi olan öğretmenin sınıfına gitmektedirler. Bu süre içerisinde öğretmen

akıllı tahtayı derse hazır hale getirebilecek, öğretmen akıllı tahtayla ders işletebilmesi için gerekli kaynağı dersten önce hazırlaya bilecektir. Ders için hazır olan akıllı tahta öğretmenin dersi daha verimli işlemesine yardımcı olacaktır. Öğretmenin sürekli sınıfta olması, öğrencinin akıllı tahtayı amaç dışı kullanılmasını da engelleyecektir.

Bu tez çalışmasına başlarken akıllı tahtanın başarılı olduğu fakat tablet ile ilgili iyileştirme çalışmalarının biraz daha artırılması gerektiği öngörüsü ile ilgili anket çalışmaları yapılmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin ifadelerine verdikleri cevaplarla akıllı tahtanın başarılı olduğu fakat tablet ile ilgili iyileştirme çalışmalarının biraz daha artırılması gerektiği kanısını destekleyen sonuçlar çıkmıştır.

Akıllı tahtaların liselerin yanında ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim gibi eğitimin her alanında kurulması ve kullanılması gerekmektedir. Özellikle de üniversitelerde öğrencilerin akademik başarılarını artırmalarında faydalı olmasının yanında üniversitedeki eğitimcilerin daha verimli ders işlemelerinde akıllı tahtalar önemli bir yere sahip olacaktır. Proje üniversitelerde özellikle de Eğitim Fakültelerinde uygulamaya başlatılması gerekmektedir. Projeyi kavramış, akıllı tahta ve tablete hâkim olarak yetişmiş öğretmenler FATİH Projesi'nin başarılı olmasına çok büyük katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Adalet Bakanlığı, [www.adalet.gov.tr] Erişim Tarihi: 24.12.2015

Âdem, M., (2008). *Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin Laik Eğitimi Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşunun 100. Yılında Eğitim Kurultayı: Cumhuriyetimizin Kuruluş Felsefesinin Öngördüğü Eğitim Bildiriler içinde (72-75)*. Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınları.

Aicholzer [www.abgs.gov.tr/dokuman/Berlinkonferansi.htm] Erişim: 14.08.2015

Akar, İ. 1996. Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikalarının Genel Özellikleri. *Yeni Türkiye Dergisi Eğitim Özel Sayısı*, Sayı. 7: 211- 218.

Albayrak, E. 2014. Fatih Projesi Kapsamındaki Okullarda Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının Sınıf Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Akdeniz Üniversitesi, Antalya. s.51

Alkan, T. Bilici, A., Akdur, T., Temizhan, O. & Çiçek, H. (2011). *Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat Üniversitesi, Elazığ, TÜRKİYE, 22-24 Eylül 2011*.

Altınçelik, B. (2009). *İlköğretim Düzeyinde Öğrenmede Kalıcılığı ve Motivasyonu Sağlaması Yönünden Akıllı Tahtaya İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi, Türkiye.

Annttiroiko, Ari-Veikko (2008).”Benchmarking E- Government: A Global Perspective, United Nations and American Society for Public Administration.

Arifoğlu, A.A. Körnes, A., Yazıcı, M.K., Akgül, A., (2002), *E-Devlet Yolunda Türkiye*, Türkiye Bilişim Derneği: Ankara. s.12

Arslan, M., Akıncı, S. K., Karapınar, P. B., (2007) *E-İş, E-devlet, E-Etik*; Siyasal Kitapevi, Ankara

ASPAs ve UN (2002).Benchmarking E-Government: A Global Perspective, United Nations and American Society for Public Administration.

Aström, J. (2004). “*Digital Democracy: Ideas, Intentions and Initiatives in Swedish Local Governments*”, *Electronic Democracy: Mobilisation, Organisation and Participation via New ICTs* (Ed. Rachel K.Gibson; Andrea Römmele ve Stephen J. Ward), London: Rotledge, s. 96-115.

Atatürk Anadolu Lisesi (AAL) (2014) [<http://www.natal.meb.k12.tr/>] Erişim Tarihi: 07.12.2012

Avcı, N. (1990), *Enformatik Cehalet, Rehber Yayınları*, Ankara

Avcıoğlu, T. *Devletin Kısıyolu: E-Devlet Kapısı*, T.C. Ulaştırma ve Denizcilik Haberleşme Bakanlığı, Aralık 2014

Aydın İl Millî Eğitim Müdürlüğü [<http://aydin.meb.gov.tr/>] Erişim: 12.11.2015

Aydın Nüfusu [<http://www.nufusu.com/il/aydin-nufusu>] Erişim Tarihi: 06.12.2015

Ayvalı, A., “*E-Türkiye Çalışmaları Birinci Gelişme Raporu*”, *E-Türkiye ve Geleceğin Meslekleri Paneli*, Haliç Üniversitesi, İstanbul, 2002, s. 14.

Balcı, M. (1998). *MGK ve Demokrasi: Hukuk, Ordu, Siyaset* (2. Baskı). İstanbul:

Başbakanlık (2002), “*Bilgi Toplumuna Doğru: Türkiye Bilişim Şurası Taslak Raporu*”, Türkiye Bilişim Şurası, Ankara, s.212

Başbakanlık (2002), a.g.e Ankara, s.212

Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile (IULA-EMME) Yayını

Bensghir, T. K., Akay, A. “*Bir Kamu Politika Aracı Olarak Coğrafi Bilgi*

Sistemleri (CBS): Türkiye’de Belediyelerin CBS Uygulamalarının Değerlendirilmesi”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt: 15, Sayı:1 (Ocak 2006).

Beş Yıllık Kalkınım Planı (1963-1967). Ankara: DPT Yayını. (1968).

Beş Yıllık Kalkınım Planı (1968-1972). Ankara: DPT Yayını. (1973).

- Beş Yıllık Kalkınım Planı (1973-1977). Ankara: DPT Yayını.
- Beş Yıllık Kalkınım Planı (1979-1983). Ankara: DPT Yayın No: 1664.
- Beş Yıllık Kalkınım Planı (1985-1989). Ankara: DPT Yayın No: 1974.
- Beş Yıllık Kalkınım Planı (1990-1994). Ankara: DPT Yayın No: 2174.
- Beş Yıllık Kalkınım Planı (1996-2000). Ankara: DPT Yayını.
- Beş Yıllık Kalkınım Planı (2001-2005). Ankara: DPT Yayını.
- Bilen, M., Cahit, Ş., (2002), “Genişleyen Devletin Bunalımı ve E-Devlet”, I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Kocaeli Ün. İİBF Yayını, İzmit.
- Bilgen, [e-devlet.tripod.com] Erişim: 10.08.2015
- Bozkurt, V. (1996), *Enformasyon Toplumu ve Türkiye*, Sistem Yayınları, İstanbul
- Camnalbur, M. (2008). Bilgisayar Destekli Öğretimin Etkililiği Üzerine Bir Meta Analiz
- Cook, Meghan E.; La Vigne, Mark F.; Pagano, Christina M.; Dawes, Sharon S.ve Pardo, Theresa A. (2002). Making a Case for Local E-Government, Albany: Centre for Technology in Government.
- Çam, T. (2006). *Küreselleşme ve Eğitim 1980 Sonrası Neoliberal Eğitim Politikalarının Türk Eğitim Sistemine Etkisi*. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Çavdar, T. (2004). *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi* (3. Basım). Ankara: İmge Kitabevi.
- Çelen, F. K., Çelik, A. ve Seferoğlu, S. S. (2011). *Türk eğitim sistemi ve PISA sonuçları*. XIII. Akademik Bilişim Konferansı (AB11), 2-4 Şubat. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Çoban, H. (1997), *Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş*, İnkılap Kitabevi, İstanbul

Çukurçayır, M. A. “İnternet ve Kent Yönetimleri”, *Belediye Dergisi*, Cilt:6, Sayı: 9, Mart 2000.

Demirel, D., E-Devlet ve Dünya Örnekleri [http://kontrol.bumko.gov.tr/Eklenti/6833,demirel-d-e-devlet-ve-dunya-ornekleri.pdf?0] Erişim Tarihi: 08.04.2016

Demirel, Demokaan (2006), *E Devlet ve Dünya Örnekleri*, *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 61

Demirel, Ö. (2009). *Türkiye’de ‘Eğitim ve Değişim’ Sürecinde Program Geliştirme Çalışmalarının Yeri. Ölümünün 80. Yılında Mustafa Necati ve Cumhuriyet Eğitim Devrimi Sempozyumu Bildirileri içinde (52–59)*. İzmir: Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneği Yayınları.

Demirel, T. (2011). *Türkiye’nin Uzun On Yılı - Demokrat Parti İktidarı ve 27 Mayıs Darbesi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

DPT, “E-Dönüşüm Türkiye Projesi ve E-devlet’e Geçiş Çalışmaları”, Eylül 2003.

DPT, Bilgi Toplumu İstatistikleri Raporu Haziran, 2010

Drucker, P. (1991) *Yeni Gerçekler*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara

E-Devlet [www.edevlet.net/eTurkiye/edevlet/] Erişim Tarihi: 20.12.2015

Eğitim Bilişim Ağı [http://www.eba.gov.tr/] Erişim Tarihi: 14.08.2015

Eğitim Bilişim Ağı [http://www.eba.gov.tr/hakkinda/tam} Erişim Tarihi: 14.08.2015

Ekici, S. ve Yılmaz, B. (2013). *FATİH Projesi üzerine bir değerlendirme (An evaluation on FATİH project)*. Türk Kütüphaneciliği, 27 (2), 317-339.

Ekinci, Y. (2007). *21. Yüzyılda Türk Eğitimi (Dün-Bugün-Yarın)*. *Talim ve Terbiye Kurulu’nun Türk Eğitimi’ndeki Rolü ve Etileri Forumu Bildirileri içinde* . İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları. (155)

- Emrealp, S. (1993). *Yerel Yönetim ve Bilgi Teknolojisi, İstanbul*: T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile (IULA-EMME) Yayını
- E-Okul Nedir, E-OkulKaydı, E-Okul Kullanımı, Notları, Kayıt İşlemleri. (2009) [<http://www.eokul.web.tr/e-okul-nedir.html>] Erişim Tarihi: 07.12.2012
- E-Okul Öğrenci Girişi, E-Okul Veli Girişi ve e Okul öğretmen Girişi [<http://www.eokulgis.net/>] Erişim Tarihi: 14.08.2015
- Ercan, F. (1997). “*Neo-liberalizm ve Yapısal Uyum Politikalarının Eğitim Hakkı Üzerindeki Etkisi*”, *Türk-İş Yıllığı 1997 içinde* (54, 55, 60).
- Erdoğan, İ. (1998). Eğitimde Yenileşme Paradigması Değişmelidir. *Yeni Türkiye Dergisi Cumhuriyet Özel Sayısı III, Sayı: 23, 24, 2070-2072.*
- Erdoğan, İ. (2008). Ortaöğretim. Özdemir, G. (Ed.). 80. Yıl Uluslararası Eğitim Forumu “Eğitim Hakkı ve Gelecek Perspektifleri” (391-397). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Erdoğan, İ., (1998). Eğitimde Yenileşme Paradigması Değişmelidir: *Yeni Türkiye Dergisi, Cumhuriyet Özel Sayısı III, Sayı: 23, 24, 2070-2071.*
- Erdoğan, M. (2009). *Liberalizm, Demokrasi ve Türkiye Modeli*. İstanbul: Plato Film Yayınları. (347, 348)
- Eryılmaz, Bilal (2002), “*Kamu Yönetimi*”, Erkam, İstanbul.
- Evans, Donna ve Yen, David C. (2006), “E-Government: Evolving Relationship of Citizens and Government, Domestic and International Development”, *Government Information quarterly*, 23 (2), s. 206-235.
- Falk, R., (2001), *Yırtıcı Küreselleşme*, Çev: A.Çaksu, Küre Yayınları, İstanbul
- FATİH Projesi Hizmetiçi ve Uzaktan Eğitim Birimi (2013) [<http://eogrenim.meb.gov.tr/SitePages/giris.aspx>] Erişim Tarihi: 14.08.2015

FATİH Projesi Kapsamında Tablet Bilgisayar İçeriklerinin Değerlendirilmesi
[<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6>] Erişim Tarihi:
15.08.2015

Galligan, L., Loch, B., McDonald, C., Taylor, J. A., (2010). The Use of Tablet and Related Technologies in Mathematics Teaching. Australian Senior Mathematics Journal, 24 (1), 38-51.

Gates, B., (1999), *Dijital Sinir Sistemiyle: Düşünce Hızında Çalışmak*, Doğan Yayınları, İstanbul.

Gil-Garcia, R. J. ve Pardo, T. A., (2005), “ E-Government Success Factors :Mapping Practical Tools to Theoretical Foundations “,Government Information quarterly, 22 (2), s.187-216.

Grönlund, A., (2007). “Electronic Government”, Encyclopedia of Digital Government (Ed. Ari-Veikko Annttiroiko ve Matti Malkia), Hershey:Idea Group Reference, s. 634-642

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı [http://www.gumruk.gov.tr] Erişim Tarihi:
24.12.2015

Güvendi, G. M., 2014, “*Millî Eğitim Bakanlığı'nın Öğretmenlere Sunmuş Olduğu Çevrimiçi Eğitim ve Paylaşım Sitelerinin Öğretmenlerce Kullanım Sıklığının Belirlenmesi: Eğitim Bilişim Ağı (Eba) Örneği*”, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Sakarya, (2014)

Habermas, J. (1993), *İdeoloji Olarak Teknik ve Bilim*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Halchin, L. E., (2004).”*Electronic Government: Government Capability and Terrorist Resource*”,Government Information quarterly, 21 (4), s. 406-419.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Lisesi
[<http://www.aol.meb.gov.tr/ana-sayfa.asp>] Erişim Tarihi: 17.12. 2015

- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Lisesi
[<http://www.aol.meb.gov.tr/ana-sayfa.asp>] Erişim Tarihi:17.12.2015
- Heeks, Richard ve Bailur, Savita (2007). “Analysing E-Government Research: Perspectives, Philosophies, Theories, Methods and Practice “,Government Information quarterly, 24 (2), s. 243-265
- Henderson, M., Hogat, F., Jeans, D., (2008).“E-Democracy Policy in Queensland”, Electronic Government: Concept, Methodologies, Toolsand Applications (Ed. Ari-Veikko Annttiroiko), HESHEY: Information Science Reference, s. 2858-2866.
- Herron, Peter; Relyea, Harold C.,Dugan, Robert E. ve Cheverie, Joan F. (2002). United States Government Information: Policies and Sources, Wesport: Libraries Unlimited.
- Ho, Alfred Tat-Kei (2002). “Reinventing Local Governments and E-Government Initiative”, Public Administration Review, 62 (4), s.434-444
- [http://ec.europa.eu/information_society] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- [http://ec.europa.eu/information_society] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- [<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id>] Erişim Tarihi: 14.08.2015
- [<http://web.worldbank.org>] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- [<http://www.anayasa.gen.tr/1982ay.htm>] Erişim Tarihi: 26.12.2015
- İnce, Murat N. (2001), “Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar”, [ekutup.dpt.gov.tr.] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- İnce, Murat N. (2001), “Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar”, [ekutup.dpt.gov.tr.] Erişim Tarihi: 14.08.2015
- İnternet Radyo Televizyonu [<http://internettv.meb.gov.tr/index.asp?NO=2>] Erişim Tarihi: 15.08.2015

- Kabasakal, Ö. (1998). *Cumhuriyet'in 75. Yılında Eğitimimizin Temel Sorun Alanı Vizyon Üzerine Bir Deneme*. Yeni Türkiye Dergisi Cumhuriyet Özel Sayısı III, Sayı: 23, 24, 2112-2115.
- Kalkınma Planı (2007-2013). Ankara: DPT Yayını.
- Karakaş, E. (29 Mart 2012). Eğitimde Siyasetçilerin Dışlanması Talepleri. Erişim. 29.03.2012,
- Kaya Benschir, Türksel ve Aslı Akay (2006). "Bir Kamu Politika Aracı Olarak Coğrafi Bilgi Sistemleri CBS: Türkiye'de Belediyelerin CBS Uygulamalarının Değerlendirmesi", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 1, s. 31-46
- Kayaduman, H., Sarıkaya, M., ve Seferoğlu, S., S., (2011). Eğitimde FATİH projesinin öğretmenlerin yeterlik durumları açısından incelenmesi. Akademik Bilişim Konferansı, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Kırçova, İ., (2003); "*E-Devlet Uygulamaları ve Ekonomiye Etkileri*", İTO Yayınları, İstanbul. s.23
- King, J., L., (1982). "Local Government Use of Information Technology: The Next Decade", *Public Administration Review*, 42(1), s. 25-36.
- Kongar, E., (1985), *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, İstanbul
- Korea education and research information service (KERIS). (2010). *Adapting education to the information age*. Seoul, South Korea [http://english.keris.or.kr/es_ac/es_ac_210.jsp] Erişim Tarihi: 31 Aralık 2012
- Köseçik, M., Naci, K., (2004), "*E-Devlet: Amaçlar, Sorunlar ve Uygulamalar*", Kamu Yönetimi (Ed: Abdullah Yılmaz, Mustafa Ökmen), Gazi Kitabevi, Ankara.

Kubicek, Herbert ve Westholm, Hilmar (2008). “*Scenarios for Future Use of E-Democracy Tools in Europe*”, *Electronic Government: Concept, Methodologies, Tools and Applications* (Ed. Ari-Veikko Annttiroiko), heshey: Information Science Reference, s. 4121-4136.

Kutlu, E., (2000), *Bilgi Toplumunda Kalkınma Stratejileri*, Anadolu Üniversitesi
Mayıs Darbesi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

MEB (2013). Eğitimde FATİH Projesi.
[<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/index.php>] Erişim Tarihi: 06.09.2013

Meb Personel Bilgi Sistemi [<http://www.mebpersonel.com/yer-degistirme/mebbis-nedir-h136257.html>] Erişim Tarihi: 07.05.2016

Meder, M. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl: 2001 Sayı:9 s. 75-81 Denizli

Mesev, V. 2012. Faculty travel grant to attend the Congress ISPRS in Melbourne, Australia. FSU Office of the Provost,

Mesleki Açık Öğretim Lisesi [<http://maol.meb.gov.tr/>] Erişim: 14.08.2015

Mesleki Açık Öğretim Lisesi [<http://maol.meb.gov.tr/>] Erişim Tarihi:20.12.2011

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Yönetim Bilgi Sistemi [<https://e-okul.meb.gov.tr/logineOkul.aspx>] Erişim Tarihi: 10.08.2015

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Yönetim Bilgi Sistemi [<https://e-okul.meb.gov.tr/logineOkul.aspx>] Erişim Tarihi: 20.12.2011

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) FATİH Projesi Web Sayfasi - Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
[<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=3>] Erişim Tarihi: 14.08.2015

Milli Eğitim Bakanlığı (1998). *Seçmeli Bilgisayar Dersi Müfredatı*. 2492 Sayılı Tebliğler Dergisi.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2003). FATİH Projesi hakkında. [<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6.>] Erişim Tarihi: 05.03.2013
- Milli Eğitim Bakanlığı (2009). Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi. [<http://hbogm.meb.gov.tr>] Erişim Tarihi: 01.03.2013
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2014) [<http://www.z-kitap.com/FATİH-projesi/>] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2014) [<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/index.php>] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2012). “*FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanımı kursu’nda görev alabilecek öğretmenlerin listesi*” (07 Ocak 2013) [<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/icerikeklenti/e110113120048.pdf>] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2012). *Eğitimde FATİH Projesi web sayfası*. [<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/index.php>] Erişim Tarihi: 23.10.2012
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) [www.egitim.gov.tr] Erişim Tarihi: 25.12.2011
- Millî Eğitim Bakanlığı Aydın İl Millî Eğitim Müdürlüğü [<http://aydin.meb.gov.tr/>] Erişim Tarihi: 06.12.2015
- Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü [<http://mtao.meb.gov.tr/index.htm>] Erişim Tarihi: 20.12.2011
- Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü [<http://mtao.meb.gov.tr/index.htm>] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Yayınlanan İstatistiklere Göre 2013-2014 Öğretim Yılında Resmî Kurumlardaki Toplam Öğretmen Sayısı, [<http://www.aktuelegitim.com/tag/turkiye-de-ogretmen-sayisi>] Erişim Tarihi: 15.08.2015

- Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Mesleki Gelişimi Destekleme Grup Başkanlığı (2012). *FATİH Projesi Eğitimleri*. [<http://hedb.meb.gov.tr/>] Erişim Tarihi: 05.12.2012
- Milli Eğitim Bakanlığı, Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı (2010). [<http://projeler.meb.gov.tr/pkmttr/>] Erişim Tarihi: 29.11.2012
- Milli Eğitim Sağlık Eğitim Vakfı (MESEV). (2012). [<http://mesev.org/index.>] Erişim Tarihi: 14.11.2012
- Misra, D., C., (2006). “Defining e-Government: A Citizen –Centric Criteria-Based Approach”, 10th National Conference on E-Governance, Bhopal, February2-3,2006.
- Moon, M., J., (2002). ”The EVvolution of E-Government among Municipalities:Rhetoric and Reality?”,*Public Administration Review*, 62 (4), s. 424-433
- Öz, S., “E-Devlet Uygulamaları Çerçevesinde İnternette Beyanname Alımı”, *Vergi Sorunları*, sayı 194, Kasım, 2004, s. 9.
- Özdağ, Ü., (2011). *İkinci Tek Parti Dönemi* (2. Baskı). Ankara: Kripto Yayınları. (157, 161, 165)
- Özdemir, M., Ünal, M., Avrupa Birliği Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi, [www.abgs.gov.tr/dokuman/Berlinkonferansi.htm] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- Özgören, [<http://www.angelfire.com/hero/e-devlet/alt.htm>] Erişim Tarihi: 30.01.2010
- Palazoğlu, A. B. (2007). *Cumhuriyet Döneminde Milli ve Laik Eğitime Giriş*
- Süreci. Güngör, N. (Ed.). *Cumhuriyetin İlk Yıllarından Günümüze Dil, Kültür, Eğitim içinde* (280–292). Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.

- Reisoğlu, Ğ. ve Karaoğlu, A.K., Gedik, N., GöktaĞ, Y. ve Çağıltay, K., (2013).
- Öğretim Teknolojilerinin Türkiye Tarihine Bir Bakış 1920-1984 Dönemi, K. Çağıltay ve Y. GöktaĞ. (Ed). Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler. (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Relyea, H. (2002). "E-Gov: Introduction and overview", Government Information quarterly, 19 (1), s. 9 -35
- Resmi Gazete, 11 Nisan 2012, nr: 28261: 2012.
- Roy, J. (2003). "Introduction: E-Government", Social Science Computer Review, 21 (1), s. 3-5
- Sarıhan, Z. (2003). Türkiye’de Ulusal Eğitim. Ulusal Eğitim Kurultayı Bildirileri Sistemleri (CBS): Türkiye’de Belediyelerin CBS Uygulamalarının
- Sobacı, M. Z., Yıldız, M., (2012) *E-Devlet Kamu Yönetimi ve Teknolojileri İlişkisinde Güncel Gelişmeler*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara
- şahin, A. (2007). "Türkiye’ de E-Belediye Uygulamaları ve Konya Örneği", Erciyes Üniversitesi *İİBF Dergisi*, Sayı:29 (Temmuz-Ağustos), s161-189
- şimşek, S. (2012) "*Türk Eğitim Sisteminin Yapısal Özellikleri Bağlamında 1980 Sonrasında Türkiye’de Eğitim İktidar İlişkileri*", Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Afyon Kocatepe Üniversitesi (136, 137, 185, 186, 187, 221 ,224, 225).
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, [<http://mtao.meb.gov.tr/index.htm>] Erişim: 15.08.2015
- T.C. Millî eğitim bakanlığı Aydın İl Millî Eğitim Müdürlüğü [<http://aydin.meb.gov.tr/>] Erişim Tarihi: 12.11.2015
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı [<http://aio.meb.gov.tr/tanitim.html>] Erişim Tarihi: 18.12.2015

- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğü, [<http://maol.meb.gov.tr/>] Erişim Tarihi: 14.08.2015
- T.C. Sayıştay Başkanlığı, [[www.sayistay.gov.tr] Erişim Tarihi: 14.08.2015
[eokulgirisi.net] Erişim: 17.12.2015
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü İnternet Radyo Televizyonu [<http://internettv.meb.gov.tr/index.asp?NO=2>] Erişim Tarihi: 14.08.2015
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Yönetim Bilgi Sistemi [<https://e-okul.meb.gov.tr/logineOkul.aspx>] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- Tarih Kurumu Yayınları. Akyüz, Y. (1994). Türk Eğitim Tarihi (5. Baskı). İstanbul: Kültür Koleji
- TBV-Turkcell Bilgi Toplumu Enstitüsü [www.tbv.org] Erişim Tarihi: 15.08.2015
- Tekerek, M., Altan, T., Gündüz, I., *FATİH Projesinde Tablet PC Kullanımına Yönelik Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi*, [<http://FATİHprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=4>] Erişim Tarihi: 14.08.2015
- Tekindağ, 2005; Proje46.com, 2012.320 Hakemli Yazılar /RefereedPapers
- Toffler, A. (1991), Şok, (çev:S.Sargut), Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul
- Tomlinson,J. (1999), Globalization and Culture, Polity Press, UK
- Törenli, N., “Enformasyon Toplumu ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye”, *Bilim ve Sanat Dergisi*, Ankara, 2004, s. 207.
- Türkiye Bilişim Derneği (2002), a.g.e, s.22
- Türkiye Bilişim Vakfı, [www.tbv.org] Erişim Tarihi: 14.08.2015
- Türkiye İstatistik Kurumu [<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>] Erişim Tarihi: 27.12.2015

- Uçkan, Ö., (2003), *E-Demokrasi ve Türkiye, Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılanması İçin Strateji ve Politikalar-I*, Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- Ulusoy, Ahmet; Karakurt, Birol (2002); “*Türkiye’nin E-Devlete Geçiş Zorunluluğu*”, I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü. İ.İ.B.F. Yayını, İzmit, ss. 131-144
- Uşun, S. (2004). *Bilgisayar destekli öğretimin temelleri*. Ankara: Nobel Yayınları. s.192
- Uzun, Erdiñç, “*E-Devlet Kapsamında E-Belediyeçilik ve Bir Uygulama*”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, 2003)
- Ülkenli, Z. “Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Ülkemizde Kullanımı Üzerine”, Sanal Gazete, Y ıl: 2, Sayı: 4, 1997’den Aktaran: BENSGHİR Türksel Kaya ve AKAY, Aslı. Worldbank [<http://web.worldbank.org>] Erişim Tarihi: 14.08.2015 [www.e.finland.fi] Erişim Tarihi: 12.06.2015
- Yeni Söke Günlük Bağımsız Siyasi Gazetesi, [<http://yenisokegazetesi.com/?p=5158>] Erişim Tarihi: 06.12.2015
- Yıldız, M., (2003), “*Elektronik (E) Devlet Kuramı ve Uygulamasına Genel Bir Bakış ve Değerlendirme*”, Çağdaş Kamu Yönetimi I (Edt: Muhittin Acar-Hüseyin Özgür), Nobel Basımevi, Ankara.
- Yıldız, M., (2007). “ E-Government Research: Reviewing Literature, Limitations and Ways Forward”, government Information quarterly, 24(3), 646-665
- Zeren., H., Z., Yerel Yönetimlerde Modernizasyonun Bir Aracı Olarak Stratejik Yönetim Sürecinde Dış Kaynak Kullanımı, [http://www.tesev.org.tr/proj.../kamu_maliye_metin_tebliğ1.ph] Erişim Tarihi: 14.08.2015

EKLER

EK 1. Öğrenci Anketi

Ahmet Erhan DİNÇER/ Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyet	Kadın ()	Erkek ()					
Hane Geliri	0-950 ()	951-1500 ()	1501-2000 ()	2001-3000 ()	3001 ve Üstü ()		
İlçe	Yazınız						
Baba Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil ()	Okur Yazar ()	İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise ()	Üniversite ()	
Anne Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil ()	Okur Yazar ()	İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise ()	Üniversite ()	
Ders Başarısı	2-3 Ortalama ()	3-4 Ortalama ()	4-5 Ortalama ()				

Bu bölümde FATİH Projesi ile ilgili görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda;

1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Fikrim Yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum, seçeneklerinden birine çarpı işareti (X) koyarak cevaplandırınız.

SORU NO	SORULAR						
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
1	Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.	1	2	3	4	5	
2	Tabletlerle sakıncalı sitelere girilmiyor.	1	2	3	4	5	
3	Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.	1	2	3	4	5	
4	Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.	1	2	3	4	5	
5	Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.	1	2	3	4	5	
6	Boş zamanlarımda, tablettten kitap okumayı seviyorum.	1	2	3	4	5	
7	Tabletlerin şarj süresi dersler için yeterli.	1	2	3	4	5	
8	Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.	1	2	3	4	5	
9	Derslerin kitaplardan çalışılması, tablettten çalışmaya göre daha faydalı.	1	2	3	4	5	
10	Tableti kendi paramla alsaydım daha hassas kullanırdım.	1	2	3	4	5	
11	Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.	1	2	3	4	5	
12	Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.	1	2	3	4	5	

13	Öğretmen ve öğrencilerin derslerde tabletleri yanında oluyor.	1	2	3	4	5
14	Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.	1	2	3	4	5
15	Tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak ders için kaynak sıkıntısı olmuyor.	1	2	3	4	5
16	Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.	1	2	3	4	5
17	Akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.	1	2	3	4	5
18	Akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görselleri ve yardımcı kaynakların yeterli buluyorum.	1	2	3	4	5
19	Akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmiyor.	1	2	3	4	5
20	Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.	1	2	3	4	5
21	Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.	1	2	3	4	5
22	Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
23	Akıllı tahtalar dikkatin toplamada yardımcı oluyor.	1	2	3	4	5
24	Genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.	1	2	3	4	5
25	Yaşlı öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.	1	2	3	4	5
26	EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.	1	2	3	4	5
27	EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	2	3	4	5
28	EBA-Eğitimin içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerekir.	1	2	3	4	5
29	EBA'da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerekir.	1	2	3	4	5
30	MEB'in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşılabiliriyor.	1	2	3	4	5

EK 2. Öğretmen Anketi

Ahmet Erhan DİNÇER/ Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Yüksek Lisans Öğrencisi.

Bu bölümde FATİH Projesi ile ilgili görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir.

Bu bölümde FATİH Projesi ile ilgili görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda:

Cinsiyet	Kadın ()	Erkek ()			
Görev Süresi	0-5 ()	6-10 ()	11-20 ()	21-25 ()	26 ve Üstü ()
Branşınız					
Eğitim Durumu	Öğretmen Okulu ()	Ön Lisans ()	Lisans ()	Yüksek Lisans ()	
Okul Türü	Fen veya Sosyal Bilimler Lisesi ()		Anadolu Lisesi ()	Meslek Lisesi ()	

1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Fikrim Yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum, seçeneklerinden birine çarpı (X) koyarak cevaplandırınız.

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Tabletler okul dersleri için etkili kullanılıyor.	1	2	3	4	5
2	Tabletlerle sakıncalı sitelere girilmiyor.	1	2	3	4	5
3	Tablet sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.	1	2	3	4	5
4	Tabletler sayesinde her yerde oyun oynanabiliyor.	1	2	3	4	5
5	Tabletler çok sağlam. Hiç arıza yapmıyor.	1	2	3	4	5
6	Boş zamanlarımda, tablettten kitap okumayı seviyorum.	1	2	3	4	5
7	Tabletlerin şarj süresi dersler için yeterli.	1	2	3	4	5
8	Tablet sayesinde daha çok oyun yükleniyor ve saatlerce onunla vakit geçiriliyor.	1	2	3	4	5
9	Derslerin kitaplardan çalışılması, tablettten çalışmaya göre daha faydalı.	1	2	3	4	5
10	Tableti kendi paramla alsaydım daha hassas kullanırdım.	1	2	3	4	5
11	Tabletler verildiğinden bu yana çantada ders kitabı taşınmıyor.	1	2	3	4	5
12	Devlet bedava vermese de eğitim için tablet alınmalıdır.	1	2	3	4	5
13	Öğretmen ve öğrencilerin derslerde tabletleri yanında oluyor.	1	2	3	4	5
14	Tablet sayesinde Yabancı Dil derslerinde daha fazla kelime öğrenilebiliyor.	1	2	3	4	5
15	Tabletler üzerinden bilgi alış verişi yapılarak ders için kaynak sıkıntısı olmuyor.	1	2	3	4	5
16	Ders, akıllı tahtadan işlenince daha iyi anlaşılıyor.	1	2	3	4	5
17	Akıllı tahta sayesinde derste daha çok soru çözülebiliyor.	1	2	3	4	5
18	Akıllı tahtalar için MEB'in hazırladığı görselleri ve yardımcı kaynakların yeterli buluyorum.	1	2	3	4	5
19	Akıllı tahtalarla sakıncalı sitelere girilmiyor.	1	2	3	4	5
20	Sözel ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.	1	2	3	4	5
21	Sayısal ağırlıklı derslerde akıllı tahta daha çok kullanılıyor.	1	2	3	4	5
22	Yabancı dil derslerinde akıllı tahtanın faydalı olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
23	Akıllı tahtalar dikkatin toplamasında yardımcı oluyor.	1	2	3	4	5
24	Genç öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.	1	2	3	4	5
25	Yaşlı öğretmenler akıllı tahtayı daha etkin kullanıyor.	1	2	3	4	5
26	EBA-Eğitim öğrenme etkinliğinde yardımcı oluyor.	1	2	3	4	5
27	EBA-Eğitimin içeriği hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	2	3	4	5
28	EBA-Eğitimin içerikleri hazırlanırken bütün öğretmen ve öğrencilerden destek alınması gerekir.	1	2	3	4	5
29	EBA'da her dersten soruların olduğu üniversiteye hazırlık havuzların olması gerekir.	1	2	3	4	5
30	MEB'in sakıncalı gördüğü sitelere, yüklenen programlarla zorlanmadan ulaşıla biliniyor.	1	2	3	4	5

EK 3. İzin Yazısı

03-MAY-2015 00:27 FROM AYDIN IL MILLI EGITIM MD. TO 2146688 P.01

T.C.
AYDIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 90864724-605-E.4618551
Konu: Araştırma İzni.

04.05.2015

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
AYDIN

İlgi : 27/04/2015 tarih ve 3064 sayılı yazımız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ahmet Erhan DİNÇER tarafından "Eğitimde Fatih Projesi Aydın Örneği" adı tez çalışması kapsamında ilimizdeki Okullarda görev yapan öğretmen ve öğrencilere yönelik anket uygulama isteği, Millî Eğitim Bakanlığı 2012/13 sayılı genelgesi doğrultusunda incelenmiştir.

2014-2015 eğitim öğretim yılında, ilimiz okullarında görev yapan öğretmen ve öğrencilere yönelik söz konusu anketin uygulanması uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Pervin TÖRE
Millî Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürlüğü GELEN EVRAK	
Tarih	06/05/2015
Dosya No.	605
Kayıt No.	7627
İsminde Edildiği Birim	Sosyal Bilim Enst.

Yazı İşleri Müd.

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır
4.15.12015
Osman ÖZDEMİR
Millî Eğitim Md. Şef.

Meşruiyet Mah.Kültür Cad. No:20 AYDIN İrtibat :Şb. Md. S.AÇAR
E-posta : aydinmcm@meb.gov.tr Telefon :0-256-2151028
Web : http://aydin.meb.gov.tr Faks :0-256-2251268

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 916b-d9c1-357c-8351-df4b kodu ile tevit edilebilir.
TOTAL P.01

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Ahmet Erhan DİNÇER

Doğum Yeri Ve Tarihi: Isparta 02.03.1981

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Marmara Üniversitesi-Eğitim Fakültesi (Atatürk)-Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve İdarecilik 2004-2015

Adnan Menderes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nde okutmanlık 2011-2012.

İletişim

E-Posta Adresi: aerhan81@gmail.com

Telefon: 0(506) 344 63 54

Tarih: 18.07.2016